

EUROPESE COMMISSIE

Brussel, XXX
COM(2011) 684 / 3

2011/0308 (COD)

Voorstel voor een

RICHTLIJN VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

**betreffende de jaarlijkse financiële overzichten, geconsolideerde financiële overzichten
en relevante verslagen van bepaalde ondernemingsvormen**

(Voor de EER relevante tekst)

{SEC(2011) 1289}

{SEC(2011) 1290}

TOELICHTING

1. ALGEMENE OPMERKINGEN

De jaarrekeningenrichtlijnen¹ (hierna de "richtlijnen") behandelen de jaarlijkse en geconsolideerde financiële overzichten van naamloze vennootschappen in Europa.

Deze herziening heeft een aantal belangrijke doelstellingen:

- (1) Een administratieve lastenverlichting en vereenvoudiging voor hoofdzakelijk kleine ondernemingen.
- (2) Duidelijkere en beter vergelijkbare financiële overzichten voor de daarvoor in aanmerking komende bedrijfscategorieën door een meer resolute grensoverschrijdende activiteit en een groter aantal externe belanghebbenden.
- (3) De bescherming van essentiële behoeften bij de gebruikers om noodzakelijke boekhoudgegevens voor gebruikers te bewaren.
- (4) Een grotere transparantie ten aanzien van betalingen van de winningsindustrie en houtkappers van oerbossen aan overheden.

Raadplegingen hebben uitgewezen dat belanghebbenden over het algemeen ruimschoots tevreden zijn met het huidige kader dat al jarenlang goed werkt. Deze belanghebbende partijen omvatten onder andere opstellers en gebruikers van financiële overzichten, en openbare instanties. Ze zien echter wel ruimte voor vereenvoudiging, met name als de kleinste ondernemingen er baat bij hebben. De voorbije 30 jaar zijn via wijzigingen van de richtlijnen heel wat voorschriften toegevoegd, zoals nieuwe informatie- en waarderingsregels, waaronder uitgebreide bepalingen over de waarderingsmethode op basis van de waarde in het economisch verkeer ("fair value accounting"). Er werd echter minder aandacht besteed aan de overweging om bestaande voorschriften eventueel te vereenvoudigen of te schrappen. Hoewel elke wijziging op zich wel gegrond was, werd bij deze toevoegingen geen rekening gehouden met de vergelijkbaarheid en bruikbaarheid van de financiële overzichten. Zo zijn er onder andere steeds meer verslagleggingsvereisten en lidstaatgebonden opties, waardoor de gecompliceerdheid en regelgevingslast uiteindelijk voor alle ondernemingen is toegenomen. Die toegenomen last weegt vooral zwaar op kleinere ondernemingen.

Daarnaast hebben belanghebbenden erop gewezen dat wat betreft de financiële overzichten naar een grotere duidelijkheid en vergelijkbaarheid moet worden gestreefd, in het bijzonder voor grote ondernemingen die meer uitvoerige grensoverschrijdende verrichtingen uitvoeren.

De bestaansreden voor de richtlijnen is de vaststelling van de vereiste voor naamloze vennootschappen om financiële overzichten op te stellen, alsook van minimumvereisten om de vergelijkbaarheid van financiële overzichten in de hele EU te verbeteren. Dat zou op termijn moeten leiden tot een beter werkende interne markt en meer specifiek tot een grotere

¹ Vierde richtlijn van de Raad van 25 juli 1978 op de grondslag van artikel 54, lid 3, sub g), van het Verdrag betreffende de jaarrekening van bepaalde vennootschapsvormen (78/660/EEG). Zevende richtlijn van de Raad van 13 juni 1983 op de grondslag van artikel 54, lid 3, sub g) van het Verdrag betreffende de geconsolideerde jaarrekening (83/349/EEG).

toegang tot financiering, een verlaging van de kapitaalkosten en meer grensoverschrijdende handel, fusies en overnames. Het voorstel draagt in het algemeen bij tot de concurrentiekracht van Europa door het instellen van een regelgevingsklimaat dat bijdraagt aan de groei en de werkgelegenheid.

Dit voorstel vormt een aanvulling op het voorstel voor een richtlijn van 2009² betreffende de financiële overzichten van micro-entiteiten, waarover de Europese medewetgevers momenteel nog onderhandelen. Aangezien de Raad en het Parlement allebei akkoord gaan met het principe van een regeling voor micro-entiteiten, bevat het huidige voorstel geen nieuw beleidsvoorstel met betrekking tot micro-ondernemingen als beoordeeld in bijgaande effectbeoordeling. De Europese Commissie is er samen met de Europese medewetgevers toe bereid om na te gaan hoe het definitieve interinstitutionele akkoord over de richtlijn van 2009 het best in het huidige voorstel kan worden opgenomen.

Dit voorstel ondersteunt de benadering door de Commissie van ondernemingen die in een aantal documenten werd uiteengezet. De Europa 2020-strategie³ heeft tot doel van de EU een slimmere en meer duurzame en inclusieve economie te maken. De Akte voor de interne markt⁴ is erop gericht het leven te vereenvoudigen voor het mkb, die meer dan 99% van de Europese bedrijven uitmaken, en de toegang tot financiering voor deze ondernemingen te verbeteren. In de Small Business Act (SBA) wordt de behoefte aan het beschouwen van aparte noden voor het mkb alsook aan het hebben van segmenten binnen deze groep erkend. Deze act ondersteunt de "Denk eerst klein"-benadering. Het voorstel vormt tevens een onderdeel van het lopend programma voor vereenvoudiging van de Commissie en haar initiatieven op het vlak van administratieve lastenverlaging. Zo strookt het voorstel ook met de toezegging door de Commissie om het acquis te herzien om de relevantie, doeltreffendheid en evenredigheid van de geldende wetgeving te verzekeren, alsook om de administratieve lasten te verlagen door het regelgevingskader te vereenvoudigen⁵.

Dit voorstel trekt de bestaande jaarrekeningenrichtlijnen in en vervangt deze richtlijnen en de opeenvolgende wijzigingen ervan door één enkele nieuwe richtlijn.

2. RAADPLEGING VAN BELANGHEBBENDEN EN EFFECTBEOORDELING

2.1. Raadpleging van belanghebbenden en andere betrokken partijen

De diensten van de Commissie hebben tijdens de hele herziening regelmatig met alle belanghebbenden overleg gepleegd. De bedoeling hiervan was informatie in te winnen over

² Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn 78/660/EEG van de Raad betreffende de jaarrekening van bepaalde vennootschapsvormen wat micro-entiteiten betreft (Voor de EER relevante tekst) {SEC(2009) 206} {SEC(2009) 207} COM/2009/0083 definitief - COD 2009/0035, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52009PC0083:NL:NOT>

³ http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm

⁴ Er wordt melding gemaakt van de herziening van de jaarrekeningenrichtlijnen in afdeling 2.11 van de mededeling van april 2011 van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's: "Akte voor de interne markt – Twaalf hefboomen voor het stimuleren van de groei en het versterken van het vertrouwen 'Samen werk maken van een nieuwe groei'", te vinden op http://ec.europa.eu/internal_market/smact/docs/20110413-communication_en.pdf#page=2.

⁵ http://ec.europa.eu/governance/better_regulation/key_docs_en.htm#_simplification

de standpunten van alle betrokken partijen, waaronder opstellers, gebruikers, normalisatieorganen, openbare instanties enz. Het overleg vond plaats via:

- een informele ad-hocreflectiegroep voor het mkb bestaande uit tien deskundigen met uiteenlopende ervaring en achtergronden;
- twee openbare raadplegingen over respectievelijk de herziening van de richtlijnen en de internationale standaard voor financiële verslaglegging voor kleine en middelgrote ondernemingen. Beide raadplegingen werden gevolgd door bijeenkomsten van de belanghebbenden om de resultaten te bestuderen en verder te bespreken;
- verschillende gerichte bijeenkomsten met nationale normalisatieorganen, vertegenwoordigers van kleine en middelgrote ondernemingen, banken, beleggers en boekhouders uit de hele EU;
- raadplegingen met de werkgroep inzake het mkb van EFRAG (European Financial Reporting Advisory Group) en de ad-hocwerkgroep inzake het mkb van het Regelgevend Comité voor financiële verslaglegging (ARC);
- een door het Centre for Strategy and Evaluation Services (CSES) uitgevoerde studie naar de gevolgen van in de richtlijnen aangebrachte wijzigingen voor de administratieve lasten.

Met het oog op een verslaglegging per land hebben de diensten van de Commissie ook een regelmatige dialoog met verschillende categorieën van belanghebbenden (zoals opstellers, gebruikers en openbare instanties) onderhouden. In 2010/2011 werd een openbare raadpleging gehouden en in 2010 en 2011 vond een reeks bilaterale raadplegingen met belanghebbenden (voornamelijk gebruikers en opstellers) plaats. Bovendien verstrekke de European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG) inlichtingen over de evaluatie van de administratieve kosten die voortvloeien uit een mogelijke financiële verslaglegging per land.

2.2. Effectbeoordeling

2.2.1. Financiële overzichten

Het opstellen van financiële overzichten wordt beschouwd als een van de meest lastige regelgevende verplichtingen voor ondernemingen⁶. Kleine ondernemingen hebben af te rekenen met verhoudingsgewijs hogere administratieve lasten dan middelgrote en grote ondernemingen.

De effectbeoordeling analyseerde vijf brede beleidsopties, te beginnen bij het basisscenario. Uiteindelijk werd de brede optie van een herziening en modernisering van een aantal huidige vereisten in de jaarrekeningenrichtlijnen als voorkeursoptie behouden.

Na bestudering van meer gedetailleerde opties bleek dat een specifieke "miniregeling" voor kleine ondernemingen de beste beleidskeuze zou zijn. De mogelijke administratieve lastenverlichting van dit beleid komt neer op 1,5 miljard EUR. Dat is het resultaat van minder

⁶ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/better-regulation/administrative-burdens/priority-areas/index_en.htm

verslagleggingsvereisten in de toelichtingen, verdere verlichting van de wettelijke controle en de vrijstelling van het opstellen van geconsolideerde financiële overzichten voor kleine groepen.

Een tweede gedetailleerde optie had betrekking op de verhoging van de drempelbedragen voor kleine en middelgrote ondernemingen als bepaald door de richtlijn om de inflatie in de periode 2007 tot 2011 weer te geven. De mogelijke administratieve lastenverlaging van dit voorstel komt neer op 0,2 miljard EUR.

De mogelijke besparing van beide bovengenoemde opties wordt bijgevolg op 1,7 miljard EUR in totaal geraamd. Micro-ondernemingen zullen in elk geval baat hebben bij de vereenvoudigde regeling voor kleine ondernemingen⁷. Het effect van bovenstaande beleidskeuzes op micro-entiteiten werd echter niet in aanmerking genomen, aangezien een specifiek daarop gericht voorstel voor een richtlijn betreffende micro-entiteiten nog hangende is bij het Europees Parlement en de Raad.

Deze beleidskeuzes zullen de hoeveelheid informatie beperken die beschikbaar is voor gebruikers van de financiële overzichten van kleine en middelgrote ondernemingen, waaronder openbare informatie. De bescherming van de schuldeisers zou echter worden versterkt, aangezien twee informatieverplichtingen met betrekking tot garanties, verbintenissen en transacties tussen verbonden partijen standaard worden. Deze keuzes zouden een enigszins positief effect hebben op de beschikbare informatie in geval van middelgrote en grote ondernemingen, omdat hun financiële overzichten duidelijker en beter vergelijkbaar moeten worden.

Statistische instanties moeten eventueel een andere manier vinden om bepaalde gegevens van kleinere ondernemingen te verzamelen. De maximale harmonisatie van drempelbedragen zou ze echter in staat moeten stellen om in de hele EU gegevens te verzamelen van objectief gezien even grote ondernemingen, wat de onderlinge vergelijkbaarheid vergroot. Een harmonisatie van de drempelbedragen kan echter een negatief effect hebben op de verzameling van statistische gegevens, met name in lidstaten met een groot aantal kleine ondernemingen. Om de nationale economische indicatoren te kunnen ramen, moeten deze lidstaten herbekijken hoe ze statistische gegevens van die ondernemingen verzamelen. Het voorstel van de Commissie om centrale, handels- en vennootschapsregisters te koppelen⁸ zou als verzachtende factor kunnen werken en de grensoverschrijdende toegang tot bedrijfsinformatie kunnen verbeteren. Belastingautoriteiten zullen bevoegd blijven om te beslissen over de fiscale berekening van winsten en over de bijbehorende verslagleggingsvereisten.

Wat de sociale impact van het voorstel betreft, zouden vereenvoudigde verslagleggingsvoorschriften een bedrijfsklimaat kunnen scheppen dat de oprichting van ondernemingen en ondernemerschap stimuleert. Uit de effectbeoordeling blijkt dat het initiatief op zijn minst marginaal tot het scheppen van werkgelegenheid in de EU zal bijdragen doordat middelen voor ondernemingen worden vrijgemaakt. Sommige besparingen

⁷ Het effect op besparingen voor micro-ondernemingen werd niet in de bij dit voorstel bijbehorende effectbeoordeling opgenomen om te vermijden dat de gegevens uit de effectbeoordeling bij het voorstel van 2009 voor een richtlijn betreffende micro-entiteiten dubbel worden geteld.

⁸ Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van de Richtlijnen 89/666/EEG, 2005/56/EG en 2009/101/EG wat de koppeling van centrale, handels- en vennootschapsregisters betreft, 24.2.2011, COM(2011) 79.

binnen ondernemingen komen voort uit een daling van de honoraria voor boekhoudkantoren of externe boekhouders. Deze overdracht van middelen heeft naar verwachting slechts een neutraal of licht negatief effect op de algemene werkgelegenheidsgraad. Er worden geen meetbare milieueffecten verwacht. De invoering van eenvoudigere verslagleggingsregelingen zal kleine ondernemingen waarschijnlijk niet ontmoedigen om te groeien, omdat verslaglegging minder lastig is dan de belasting- of sociale wetgeving in dat opzicht. Bovendien laat de "Denk eerst klein"-aanpak van dit voorstel verslagleggingsregelingen toe die geschikt zijn voor elke omvang van onderneming.

2.2.2. Verslaglegging van betalingen aan overheden

De Commissie heeft publiekelijk haar steun betuigd voor het initiatief tot transparantie in de winningsindustrie (EITI), en zag bereidheid om wetgeving voor te stellen waarin openbaarmakingsvereisten voor ondernemingen uit de winningsindustrie worden opgelegd⁹. Een gelijkaardige belofte werd gedaan in de concluderende verklaring van de G8-top in het Franse Deauville van mei 2011¹⁰, waar de G8-regeringen zich ertoe verbonden hebben "transparantiewetten- en regelgeving in te stellen of vrijwillige normen te promoten waarbij olie-, gas- en mijnbouwbedrijven worden verplicht om betalingen aan overheden openbaar te maken." Voorts heeft het Europees Parlement een resolutie¹¹ voorgesteld waarin het zijn steun voor verslagleggingsvereisten per land, in het bijzonder voor de winningsindustrie, herhaalt.

De EU-wetgeving verplicht ondernemingen momenteel niet om betalingen aan de overheden van de landen waar ze actief zijn per land openbaar te maken. Dergelijke betalingen aan overheden in een specifiek land worden normaal gezien dan ook niet openbaar gemaakt, hoewel deze betalingen door de winningsindustrie (olie, gas, mijnbouw) of houtkappers¹² van oerbossen¹³ een aanzienlijk aandeel in de inkomsten van een land betekenen, met name in grondstoffenrijke derdewereldlanden. Om overheden op hun verantwoordelijkheid voor het gebruik van deze grondstoffen te wijzen en om een goed bestuur te stimuleren, wordt voorgesteld om ondernemingen voor te schrijven betalingen aan overheden op individueel of geconsolideerd niveau openbaar te maken. Dit voorstel is vergelijkbaar met de Amerikaanse Dodd-Frank Act¹⁴, die in juli 2010 werd aangenomen en die bij de Securities and Exchange Commission (SEC) ingeschreven ondernemingen uit de winningsindustrie (olie-, gas- en mijnbouwbedrijven) voorschrijft om hun betalingen aan overheden¹⁵ op een landen- en projectspecifieke basis openbaar te maken. De goedkeuring van de uitvoeringsbepalingen van de SEC is voor eind 2011 gepland.

⁹ <http://www.liberation.fr/monde/01012339133-lutter-contre-l-opacite-des-industries-extractives>

¹⁰ http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/president/news/speeches-statements/pdf/deauville-g8-declaration_en.pdf

¹¹ Resolutie INI/2010/2012.

¹² Leegkappen, selectief kappen of uitdunnen op grond die als een gebied met oerbossen staat geregistreerd of andere verstoringen van dergelijk bos of bosland, veroorzaakt door mijnbouw, opsporing of ontginning van water, olie of gas, of andere schadelijke activiteiten.

¹³ Bepaald in Richtlijn 2009/28/EG als "natuurlijk geregenereerd bos met inheemse soorten, waar geen duidelijk zichtbare tekenen van menselijke activiteiten zijn en de ecologische processen niet in significante mate zijn verstoord."

¹⁴ <http://www.sec.gov/about/laws/wallstreetreform-cpa.pdf>

¹⁵ Belastingen, royalty's, vergoedingen (inclusief vergunningen), productierechten, bonussen en andere materiële voordelen.

De effectbeoordeling¹⁶ analyseerde vijf brede beleidsopties, te beginnen bij het basisscenario (beleids optie 0). Vervolgens werden enkele potentiële regelingen bestudeerd die tot een algemene overeenkomst voor verslaglegging per land voor EU- en niet-EU-multinationals zouden leiden (beleids optie 1). Tot slot werden verschillende beleidsopties beoordeeld die enkel EU-ondernemingen zouden verplichten om informatie per land openbaar te maken (beleids opties 2 tot 4). Terwijl beleids optie 2 voorschrijft dat de winningsindustrie en houtkappers van oerbossen betalingen aan overheden op landenbasis moeten vermelden, schrijft beleids optie 3 voor dat dergelijke informatie op landen- en projectbasis moet worden vermeld. Beleids optie 4 eist tot slot dat ondernemingen in de winningsindustrie en houtkappers van oerbossen naast een verslag van betalingen aan overheden een hele reeks overzichten per land moeten voorbereiden.

Er werd gekozen voor de optie waarbij EU-multinationals in de winningsindustrie en de houtkap van oerbossen een verslaglegging per land wordt voorgeschreven voor betalingen aan overheden op landen- en projectbasis (beleids optie 3). De winningsindustrie omvat alle ondernemingen met activiteiten op het gebied van de verkenning, opsporing, ontwikkeling en ontginning van mineralen-, olie- en aardgasvindplaatsen. De houtkap van oerbossen omvat alle ondernemingen met activiteiten op het gebied van leegkappen, selectief kappen of uitdunnen van oerbossen. De vermelding van betalingen aan overheden op landenbasis, en desgevallend op projectbasis, zou beter tegemoetkomen aan de vragen van belanghebbenden om een betere informatieverstrekking, terwijl de kosten van een dergelijke beleids optie aanvaardbaar zouden blijven op voorwaarde dat een gepaste materialiteitsdrempel wordt ingevoerd. Deze aanpak zou een evenwicht betekenen tussen meer transparantie zonder ondernemingen te zwaar te belasten en zonder EU-ondernemingen concurrentieel te zeer te benadelen. Deze optie zou de toekomstige inspanningen van de EU om een internationale overeenkomst te bereiken en om via onderhandelingen met internationale partners ervoor te zorgen dat voor de verslaglegging per land wereldwijd dezelfde spelregels gelden, niet in het gedrang brengen.

Sommige ondernemingen wezen op een mogelijk conflict binnen het toepassingsgebied van het voorstel tussen een EU-informatieverplichting en de nationale wetgeving van een ontvangend land waarin de openbaarmaking van dergelijke informatie wordt verboden. Er is op aangedrongen om in dergelijke gevallen een vrijstelling van de verslaglegging van de betreffende betalingen aan overheden toe te staan. Alhoewel de Commissie weinig voorbeelden heeft gevonden van landen die openbaarmaking verbieden, werd een strikt omschreven uitzondering voorzien voor situaties waarin een onderneming door de naleving van openbaarmakingsverplichtingen in strijd met de strafwetgeving van het betrokken land zou handelen. Bovendien is ze van mening dat zodra een kritieke massa van ondernemingen en landen betalingen aan overheden openbaar maakt, het almaar minder waarschijnlijk wordt dat landen inbreuken op hun nationale recht zullen trachten in te roepen. Ze steunt bijgevolg de volledige toepassing van deze vereiste zonder enige vrijstelling.

¹⁶ Op 22 juli 2011 gaf de Raad voor Effectbeoordeling een positief advies af over de effectbeoordeling. De opmerkingen van de Raad werden in de laatste versie (websiteadres) opgenomen, namelijk: Het verslag moest het toepassingsgebied en de hoofddoelstelling van het initiatief duidelijker vaststellen. Ten tweede moest het een meer uitgebreid basisscenario bevatten. Ten derde moesten de opties beter worden voorgesteld. Ten vierde moest het verslag meer rekening houden met de kosten en baten van de beleidsopties en moest het de evenredigheidsanalyse van de voorgestelde maatregelen uitdiepen. Tot slot moest het verslag meer informatie bevatten over de standpunten van de belanghebbenden.

Veiligheid van de energievoorziening staat om verschillende redenen hoog op de Europese agenda, onder andere omdat in EU-lidstaten geproduceerde energie de huidige vraag niet dekt. Sommigen beweren dat de EU-winningsbedrijven het moeilijker zouden kunnen krijgen in derde landen, wat een effect zou kunnen hebben op de veiligheid van de olie- en gastoevoer naar Europa. Alhoewel sommige ondernemingen nu al op landenbasis betalingen aan overheden openbaar maken zonder problemen voor hun activiteiten, is dit mogelijk niet het geval voor andere ondernemingen. Een herziening zou daarom onder meer de kwestie van de continuïteit van de energievoorziening in Europa moeten evalueren. Er werd geopperd dat dergelijke openbaarmaking in een concurrentienadeel voor de EU-industrie zou kunnen resulteren. De Commissie is van mening dat de openbaarmaking van betalingen aan overheden op landen- en projectbasis waar deze betalingen aan een specifiek project werden toegeschreven (met een materialiteitsdrempel) in het merendeel van de gevallen geen rechtstreekse inzage in vertrouwelijke bedrijfsinformatie zoals omzet, kosten en winsten zou opleveren. De versterking van het EITI zou ook een tegengewicht bieden tegen mogelijk kortstondig verlies van de concurrentiepositie, aangezien ze tot een meer algemene inzet en betere reputatie van bonafide ondernemingen zou leiden.

2.3. Gevolgen voor de begroting

Het voorstel heeft geen gevolgen voor de begroting van de Unie.

3. AANVULLENDE INFORMATIE

3.1. Vereenvoudiging

Het voorstel introduceert een specifieke regeling voor kleine ondernemingen ter verlichting van hun huidige administratieve lasten bij de voorbereiding van hun financiële overzichten. Het beperkt de informatieverplichtingen door middel van toelichtingen bij de jaarrekeningen tot (i) de grondslagen voor financiële verslaglegging; (ii) garanties, verbintenissen, onvoorziene gebeurtenissen en afspraken die niet in de balans zijn opgenomen; (iii) gebeurtenissen na de balansdatum die niet in de balans zijn opgenomen; (iv) schulden op lange termijn en schulden waarvoor een zekerheid is gesteld; en (v) transacties tussen verbonden partijen. Er dient te worden opgemerkt dat ten gevolge van de informatieverplichting voor (iii) en (v) nieuwe verplichtingen voor kleine ondernemingen zullen worden opgelegd, aangezien de meeste lidstaten dergelijke ondernemingen van deze informatieverplichting vrijstellen.

Het voorstel tracht tevens de drempelbedragen te harmoniseren, zodat de administratieve lastenverlichting werkelijk alle kleine ondernemingen in de EU bereikt. Momenteel worden heel wat ondernemingen die volgens EU-definities klein zijn, als middelgrote of grote ondernemingen beschouwd, omdat de drempelbedragen in de richtlijnen lager worden wanneer ze door de lidstaten worden omgezet.

Onderstaande tabel biedt een summier overzicht van de belangrijkste effecten van de vereenvoudiging onder dit voorstel:

Kleine ondernemingen ~ 1,1 miljoen ondernemingen ~21% van de ondernemingen	–	Maximale harmonisatie waarborgt dat ondernemingen van dezelfde omvang in de hele EU op gelijke voet staan.
	–	Toelichtingen bij de jaarrekeningen worden beperkt tot slechts vijf hoofdaspecten.
	–	Geen vereiste voor een wettelijke controle.
	–	Kleine groepen worden vrijgesteld van de opstelling van geconsolideerde financiële overzichten.

3.2. Overige maatregelen

Het voorstel tracht de vergelijkbaarheid en duidelijkheid van financiële overzichten van middelgrote en grote ondernemingen, en in beperkte mate van kleine ondernemingen, te verbeteren.

Daartoe wil het voorstel het momenteel voor lidstaten beschikbare aantal opties verminderen, voor zover die opties nadelig zijn voor de vergelijkbaarheid van de financiële overzichten. Algemene principes zoals "inhoud boven vorm" worden verplicht, zodat de financiële overzichten duidelijker worden.

Onderstaande tabel bevat een summier overzicht van de belangrijkste wijzigingen van bestaande bepalingen:

Middelgrote / grote ondernemingen ~ 0,3 miljoen ondernemingen ~ 4% van de ondernemingen	–	Invoering van algemene principes van "materialiteit" en "inhoud boven vorm".
	–	Vermindering van het aantal opties voor de lidstaten.

3.3. IFRS voor kmo's

Als optie werd overwogen om het gebruik van de internationale standaard voor financiële verslaggeving voor kleine en middelgrote ondernemingen (IFRS voor kmo's) in de hele EU te verplichten. De belanghebbende partijen, met name de openbare instanties, waren echter verdeeld over dit idee en ook de effectbeoordeling concludeerde dat de invoering van deze nieuwe standaard niet tot de beoogde administratieve lastenverlichting en vereenvoudiging zou leiden. Aangezien de IFRS voor kmo's bovendien een relatief nieuwe standaard is, ontbreekt het aan ervaring met een wereldwijde tenuitvoerlegging ervan.

Bijgevolg wordt een verplichte toepassing van de IFRS voor kmo's binnen dit voorstel niet als beleidsoptie beschouwd. Verschillen tussen dit voorstel voor een richtlijn en de IFRS voor kmo's met betrekking tot een voorstelling van onbetaald geplaatst aandelenkapitaal en de afschrijvingstermijnen voor goodwill waarvan de waarschijnlijke economische levensduur niet met zekerheid kan worden geraamd, maken een volledige tenuitvoerlegging van de IFRS voor kmo's bovendien onmogelijk.

3.4. Verslaglegging van betalingen aan overheden

Teneinde de verantwoordelijkheid en het goede bestuur van overheden te bevorderen, bevat het voorstel nieuwe verslagleggingsvoorschriften voor ondernemingen die actief zijn in de winningsindustrie of houtkap van oerbossen. Er wordt voorgesteld dat ondernemingen hun betalingen aan overheden openbaar maken voor elk land waar ze actief zijn en voor elk project, indien de betaling aan een bepaald project werd toegeschreven en de bedragen voor de ontvangende overheid significant zijn. Overeenkomstig de algemene doelstelling en teneinde bijkomende administratieve lasten te beperken, is het nieuwe voorschrift enkel van toepassing op grote ondernemingen en organisaties van openbaar belang.

3.5. Voorgestelde richtlijn en intrekking van bestaande wetgeving

Het voorstel neemt de vorm aan van een nieuwe richtlijn die tot de intrekking van de richtlijnen uit 1978 en 1983, en alle wijzigingen daarvan, leidt.

3.6. Rechtsgrondslag, subsidiariteit en evenredigheid

Het voorstel is gebaseerd op artikel 50, lid 1 van het Verdrag, dat de rechtsgrondslag vormt voor het vaststellen van Uniemaatregelen gericht op de totstandbrenging van een interne markt in vennootschapsrecht.

Het voorstel schrijft voor dat naamloze vennootschappen financiële overzichten opstellen volgens een vereistenpakket dat erop gericht is om de vergelijkbaarheid van financiële overzichten in de hele EU te verbeteren met het doel zo bij te dragen tot een betere werking van de interne markt en toenemende grensoverschrijdende handel. Volgens het subsidiariteitsbeginsel mag de EU enkel optreden daar waar dit optreden tot betere resultaten kan leiden dan tussenkomst op het niveau van de lidstaten en mag het optreden niet verder gaan dan wat nodig en evenredig is om de beoogde beleidsdoelstellingen te verwezenlijken. De doelstellingen van deze herziening kunnen door unilaterale maatregelen op het niveau van de lidstaten niet worden verwezenlijkt.

Het alleen hebben van één enkel pakket basisvereisten op EU-niveau zou voor kleine ondernemingen onder de "Denk eerst klein"-benadering een voordeel zijn. Kleine ondernemingen zouden in de EU gelijk moeten worden behandeld om onder gelijksoortige voorwaarden baat te hebben bij toegang tot de interne markt. De lidstaten zouden geen onnodige aanvullende vereisten mogen opleggen. Dit kan het best door middel van gecoördineerd EU-recht worden bereikt. Wat middelgrote en grote ondernemingen betreft, moet de vergelijkbaarheid van de financiële verslaglegging op EU-niveau worden verbeterd, aangezien de activiteiten van deze ondernemingen vaak de hele EU bestrijken en voor aandeelhouders in de gehele interne markt relevant zijn. De lidstaten zouden echter over een zekere beoordelingsvrijheid moeten kunnen beschikken op het vlak van aanvullende verslagleggingsvereisten voor deze soorten ondernemingen. Om dit doel te bereiken, is een richtlijn het meest gepaste rechtsinstrument aangezien het de lidstaten nog een zekere mate van vrijheid laat. Een richtlijn zorgt er tevens voor dat de inhoud en vorm van het voorgestelde optreden van de EU niet verder gaat dan wat nodig en evenredig is om de regelgevingsdoelstelling van vereenvoudiging en administratieve lastenverlaging te bereiken.

4. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

De volgende artikelen blijven inhoudelijk gelijk aan de corresponderende artikelen in de Vierde Richtlijn 78/660/EEG van de Raad en de Zevende Richtlijn 83/349/EEG van de Raad, hoewel hun nummering in de meeste gevallen van de oorspronkelijke nummering afwijkt. Het betreft artikel 1, lid 1 (inclusief bijlagen I en II), artikel 2, lid 2 tot en met 8, artikel 3, lid 6 tot en met 9, artikel 4, artikel 5, lid 2 en 3, artikel 6, lid 2 en 3, artikel 7, artikel 8, lid 1 tot en met 5, artikel 10, artikel 11, lid 1 tot en met 7 en 11, artikel 12, lid 2, artikel 19, lid 2, artikel 20, artikel 21, artikel 22, artikel 28, lid 2, artikel 29, lid 2 en 3, artikel 30, artikel 32, artikel 33, lid 1 en 2, artikel 34, lid 1, artikel 35, met uitzondering van lid 3, artikel 44, artikel 45, artikel 47 en artikel 51. Bijlage III bevat een concordantietabel.

Met het oog op de beknoptheid en duidelijkheid wordt in dit deel enkel toelichting verschaft wanneer het voorstel aanzienlijke wijzigingen aanbrengt ten opzichte van de richtlijnen die worden ingetrokken.

Door de tekst heen wordt een aantal veranderingen ingevoerd om de terminologie in de voorgestelde richtlijn op één lijn te brengen met het moderne boekhoudkundige jargon, zonder echter de inhoud van de betreffende artikels te beïnvloeden. Deze omvatten: de vervanging van "*vennootschap*" door de term "*onderneming*", alle verwijzingen naar "*jaarrekening*" zijn vervangen door "*financiële overzichten*" en alle verwijzingen naar "*jaarverslag*" zijn vervangen door "*bestuursverslag*".

4.1. Hoofdstuk 1 - Toepassingsgebied, definities en categorieën van ondernemingen

Artikel 2 brengt een aantal definities bijeen die in de oorspronkelijke richtlijnen enigszins verspreid voorkwamen. Voor organisaties van openbaar belang wordt de definitie uit Richtlijn 2006/43/EG betreffende de wettelijke controles gebruikt. De definities voor moederonderneming, dochteronderneming en verbonden onderneming zijn duidelijker geformuleerd dan in de Zevende Richtlijn 83/349/EEG van de Raad. De onderliggende betekenis is echter onveranderd. Evenzo worden geassocieerde ondernemingen duidelijker gedefinieerd dan momenteel het geval is. Aangezien er aanzienlijke invloed bestaat wanneer een belegger 20% of meer van de stemrechten bezit, volgt de definitie bovendien de relevante internationale standaard voor jaarrekeningen, IAS 28.

Artikel 3 schept een rechtsgrondslag voor de uitdrukkingen "kleine", "middelgrote" en "grote" onderneming, en behoudt de werkwijze om de omvang van een onderneming op basis van de netto-omzet, het balanstotaal en het personeelsbestand te bepalen. Afhankelijk van het doel van het EU-beleid mag de Unie definities hanteren die tot op zekere hoogte afwijken van de definities in dit artikel¹⁷. Het voorstel wil de criteria betreffende de omvang volledig

¹⁷ Zo bevordert de Commissie bijvoorbeeld definities van kleine, middelgrote en micro-ondernemingen die uitsluitend voor specifieke kwesties zijn bepaald, zoals staatssteun en de tenuitvoerlegging van de Structuurfondsen of communautaire programma's, met name het kaderprogramma voor onderzoek en technologische ontwikkeling. Deze zijn bepaald in Aanbeveling 2003/361/EG van de Commissie van 6 mei 2003 betreffende de definitie van kleine, middelgrote en micro-ondernemingen [Publicatieblad L 124 van 20.5.2003]. In dit opzicht wordt een middelgrote onderneming bepaald als een onderneming waar minder dan 250 personen werkzaam zijn en waarvan de jaaromzet 50 miljoen EUR of het jaarlijkse balanstotaal 43 miljoen EUR niet overschrijdt. Een kleine onderneming wordt bepaald als een onderneming waar minder dan 50 personen werkzaam zijn en waarvan de jaaromzet en/of het jaarlijkse balanstotaal 10 miljoen EUR niet overschrijdt. Een micro-onderneming wordt bepaald als een onderneming waar minder dan 10 personen werkzaam zijn en waarvan de

harmoniseren, terwijl de lidstaten voorheen konden kiezen of ondernemingen van verschillende omvang binnen hun rechtsgebied al dan niet moesten worden erkend en tot op zekere hoogte welke criteria daarvoor moesten worden gehanteerd.

Kleine en middelgrote groepen worden duidelijker gedefinieerd dan in de Zevende Richtlijn 83/349/EEG van de Raad. De criteria voor de hoogte van netto-omzet en balanstotaal worden sinds de laatste herziening in 2006 verhoogd overeenkomstig het inflatieniveau.

De definities en vrijstellingen voor "financiële holdings" en "beleggingsmaatschappijen" werden geschrapt, aangezien industriespecifieke boekhoudkundige behandelingen de harmonisatie belemmeren. Bovendien worden deze bepalingen niet in de hele EU gebruikt.

4.2. Hoofdstuk 2 - Belangrijkste bepalingen en beginselen

Artikel 4 brengt samen met artikel 17 (zie 4.4 hieronder) een volledig geharmoniseerde regeling tot stand voor de opstelling van financiële overzichten door kleine ondernemingen, met daarin een winst-en-verliesrekening, balans en beperkte toelichtingen. De lidstaten dienen geen verdere informatie te vereisen.

In artikel 5 wordt een algemeen materialiteitsbeginsel voorgesteld. Het stelt dat de verantwoording, waardering, presentatie en vermelding van informatie in de financiële overzichten aan beperkingen van de materialiteit onderworpen is. Op die manier kunnen bijvoorbeeld posten op eenzelfde lijn in de winst-en-verliesrekening of de balans worden gecombineerd, of kunnen toelichtingen worden geschrapt indien de betreffende informatie niet relevant is. Evenzo moeten niet-relevante overlopende posten en voorzieningen niet worden opgenomen. Het blijft de voornaamste verantwoordelijkheid van een onderneming om de materialiteit te bepalen, ongeacht of die onderneming al dan niet wordt gecontroleerd.

Een ander algemeen beginsel dat in artikel 5 wordt bepaald, is een vereiste om in de financiële overzichten de economische realiteit van een transactie en niet uitsluitend de juridische vorm ervan weer te geven. Dat leidt tot gemeenschappelijke algemene beginselen en bijgevolg harmonisatie in de hele EU. Voorheen was een dergelijke presentatiewijze in de richtlijnen toegelaten, maar de lidstaten waren niet verplicht om het beginsel in hun nationale wetgeving op te nemen.

In artikel 6 wordt de optie voor lidstaten om de herwaardering van vaste activa toe te laten als alternatief voor de berekening van historische kosten behouden, terwijl de opties voor lidstaten om de berekening van vervangingswaarden en de inflatie toe te laten, werden geschrapt om een grotere harmonisatie van de waarderingsbases te verkrijgen.

4.3. Hoofdstuk 3 - Balans en winst-en-verliesrekening

In artikel 8 zijn de algemene bepalingen enigszins gewijzigd om te verduidelijken dat de lidstaten een geassocieerde onderneming kunnen vragen of toelaten om door de vermogensmutatiemethode in de jaarlijkse financiële overzichten te worden opgenomen.

jaaromzet en/of het jaarlijkse balanstotaal 2 miljoen EUR niet overschrijdt. Zie ook http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/sme-definition/index_en.htm

De voorgestelde richtlijn bepaalt slechts één indeling van de balans (zie artikel 9), terwijl de lidstaten voorheen uit twee verschillende indelingen konden kiezen. Op die manier kunnen de financiële overzichten van verschillende rechtsgebieden in de EU beter met elkaar worden vergeleken. Bovendien worden de kosten van oprichting en uitbreiding als categorie van activa geschrapt, aangezien de verantwoording ervan afhankelijk was van hun vermelding in de wetgeving van de lidstaten. Bijgevolg moet de in artikel 11 vastgestelde uitkeerbare-winsttoets worden gewijzigd.

Artikel 11 bepaalt daarnaast dat het als voorziening verantwoorde bedrag moet overeenstemmen met de beste raming van de onderneming voor de passiva en toekomstige lasten. Daarnaast laat het artikel de methode "last in, first out" (LIFO) niet toe als waarderingmethode voor voorraden en vervangbare bestanddelen. Deze veranderingen zorgen voor een betere vergelijkbaarheid van de financiële overzichten.

De artikelen 12 tot en met 15 voorzien in slechts twee indelingen voor de winst-en-verliesrekening; de ene op basis van de aard en de andere op basis van de functie. Voorheen waren er vier indelingen toegelaten. Het is de bedoeling om de vergelijkbaarheid te vergroten en tegelijkertijd de presentatie herkenbaar te houden voor gebruikers van financiële overzichten. Het eerdere onderscheid tussen normale en buitengewone posten in de winst-en-verliesrekening is geschrapt. Op die manier wordt de inherente tendens om "grote" of "ongebruikelijke" uitgavenposten als buitengewoon te presenteren, tenietgedaan zodat het nominale cijfer voor winst na belasting niet wordt vertekend. Omgekeerd was er een inherente tendens om "grote" of "ongebruikelijke" inkomstenposten als normaal te presenteren om het nominale winstcijfer te verbloemen. Met het oog op een objectieve presentatie van zulke inkomsten- en uitgavenposten is er een nieuwe vereiste die stelt dat deze posten in de winst-en-verliesrekening afzonderlijk en met een toelichting moeten worden vermeld. Bijgevolg zullen al deze posten worden verantwoord om tot de winst na belasting te komen.

Daaruit volgt dat de beperkte regeling voor financiële overzichten in artikel 16 verder wordt gewijzigd om het beperkte aantal indelingen weer te geven.

4.4. Hoofdstuk 4 - Toelichtingen bij de jaarrekening

Meerdere opties voor de lidstaten zijn opgebouwd rond de toelichtingen in de eerdere richtlijnen. Die aanpak werd vervangen door een geharmoniseerde aanpak, waardoor ondernemingen van dezelfde omvang in de hele EU voortaan eenzelfde of een vergelijkbare regeling voor openbaarmaking zullen hebben.

Dit hoofdstuk brengt een bottom-upaanpak tot stand voor informatieverstrekking aan de hand van toelichtingen bij de financiële overzichten. Artikel 17 stelt de toelichtingen vast die alle ondernemingen moeten geven. Kleine ondernemingen zullen over het algemeen een meer beperkte regeling voor openbaarmaking hebben in vergelijking met de eerdere richtlijnen. Overeenkomstig de vereisten van artikel 4 (zie 4.2 hierboven) wordt voorgesteld dat de lidstaten deze categorieën van ondernemingen niet zouden vragen om verdere informatie te vermelden. Uiteenlopende geraadpleegde partijen zijn het er immers over eens dat dit de belangrijkste toelichtingen voor kleine ondernemingen zijn.

Middelgrote ondernemingen dienen de in de artikelen 17 en 18 vereiste informatie te vermelden, terwijl grote ondernemingen en organisaties van openbaar belang de in de artikelen 17, 18 en 19 vereiste informatie dienen te vermelden.

In artikel 17 wordt van alle ondernemingen gevraagd om in de toelichting bij de financiële overzichten gebeurtenissen na de balansdatum te vermelden. Deze belangrijke informatie werd voorheen enkel in het bestuursverslag vermeld en lidstaten hadden de mogelijkheid om ondernemingen van de vermelding ervan vrij te stellen. Met het oog op een hogere mate van transparantie wordt de vermelding van transacties tussen verbonden partijen ook verplicht voor ondernemingen van elke omvang, met inbegrip van de vermelding van transacties tussen volle dochterondernemingen in hun respectieve jaarlijkse financiële overzichten. Voorheen konden lidstaten ondernemingen hiervan vrijstellen ongeacht hun omvang.

4.5. Hoofdstuk 5 - Bestuursverslag

Er zijn geen beduidende veranderingen aangebracht aan de bepalingen inzake de inhoud van dit verslag in vergelijking met de huidige bepalingen van de Vierde Richtlijn 78/660/EEG van de Raad en de Zevende Richtlijn 83/349/EEG van de Raad.

4.6. Hoofdstuk 6 - Geconsolideerde financiële overzichten

In dit hoofdstuk zijn de bepalingen van de Zevende Richtlijn 83/349/EEG van de Raad betreffende de geconsolideerde jaarrekeningen verwerkt, zodat voortaan een enkele richtlijn bestaat betreffende de vorm en inhoud van jaarlijkse en geconsolideerde financiële overzichten.

Om de tekst te vereenvoudigen en herhaling te vermijden, werden grote delen van de tekst van Richtlijn 83/349/EEG verwijderd en vervangen op basis van het volgende principe: bij de opstelling van de geconsolideerde financiële overzichten moet de boekhoudkundige behandeling voor jaarlijkse financiële overzichten worden gehanteerd, mits enkele essentiële aanpassingen ten gevolge van de bijzondere kenmerken van geconsolideerde financiële overzichten in vergelijking met jaarlijkse financiële overzichten.

De inhoudelijke veranderingen ten opzichte van de huidige bepalingen van de Vierde Richtlijn 78/660/EEG van de Raad en de Zevende Richtlijn 83/349/EEG van de Raad zijn de volgende:

Met het oog op een geharmoniseerde reeks consolidatiecriteria is in artikel 23 consolidatie vereist in situaties waarbij een onderneming een overheersende invloed op of controle over een andere onderneming heeft, of waarbij ondernemingen gezamenlijk worden bestuurd. Voorheen hadden de lidstaten de keuze om de financiële cijfers in deze omstandigheden te consolideren.

In artikel 24 worden kleine groepen vrijgesteld van de vereiste om geconsolideerde financiële overzichten op te stellen, terwijl de lidstaten voorheen de keuze hadden om zulke ondernemingen vrij te stellen. Op die manier worden vrijstellingen in de hele EU geharmoniseerd en ontstaat een vergelijkbare administratieve lastenverlichting als voor de jaarlijkse financiële overzichten van kleine ondernemingen.

De opties voor de lidstaten om de administratieve verwerking van fusies, alsook de onmiddellijke afschrijving van goodwill naar reserves toe te laten (respectievelijk artikels 20 en 30 van Richtlijn 83/349/EEG), werden geschrapt omdat ze slechts weinig werden toegepast. Hun schrapping leidt bovendien tot een meer geharmoniseerde reeks van consolidatieprincipes. Artikel 25 stelt tevens een op beginselen gebaseerde behandeling vast

voor de verantwoording van negatieve goodwill in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening.

4.7. Hoofdstuk 7 - Publicatie

Er zijn geen beduidende veranderingen aangebracht aan de publicatiebepalingen in vergelijking met de huidige bepalingen van de Vierde Richtlijn 78/660/EEG van de Raad en de Zevende Richtlijn 83/349/EEG van de Raad.

4.8. Hoofdstuk 8 - Controle

De algemene vereisten als vastgesteld in artikel 34 zijn gewijzigd om de "Denk eerst klein"-benadering van dit voorstel te weerspiegelen. Bijgevolg zullen kleine ondernemingen volledig zijn vrijgesteld van een controle vanuit het oogpunt van het EU-vennootschapsrecht. In dit artikel wordt ook bepaald dat organisaties van openbaar belang ongeacht hun omvang aan een wettelijke controle worden onderworpen.

In een toevoeging bij artikel 35, lid 3, wordt verduidelijkt hoe de controlevereisten op groepen van ondernemingen van toepassing zijn.

4.9. Hoofdstuk 9 - Verslag van betalingen aan overheden

Er worden nieuwe verslagleggingsvoorschriften bepaald voor grote ondernemingen en organisaties van openbaar belang die actief zijn in de winningsindustrie of de houtkap van oerbossen. Indien het bedrag significant is voor de ontvangende overheid, maken zij jaarlijks voor elk land waar zij actief zijn de betalingen aan overheden voor dat boekjaar openbaar. Wanneer betalingen aan een project werden toegeschreven, worden ze ook voor elk project openbaar gemaakt. Zo nodig worden geconsolideerde verslagen opgesteld. Indien een geconsolideerd verslag wordt opgesteld, worden de dochterondernemingen en de moederonderneming die het verslag opstelt, vrijgesteld. Het verslag wordt in overeenstemming met de vereisten van hoofdstuk 2 van Richtlijn 2009/101/EG bekendgemaakt.

4.10. Hoofdstuk 10 - Slotbepalingen

Het door de Vierde Richtlijn 78/660/EEG van de Raad ingestelde Contactcomité is overbodig geworden en wordt in dit voorstel niet langer vermeld.

Om de economische ontwikkelingen en inflatie in aanmerking te nemen, verleent artikel 42 de Commissie de bevoegdheid om op gezette tijden de drempelwaarden te herzien op basis waarvan de in artikel 3 bedoelde omvang van ondernemingen wordt bepaald. Alleen zo blijven de drempelwaarden in de loop van de tijd realistisch.

De Commissie moet ook de bevoegdheid hebben om de ondernemingsvormen als vermeld in bijlagen I en II bij te werken, zodat ze aan alle wijzigingen in de lidstaten beantwoorden.

Het is nodig om het concept van materialiteit van betalingen verder te specificeren en te ontwikkelen om het relevante en gepaste niveau van openbaarmaking van betalingen aan overheden door de winningsindustrie en houtkappers van oerbossen te garanderen. Het is aangewezen om gedelegeerde handelingen te gebruiken, om te zorgen voor technisch deugdelijke en doeltreffende regels die de Commissie in staat stellen alle beschikbare expertise in rekening te nemen.

Het precieze toepassingsgebied en de modaliteiten van zulke gedelegeerde bevoegdheden worden in artikel 42 nauwkeurig beschreven.

Tot slot werd artikel 46 toegevoegd om te verduidelijken dat organisaties van openbaar belang globaal gezien geen recht hebben op vrijstellingen onder deze richtlijn.

Voorstel voor een

RICHTLIJN VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

betreffende de jaarlijkse financiële overzichten, geconsolideerde financiële overzichten en relevante verslagen van bepaalde ondernemingsvormen

(Voor de EER relevante tekst)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, inzonderheid artikel 50, lid 1,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De mededeling van de Commissie "Slimme regelgeving in de Europese Unie"¹⁸ heeft als doel regelgeving van optimale kwaliteit te ontwerpen en aan te nemen die in overeenstemming is met het subsidiariteitsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel, en waarvan de administratieve lasten in verhouding staan tot de geleverde voordelen. De mededeling van de Commissie "Denk eerst klein" – "Small Business Act" voor Europa (SBA)¹⁹, die in juni 2008 werd aangenomen en in februari 2011 werd herzien²⁰, erkent dat kleine en middelgrote ondernemingen (mkb) een centrale plaats in de economie van de Unie innemen. Met de SBA wordt beoogd de algehele aanpak ten aanzien van het ondernemerschap te verbeteren en het principe "denk eerst klein" in het hele beleid, van regelgeving tot dienstverlening, te verankeren. De Europese Raad van 24 en 25 maart 2011²¹ heeft het voornemen van de Commissie verwelkomd om de Akte voor de interne markt voor te stellen met groei- en werkgelegenheidsbevorderende

¹⁸ COM(2010) 543.

¹⁹ Mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's - "Denk eerst klein" - Een "Small Business Act" voor Europa {SEC(2008) 2101} {SEC(2008) 2102}.

²⁰ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's - Evaluatie van de "Small Business Act" voor Europa, COM(2011) 78 definitief.

²¹ Europese Raad van 24 en 25 maart 2011 – Conclusies, nr: EUCO 10/1/11, Brussel, 25/3/2011.

maatregelen die voor burgers en bedrijven tastbare resultaten opleveren. De in april 2011 aangenomen "Akte voor de interne markt"²² stelt voor om de jaarrekeningenrichtlijnen te vereenvoudigen wat financiële informatieverplichtingen betreft en om de administratieve lasten, met name voor het mkb, te verlichten. De Europa 2020-strategie²³ voor slimme, duurzame en inclusieve groei heeft als doel de administratieve lasten te verminderen, het bedrijfsklimaat te verbeteren, met name voor het mkb, en de internationalisering van het mkb te bevorderen. De bovengenoemde Europese Raad eiste dat de algemene regelgevingslasten, met name voor het mkb, zowel op Europees als nationaal niveau worden verminderd en stelt maatregelen voor ter verbetering van de productiviteit door het verminderen van de administratieve rompslomp en het verbeteren van het regelgevingskader voor het mkb. Dit voorstel neemt het programma van de Europese Commissie voor betere wetgeving in rekening, en in het bijzonder de mededeling van oktober 2010 over slimme regelgeving in de EU²⁴.

- (2) Op 18 december 2008 nam het Europees Parlement een niet-wetgevende resolutie aan over financiële verslagleggingsvoorschriften voor kleine en middelgrote ondernemingen, met name micro-entiteiten²⁵. Daarin staat dat Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG vaak een zware last betekenen voor kleine en middelgrote ondernemingen, en vooral voor micro-entiteiten. Daarom wordt de Commissie gevraagd om haar herziening van deze richtlijnen voort te zetten.
- (3) De coördinatie van de nationale voorschriften inzake de indeling en de inhoud van de jaarlijkse financiële overzichten en bestuursverslagen, de waarderingsgrondslagen, alsmede de openbaarmaking van deze stukken, met name wat betreft bepaalde vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid, is van bijzonder belang voor de bescherming van aandeelhouders, deelnemers in deze vennootschappen en derden. De coördinatie van de desbetreffende voorschriften voor de ondernemingen van voorvermelde rechtsvormen moet tegelijkertijd plaatsvinden, aangezien sommige ondernemingen in meer dan één lidstaat werkzaam zijn en door hen aan derden geen andere waarborg wordt geboden dan het vermogen van de onderneming.
- (4) Er is een aanzienlijk aantal vennootschappen onder firma en commanditaire vennootschappen waarvan alle onbeperkt aansprakelijke vennoten naamloze vennootschappen of personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid zijn. Bijgevolg moeten de coördinatiemaatregelen van deze richtlijn op hen worden toegepast.
- (5) Bovendien is het nodig dat in de Unie gelijkwaardige juridische minimumvereisten worden vastgesteld inzake de omvang van de door concurrerende ondernemingen openbaar te maken financiële gegevens.

²² Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, Akte voor de interne markt - Twaalf hefbomen voor het stimuleren van de groei en het versterken van het vertrouwen - "Samen werk maken van een nieuwe groei", COM(2011) 206.

²³ Mededeling van de Commissie - EUROPA 2020 - Een strategie voor slimme, duurzame en inclusieve groei, COM(2010) 2020.

²⁴ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, Slimme regelgeving in de Europese Unie, COM(2010) 543 definitief. Zie ook: http://ec.europa.eu/governance/better_regulation/index_en.htm

²⁵ PB 2010/C 45 E/10.

- (6) De jaarlijkse financiële overzichten dienen een getrouw beeld te geven van het vermogen, de financiële positie en het resultaat van de onderneming. Te dien einde moeten voor de opstelling van de balans en de winst-en-verliesrekening schema's worden voorgeschreven en moet de minimuminhoud van de toelichtingen bij de financiële overzichten, alsmede van het bestuursverslag worden vastgesteld. Volgens het "denk eerst klein"-principe moeten de dwingende voorschriften voor kleine ondernemingen volledig via wetgeving worden geharmoniseerd. Om onevenredige lasten voor deze entiteiten te vermijden, zouden de lidstaten niet het voorleggen van verdere gegevens mogen eisen. De lidstaten kunnen echter wel aanvullende vereisten aan middelgrote en grote ondernemingen opleggen.
- (7) Kleine, middelgrote en grote ondernemingen worden bepaald en van elkaar onderscheiden op basis van hun totale activa, omzet en gemiddeld personeelsbestand, aangezien deze factoren gewoonlijk een objectieve indicatie voor de omvang van een bedrijf vormen.
- (8) Met het oog op vergelijkbare en gelijkwaardige informatie moeten verantwoordings- en waarderingsprincipes rekening houden met de continuïteit, voorzichtigheid en overlopende posten. Verrekeningen tussen actief- en passiefposten en tussen baten- en lastenposten mogen niet worden toegelaten, en de activa en passiva moeten elk afzonderlijk worden gewaardeerd. Bij de opstelling van de posten in financiële overzichten moet rekening worden gehouden met de economische of commerciële realiteit van de onderliggende transactie of overeenkomst. Het materialiteitsbeginsel moet de verantwoording, waardering, presentatie en vermelding van informatie in de financiële overzichten bestrijken.
- (9) In de jaarlijkse financiële overzichten verantwoorde posten moeten worden gewaardeerd op basis van het beginsel van de aanschaffingsprijs of vervaardigingskosten om de betrouwbaarheid van de erin vervatte informatie te waarborgen. Toch moeten lidstaten ondernemingen kunnen toestaan of voorschrijven om hun vaste activa opnieuw te waarderen, zodat de gebruikers van financiële overzichten over meer relevante informatie zouden beschikken.
- (10) De behoefte aan vergelijkbaarheid van financiële informatie over de gehele Unie vergt dat de lidstaten voor bepaalde financiële instrumenten een waarderingsmethode op basis van de waarde in het economisch verkeer toelaten. Bovendien verschaffen waarderingsmethoden op basis van de waarde in het economisch verkeer meer relevante informatie voor gebruikers van financiële overzichten dan informatie op basis van de aanschaffingsprijs of vervaardigingskosten. Dienovereenkomstig moeten lidstaten toestaan dat alle ondernemingen, of bepaalde categorieën van ondernemingen, een waarderingsmethode op basis van de waarde in het economisch verkeer hanteren voor zowel de jaarlijkse als geconsolideerde financiële overzichten of voor uitsluitend de geconsolideerde financiële overzichten. Bovendien moeten lidstaten voor andere activa dan financiële instrumenten een waarderingsmethode op basis van de waarde in het economisch verkeer kunnen toestaan of voorschrijven.
- (11) Voor de balans is een enkele indeling nodig, zodat gebruikers van financiële overzichten de financiële positie van ondernemingen in de Unie kunnen vergelijken. De lidstaten moeten ondernemingen echter kunnen toestaan of voorschrijven om de indeling te wijzigen en een balans voor te leggen waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen vlottende en vaste posten. Voor de winst-en-verliesrekening moet een

indeling op basis van de aard van de lasten en op basis van de functie van de lasten worden toegestaan. De lidstaten moeten het gebruik van een of van beide indelingen voorschrijven. De lidstaten moeten ook het recht hebben om ondernemingen toe te staan een prestatieoverzicht voor te leggen in plaats van een volgens een van de toegelaten indelingen opgestelde winst-en-verliesrekening. Aan kleine en middelgrote ondernemingen moet een vereenvoudigde versie van de vereiste indelingen worden aangeboden.

- (12) Met het oog op de vergelijkbaarheid moet een gemeenschappelijk kader worden voorzien voor de verantwoording, waardering en presentatie van onder andere waardecorrecties, goodwill, voorzieningen, voorraden van goederen en vervangbare activa, en baten en lasten van uitzonderlijke omvang of frequentie.
- (13) De informatie in de balans en winst-en-verliesrekening moet worden aangevuld door toelichtingen bij de financiële overzichten. Gebruikers van financiële overzichten hebben gewoonlijk weinig behoefte aan aanvullende informatie van kleine ondernemingen en het kan voor kleine ondernemingen kostelijk zijn om de vereiste aanvullende informatie te verzamelen. Een beperkte regeling voor openbaarmaking is bijgevolg gerechtvaardigd voor kleine ondernemingen. Wanneer een kleine onderneming het echter nuttig acht om de aanvullende informatie te verschaffen die voor middelgrote en grote ondernemingen is vereist, mag ze daartoe niet worden verhinderd.
- (14) Gebruikers van financiële overzichten die door middelgrote en grote ondernemingen zijn opgesteld, hebben gewoonlijk meer complexe behoeften. Daarom moet op sommige vlakken meer informatie worden vermeld. Een vrijstelling van bepaalde van deze informatieverplichtingen is gerechtvaardigd wanneer ze nadelig zijn voor sommige personen of voor de onderneming.
- (15) Het bestuursverslag en het geconsolideerde bestuursverslag zijn belangrijke onderdelen van de financiële verslaglegging. Deze verslagen dienen een getrouw overzicht te geven van de ontwikkeling en de positie van het bedrijf op een wijze die strookt met de omvang en de complexiteit van het bedrijf. De informatie mag niet beperkt blijven tot de financiële aspecten van het bedrijf van de onderneming, maar moet onder andere een analyse van de ecologische en sociale aspecten van het bedrijf omvatten die nodig zijn voor een goed begrip van de ontwikkeling, de resultaten en de positie van de onderneming. Wanneer het geconsolideerde bestuursverslag en het bestuursverslag van de moederonderneming tot een enkel verslag zijn samengevoegd, kan het aangewezen zijn meer de nadruk te leggen op aangelegenheden die relevant zijn voor alle ondernemingen die in de gezamenlijke consolidatie zijn opgenomen. Gezien de potentiële last die een en ander voor middelgrote ondernemingen met zich brengt, moeten de lidstaten de kans krijgen ervoor te kiezen om het verstrekken van niet-financiële informatie niet verplicht te stellen wat betreft het bestuursverslag van die ondernemingen.
- (16) De lidstaten moeten de mogelijkheid hebben om kleine ondernemingen vrij te stellen van de verplichting om een bestuursverslag op te stellen, mits ze in de toelichtingen bij de financiële overzichten de gegevens over de verkrijging van eigen aandelen vermelden als bedoeld in artikel 22, lid 2, van de Tweede Richtlijn 77/91/EEG van de Raad van 13 december 1976 strekkende tot het coördineren van de waarborgen welke in de lidstaten worden verlangd van de vennootschappen in de zin van artikel 58,

tweede alinea, van het Verdrag, om de belangen te beschermen zowel van de deelnemers in deze vennootschappen als van derden met betrekking tot de oprichting van de naamloze vennootschap, alsook de instandhouding en wijziging van haar kapitaal, zulks teneinde die waarborgen gelijkwaardig te maken²⁶.

- (17) Aangezien organisaties van openbaar belang een belangrijke plaats innemen in de economieën waarin ze werkzaam zijn, moeten de bepalingen van deze richtlijn over de verklaring inzake corporate governance op alle organisaties van openbaar belang van toepassing zijn.
- (18) Een groot aantal ondernemingen maakt deel uit van een geheel van ondernemingen. Geconsolideerde financiële overzichten moeten worden opgesteld om de financiële informatie over een dergelijk geheel van ondernemingen ter kennis van aandeelhouders en derden te brengen. Daarom is coördinatie van de nationale wetgevingen inzake geconsolideerde financiële overzichten nodig, teneinde de doelstellingen inzake vergelijkbaarheid en gelijkwaardigheid van de informatie die ondernemingen in de Unie moeten bekendmaken, te verwezenlijken.
- (19) In principe moeten geconsolideerde financiële overzichten de activiteiten van een moederonderneming en haar dochterondernemingen als een zelfstandige economische entiteit (een groep) vermelden; ondernemingen die door de moederonderneming worden gecontroleerd, moeten als dochterondernemingen worden beschouwd. De zeggenschap berust gewoonlijk op een meerderheid van de stemrechten, maar kan ook op overeenkomsten met medeaandeelhouders of deelnemers in de onderneming berusten. In sommige gevallen kan de zeggenschap daadwerkelijk worden uitgeoefend wanneer de moederonderneming een minderheidsdeelneming in de dochteronderneming heeft. De lidstaten moeten het recht hebben om ondernemingen waarvoor geen zeggenschapsverhouding geldt, die onder centrale leiding staan of een gezamenlijk bestuurs-, leidinggevend of toezichhoudend orgaan hebben, in geconsolideerde financiële overzichten te laten opnemen.
- (20) Een dochteronderneming die zelf ook een moederonderneming is, moet geconsolideerde financiële overzichten opstellen. Toch kunnen de lidstaten dergelijke moederondernemingen onder bepaalde voorwaarden vrijstellen van de verplichting om zulke geconsolideerde financiële overzichten op te stellen, mits aandeelhouders en derden voldoende worden beschermd.
- (21) Kleine groepen moeten worden vrijgesteld van de verplichting om geconsolideerde financiële overzichten op te stellen, aangezien gebruikers van dergelijke financiële overzichten geen behoefte hebben aan complexe informatie. Bovendien kan het kostelijk zijn om bovenop de jaarlijkse financiële overzichten van de moeder- en dochterondernemingen ook geconsolideerde financiële overzichten op te stellen. De lidstaten moeten uit dezelfde kosten-batenoverwegingen ook middelgrote groepen kunnen vrijstellen van de verplichting om geconsolideerde financiële overzichten op te stellen.
- (22) De consolidatie moet alle activa en passiva, alsmede alle baten en lasten van deze ondernemingen omvatten, met afzonderlijke vermelding van de minderheidsbelangen

²⁶ PB L 26 van 31.1.1977, blz. 1.

onder kapitaal en reserves in de geconsolideerde balans en met afzonderlijke vermelding van de minderheidsbelangen in de winst of het verlies van de groep in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening. De noodzakelijke correcties moeten evenwel worden aangebracht om de gevolgen van de financiële betrekkingen tussen de in de consolidatie opgenomen ondernemingen te laten wegvallen. In het bijzonder vallen de onderlinge vorderingen en schulden van de ondernemingen, de baten en lasten die verband houden met transacties tussen de ondernemingen, en de winsten en verliezen die voortvloeien uit transacties tussen de ondernemingen, indien ze begrepen zijn in de boekwaarde van de activa, in de geconsolideerde financiële overzichten weg.

- (23) Verantwoordings- en waarderingsprincipes die bij de opstelling van jaarlijkse financiële overzichten van toepassing zijn, moeten ook van toepassing zijn bij de opstelling van geconsolideerde financiële overzichten.
- (24) Geassocieerde ondernemingen moeten in de geconsolideerde financiële overzichten worden opgenomen door de vermogensmutatiemethode. De lidstaten moeten kunnen toestaan of voorschrijven dat een gezamenlijk bestuurde onderneming verhoudingsgewijs in de geconsolideerde financiële overzichten wordt opgenomen.
- (25) De geconsolideerde financiële overzichten moeten voor de ondernemingen die in de gezamenlijke consolidatie zijn opgenomen alle verplichte informatie bevatten in de vorm van toelichtingen bij die financiële overzichten. Daarnaast moeten de naam, de zetel en het groepsbelang in het kapitaal van de ondernemingen worden vermeld voor alle dochterondernemingen, geassocieerde ondernemingen, gezamenlijk bestuurde ondernemingen en deelnemingen.
- (26) De jaarlijkse financiële overzichten van alle ondernemingen waarop deze richtlijn van toepassing is, moeten overeenkomstig Richtlijn 2009/101/EG openbaar worden gemaakt. Het is echter aangewezen te bepalen dat ook op dit vlak bepaalde afwijkingen voor kleine en middelgrote ondernemingen kunnen worden toegestaan.
- (27) De lidstaten wordt sterk aangeraden om systemen voor elektronische publicatie te ontwikkelen, zodat ondernemingen hun boekhoudkundige gegevens, met inbegrip van de wettelijke financiële overzichten, slechts één keer hoeven in te dienen en zodat meerdere gebruikers de gegevens gemakkelijk kunnen bereiken en gebruiken. Zulke systemen mogen echter niet te ingewikkeld zijn voor kleine en middelgrote ondernemingen.
- (28) De leden van de bestuurs-, leidinggevende en toezichthoudende organen van een onderneming dienen minimaal collectief verantwoordelijk te zijn jegens de onderneming voor de opstelling en openbaarmaking van de jaarlijkse financiële overzichten en bestuursverslagen. Diezelfde aanpak zou ook moeten worden toegepast ten aanzien van leden van de bestuurs-, leidinggevende en toezichthoudende organen van ondernemingen voor de opstelling van de geconsolideerde financiële overzichten. Deze organen handelen binnen de bevoegdheden die hun krachtens het nationale recht zijn toegewezen. Dit laat de mogelijkheid onverlet voor de lidstaten om verdergaande maatregelen te nemen en te voorzien in de directe verantwoordelijkheid jegens aandeelhouders of zelfs andere belanghebbenden.
- (29) De aansprakelijkheid voor het opstellen en publiceren van jaarlijkse financiële overzichten en geconsolideerde financiële overzichten, alsmede van de

bestuursverslagen en geconsolideerde bestuursverslagen is gebaseerd op het nationale recht. De passende aansprakelijkheidsregels zoals door iedere lidstaat in de nationale wettelijke voorschriften vastgelegd, dienen van toepassing te zijn op de leden van de bestuurs-, leidinggevende en toezichthoudende organen. Het moet de lidstaten toegestaan zijn om de omvang van de aansprakelijkheid te bepalen.

- (30) Teneinde geloofwaardige processen van financiële verslaggeving over de gehele Unie te bevorderen, moeten de leden van het orgaan van een onderneming dat verantwoordelijk is voor de opstelling van de financiële verslagen van de onderneming de plicht hebben ervoor te zorgen dat de financiële informatie in de jaarlijkse financiële overzichten en jaarlijkse bestuursverslagen een getrouw beeld geven.
- (31) De jaarlijkse financiële overzichten en geconsolideerde financiële overzichten moeten worden gecontroleerd. De eis dat in een accountantsverklaring wordt bevestigd of de jaarlijkse dan wel de geconsolideerde financiële overzichten een getrouw beeld geven overeenkomstig de toepasselijke voorschriften voor de financiële verslaggeving, beperkt niet de reikwijdte van deze verklaring, maar verduidelijkt de context waarin zij is afgelegd. De jaarlijkse financiële overzichten van kleine ondernemingen zouden niet onder deze controleplicht moeten vallen. Een controle kan voor deze categorie van ondernemingen immers een zware administratieve last betekenen. Bovendien zijn in vele kleine ondernemingen dezelfde personen zowel aandeelhouder als bestuurslid, waardoor ze slechts een beperkte behoefte hebben aan derden die de financiële overzichten waarborgen.
- (32) Teneinde de transparantie op betalingen aan overheden te verbeteren, maken grote ondernemingen en organisaties van openbaar belang die actief zijn in de winningsindustrie of houtkap van oerbossen²⁷, op jaarbasis significante betalingen aan overheden van de landen waar ze actief zijn in een afzonderlijk verslag openbaar. Dergelijke ondernemingen zijn actief in landen die rijk zijn aan grondstoffen, met name mineralen, olie, aardgas en oerbossen. Het verslag bevat soorten betalingen die vergelijkbaar zijn met de soorten die openbaar worden gemaakt door ondernemingen die aan het initiatief tot transparantie in de winningsindustrie (EITI) deelnemen. Dit initiatief is ook complementair aan het EU FLEGT-actieplan (wetshandhaving, governance en handel in de bosbouw)²⁸ en de houtverordening²⁹ waarbij handelaren in houtproducten worden verplicht de nodige zorgvuldigheid te betrachten om te verhinderen dat illegaal hout de EU-markt kan binnenkomen.
- (33) De verslagen dienen om overheden van grondstoffenrijke landen te helpen de EITI-beginselen en -criteria³⁰ ten uitvoer te brengen en zich tegenover hun burgers te verantwoorden voor betalingen die zij ontvangen van ondernemingen die binnen hun rechtsgebied actief zijn in de winningsindustrie of houtkap van oerbossen. Het verslag

²⁷ Bepaald in Richtlijn 2009/28/EG als "natuurlijk geregenereerd bos met inheemse soorten, waar geen duidelijk zichtbare tekenen van menselijke activiteiten zijn en de ecologische processen niet in significante mate zijn verstoord."

²⁸ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:347:0001:0006:NL:PDF>

²⁹ Verordening (EU) nr. 995/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010. Ondernemingen die houtproducten invoeren op grond van vrijwillige EU-overeenkomsten zullen van deze vereiste worden vrijgesteld.

³⁰ EITI (2005), Extractive Industries Transparency Initiative, Source book, beschikbaar op: <http://eiti.org/document/sourcebook>

omvat de openbaarmaking op landen- en projectbasis, waarbij een project wordt gezien als de laagst mogelijke meldende bedrijfseenheid waarin de onderneming regelmatige interne bestuursverslagen opstelt, zoals een concessie, geografisch bekken enz. en waarbij de betalingen aan dergelijke projecten werden toegeschreven. In het kader van de algemene doelstelling om goed bestuur in deze landen te bevorderen, wordt de materialiteit van de te vermelden betalingen ten aanzien van de ontvangende overheid beoordeeld. Er kunnen uiteenlopende criteria voor materialiteit worden overwogen, zoals betalingen van een absoluut bedrag of een procentuele grens (zoals betalingen boven een percentage van het bbp van een land). Deze kunnen door middel van een gedelegeerde handeling worden bepaald. Het verslagleggingsstelsel moet binnen vijf jaar na de inwerkingtreding van de richtlijn aan een herziening en een verslag door de Commissie worden onderworpen. Bij de herziening zou de doeltreffendheid van het stelsel moeten worden onderzocht en zou rekening moeten worden gehouden met internationale ontwikkelingen, zoals de concurrentiekracht en veiligheid van de energievoorziening. Bij de herziening zou ook de ervaring van opstellers en gebruikers van de informatie over de betalingen in rekening moeten worden genomen en zou moeten worden overwogen of het passend zou zijn om aanvullende informatie over betalingen op te nemen, zoals effectieve belastingtarieven en gegevens van de ontvangers, zoals bankrekeninggegevens.

- (34) In overeenstemming met de conclusies van de G8-top in het Franse Deauville van mei 2011 en om gelijke concurrentievoorwaarden te bevorderen, moet de Commissie alle internationale partners blijven aanmoedigen om gelijkaardige vereisten in te voeren. De voortzetting van het werk betreffende de relevante internationale standaard voor jaarrekeningen is in dit verband van bijzonder belang.
- (35) Teneinde rekening te houden met toekomstige wijzigingen in de wetgeving van de lidstaten en de Unie betreffende ondernemingsvormen, moet de Commissie de bevoegdheid krijgen om overeenkomstig artikel 290 van het Verdrag gedelegeerde handelingen vast te stellen om de lijsten van ondernemingen in bijlagen I en II bij te werken. Gedelegeerde handelingen moeten ook worden gebruikt om de criteria inzake de omvang van ondernemingen aan te passen, aangezien de inflatie hun reële waarde na verloop van tijd doet afnemen. Het is van bijzonder belang dat de Commissie tijdens de voorbereiding passend overleg pleegt, onder meer met deskundigen. Teneinde een relevant en gepast niveau te waarborgen voor de openbaarmaking van betalingen aan overheden door de winningsindustrie en houtkappers van oerbossen en met het oog op een uniforme toepassing van deze richtlijn, moet de Commissie de bevoegdheid krijgen om overeenkomstig artikel 290 van het Verdrag gedelegeerde handelingen vast te stellen om het concept van materialiteit van de betalingen te verduidelijken.
- (36) Bij het voorbereiden en opstellen van gedelegeerde handelingen dient de Commissie erop toe te zien dat de desbetreffende documenten gelijktijdig, tijdig en op passende wijze bij het Europees Parlement en de Raad worden ingediend.
- (37) Aangezien de doelstellingen van deze richtlijn, namelijk een vergemakkelijking van grensoverschrijdende beleggingen en een verbetering van de vergelijkbaarheid in de gehele Unie en van het vertrouwen van het publiek in financiële overzichten en verslagen door de verschaffing van verdergaande en consequente, specifieke informatie, niet voldoende door de lidstaten kunnen worden verwezenlijkt en derhalve vanwege de omvang en de gevolgen van deze richtlijn, beter door de Unie kunnen

worden bereikt, kan de Unie, overeenkomstig het in artikel 5 van het Verdrag betreffende de Europese Unie neergelegde subsidiariteitsbeginsel, maatregelen nemen. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel gaat deze richtlijn niet verder dan nodig is om deze doelstelling te verwezenlijken.

- (38) Deze richtlijn eerbiedigt de grondrechten en neemt de beginselen in acht die met name in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie zijn erkend,

HEBLEN DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

HOOFDSTUK I

TOEPASSINGSGEBIED, DEFINITIES EN CATEGORIEËN VAN ONDERNEMINGEN

Artikel 1

Toepassingsgebied

1. De in deze richtlijn voorgeschreven coördinatiemaatregelen zijn van toepassing op:
 - (a) de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten die betrekking hebben op ondernemingen met de in bijlage I genoemde rechtsvormen;
 - (b) de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten die betrekking hebben op ondernemingen met de in bijlage II genoemde rechtsvormen indien al hun onbeperkt aansprakelijke vennoten ondernemingen zijn als bedoeld in bijlage I of ondernemingen die niet onder het recht van een lidstaat vallen maar die een rechtsvorm hebben die vergelijkbaar is met die welke in artikel 1 van Richtlijn 2009/101/EG zijn genoemd;
 - (c) de ondernemingen met de in bijlage II genoemde rechtsvormen indien al hun onbeperkt aansprakelijke vennoten:
 - i) ondernemingen zijn als bedoeld in bijlage I of ondernemingen die niet onder het recht van een lidstaat vallen maar die een rechtsvorm hebben die vergelijkbaar is met die welke in artikel 1 van Richtlijn 2009/101/EG zijn genoemd, of
 - ii) ondernemingen met de in bijlage II genoemde rechtsvormen zijn indien al hun onbeperkt aansprakelijke vennoten zelf ondernemingen zijn als bedoeld in bijlage I of ondernemingen die niet onder het recht van een lidstaat vallen maar die een rechtsvorm hebben die vergelijkbaar is met die welke in artikel 1 van Richtlijn 2009/101/EG zijn genoemd.
2. De Commissie krijgt de bevoegdheid om door middel van gedelegeerde handelingen overeenkomstig artikel 42 de lijsten van ondernemingen in de in lid 1 bedoelde bijlagen I en II bij te werken.

Artikel 2

Definities

Voor de toepassing van deze richtlijn wordt verstaan onder:

- (1) "organisaties van openbaar belang": organisaties die onder het recht van een lidstaat vallen als bepaald in artikel 2, lid 13, van Richtlijn 2006/43/EG³¹;
- (2) "deelneming": de al dan niet in effecten belichaamde rechten in het kapitaal van andere ondernemingen, die ertoe strekken door het scheppen van een duurzame band met die andere ondernemingen de eigen bedrijfsuitoefening te bevorderen; Er bestaat een vermoeden van deelneming wanneer het door een onderneming gehouden deel van het kapitaal van een andere onderneming een door de lidstaten vastgesteld percentage, dat niet hoger mag zijn dan 20%, overschrijdt;
- (3) "verbonden partij": heeft dezelfde betekenis als in de internationale standaard voor jaarrekeningen 24 die overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1126/2008 is goedgekeurd;
- (4) "vaste activa": de vermogensbestanddelen die bestemd zijn om duurzaam voor de bedrijfsuitoefening te worden gebruikt;
- (5) "netto-omzet": het bedrag met betrekking tot de verkoop van goederen en de verlening van diensten onder aftrek van kortingen en belasting over de toegevoegde waarde en andere rechtstreeks met de omzet samenhangende belastingen;
- (6) "aanschaffingsprijs": de te betalen prijs en alle bijkomende kosten;
- (7) "vervaardigingskosten": de aanschaffingsprijs van grondstoffen, consumptieartikelen en andere kosten die rechtstreeks toe te rekenen zijn aan het product in kwestie. Een redelijk deel van andere kosten die onrechtstreeks kunnen worden toegerekend aan het product in kwestie, kan worden meegerekend voor zover ze betrekking hebben op de vervaardigingsperiode. Distributiekosten worden niet meegerekend;
- (8) "waardecorrectie": alle correcties die ertoe strekken rekening te houden met op de balansdatum geconstateerde – al dan niet definitieve – waardeverminderingen van vermogensbestanddelen;
- (9) "moederonderneming": een onderneming die een of meer dochterondernemingen controleert;
- (10) "dochteronderneming": een onderneming die door een moederonderneming wordt gecontroleerd;
- (11) "groep": een moederonderneming en al haar dochterondernemingen binnen eenzelfde consolidatie;

³¹ PB L 157 van 9.6.2006, blz. 87.

- (12) "verbonden ondernemingen": twee of meer ondernemingen die binnen een groep met elkaar verbonden zijn;
- (13) "geassocieerde onderneming": een onderneming waarin een andere onderneming een deelneming heeft en waarbij die andere onderneming een invloed van betekenis uitoefent op het bestuur en financiële beleid van de eerste onderneming. Vermoed wordt dat een onderneming invloed van betekenis uitoefent op een andere onderneming, wanneer de eerste onderneming 20% of meer van de stemrechten van de aandeelhouders van of deelnemers in de laatste onderneming bezit.

Artikel 3

Categorieën van ondernemingen en groepen

1. Kleine ondernemingen zijn ondernemingen die op de balansdatum twee van de volgende drie criteria niet overschrijden:
 - (a) balanstotaal: 5.000.000 EUR;
 - (b) netto-omzet: 10.000.000 EUR;
 - (c) gemiddeld personeelsbestand gedurende het boekjaar: 50
2. Middelgrote ondernemingen zijn andere dan kleine ondernemingen die op de balansdatum twee van de volgende drie criteria niet overschrijden:
 - (a) balanstotaal: 20.000.000 EUR;
 - (b) netto-omzet: 40.000.000 EUR;
 - (c) gemiddeld personeelsbestand gedurende het boekjaar: 250.
3. Grote ondernemingen zijn ondernemingen die op de balansdatum twee van de volgende drie criteria overschrijden:
 - (a) balanstotaal: 20.000.000 EUR;
 - (b) netto-omzet: 40.000.000 EUR;
 - (c) gemiddeld personeelsbestand gedurende het boekjaar: 250.
4. Kleine groepen zijn moeder- en dochterondernemingen die op geconsolideerde basis twee van de volgende drie criteria niet overschrijden op de balansdatum van de moederonderneming:
 - (a) balanstotaal: 5.000.000 EUR;
 - (b) netto-omzet: 10.000.000 EUR;
 - (c) gemiddeld personeelsbestand gedurende het boekjaar: 50.

5. Middelgrote groepen zijn moeder- en dochterondernemingen die geen kleine groep vormen en die op geconsolideerde basis twee van de volgende drie criteria niet overschrijden op de balansdatum van de moederonderneming:
 - (a) balanstotaal: 20.000.000 EUR;
 - (b) netto-omzet: 40.000.000 EUR;
 - (c) gemiddeld personeelsbestand gedurende het boekjaar: 250.
6. Lidstaten staan toe dat de in artikel 25, lid 3, onder a), bedoelde verrekening en de in artikel 25, lid 7, bedoelde uitsluiting niet wordt doorgevoerd wanneer de drempelbedragen in de leden 4 en 5 worden berekend. In dergelijke gevallen worden de grensbedragen betreffende het balanstotaal en de netto-omzet vermeerderd met 20%.
7. Voor de lidstaten die de euro niet aannemen, wordt de tegenwaarde in de nationale munteenheid van de in de leden 1 tot en met 5 vastgestelde bedragen verkregen door toepassing van de wisselkoers die in het *Publicatieblad van de Europese Unie* wordt bekendgemaakt op de dag van de inwerkingtreding van enige richtlijn waarin deze bedragen worden vastgesteld.
8. Indien een onderneming op de balansdatum twee van de drie in de leden 1 tot en met 5 genoemde criteria overschrijdt of niet meer overschrijdt, heeft dit voor de toepassing van de in deze richtlijn bedoelde afwijkingen slechts gevolg indien deze omstandigheid zich gedurende twee achtereenvolgende boekjaren voordoet.
9. Het in de leden 1 tot en met 5 van dit artikel bedoelde balanstotaal bestaat in het schema van artikel 9 uit de posten A tot en met D van de activa.
10. Teneinde de in de leden 1 tot en met 5 van dit artikel bedoelde definities aan de inflatie aan te passen, zal de Commissie ze op gezette tijden herbekijken en indien nodig wijzigen door middel van gedelegeerde handelingen overeenkomstig artikel 42. Daartoe houdt ze rekening met de metingen van de inflatie als gepubliceerd in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

HOOFDSTUK 2

ALGEMENE BEPALINGEN EN BEGINSELEN

Artikel 4

Algemene bepalingen

1. De jaarlijkse financiële overzichten vormen een geheel en omvatten voor alle ondernemingen minstens de balans, de winst-en-verliesrekening en de toelichting bij de financiële overzichten.

De lidstaten kunnen van andere dan kleine ondernemingen verlangen dat ze in de jaarlijkse financiële overzichten andere overzichten opnemen bovenop de in de eerste alinea bedoelde documenten.

2. De jaarlijkse financiële overzichten worden duidelijk en in overeenstemming met de bepalingen van deze richtlijn opgesteld.
3. De jaarlijkse financiële overzichten geven een getrouw beeld van de activa, de passiva, de financiële positie en de winst of het verlies van de onderneming. Indien de toepassing van de bepalingen van deze richtlijn niet voldoende is om een getrouw beeld te geven van de activa, de passiva, de financiële positie en de winst of het verlies van de onderneming, worden aanvullende inlichtingen verstrekt.
4. Indien in uitzonderingsgevallen blijkt dat toepassing van een bepaling van deze richtlijn in strijd is met de in lid 3 bedoelde verplichting, wordt van deze bepaling afgeweken opdat een getrouw beeld van de activa, de passiva, de financiële positie en de winst of het verlies van de onderneming wordt gegeven. Zulk een afwijking wordt in de toelichting medegedeeld en naar behoren gemotiveerd onder vermelding van de invloed ervan op de activa, de passiva, de financiële positie en de winst of het verlies.
5. De lidstaten kunnen van andere dan kleine ondernemingen verlangen dat ze in de jaarlijkse financiële overzichten aanvullende informatie verstrekken boven op de krachtens deze richtlijn verstrekte informatie.

Artikel 5

Algemene beginselen voor financiële verslaglegging

1. De in de jaarlijkse financiële overzichten vermelde posten worden in overeenstemming met de volgende algemene beginselen verantwoord en gewaardeerd:
 - (a) de onderneming wordt vermoed haar werkzaamheden voort te zetten;
 - (b) de grondslagen voor financiële verslaglegging en waarderingsgrondslagen worden niet van het ene boekjaar op het andere gewijzigd;
 - (c) bij de verantwoording en waardering wordt het voorzichtigheidsbeginsel in acht genomen en in het bijzonder geldt dat:
 - i) winsten slechts mogen worden opgenomen voor zover zij op de balansdatum verantwoord zijn;
 - ii) alle verplichtingen die hun oorsprong hebben in het betreffende boekjaar of in een vorig boekjaar, worden verantwoord, ook als deze verplichtingen pas bekend worden tussen de balansdatum en de datum waarop de balans wordt opgesteld;

- iii) alle waardeverminderingen worden verantwoord, ongeacht het resultaat van het boekjaar;
 - (d) in de balans en winst-en-verliesrekening verantwoorde bedragen op basis van het toerekeningsbeginsel worden berekend;
 - (e) de beginbalans van elk boekjaar met de eindbalans van het voorafgaande boekjaar overeenstemt;
 - (f) de activa en passiva worden elk afzonderlijk gewaardeerd;
 - (g) verrekening tussen actief- en passiefposten en tussen baten- en lastenposten is niet toegestaan;
 - (h) posten van de winst-en-verliesrekening en de balans worden in overeenstemming met het wezen van de gerapporteerde transactie of overeenkomst gepresenteerd;
 - (i) in de financiële overzichten verantwoorde posten worden volgens het beginsel van de aanschaffingsprijs of vervaardigingskosten gewaardeerd;
 - (j) bij de verantwoording, waardering, presentatie en vermelding van informatie in de jaarlijkse financiële overzichten wordt rekening gehouden met de materialiteit van de betreffende posten.
2. De lidstaten kunnen toestaan of voorschrijven dat benevens de overeenkomstig lid 1, onder c), ii), verantwoorde bedragen ook alle voorzienbare verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong hebben in het betreffende boekjaar of in een vorig boekjaar worden verantwoord, ook als deze verplichtingen en verliezen pas bekend worden tussen de balansdatum en de datum waarop de balans wordt opgesteld.
3. Afwijking van deze algemene beginselen is in uitzonderingsgevallen toegestaan om een getrouw beeld te geven van de activa, de passiva, de financiële positie en de winst of het verlies van de onderneming. Zodanige afwijking wordt in de toelichting bij de financiële overzichten vermeld en naar behoren gemotiveerd; de invloed daarvan op de activa, de passiva, de financiële positie en de winst of het verlies wordt aangegeven.

Artikel 6

Alternatieve waarderingsgrondslag voor vaste activa tegen geherwaardeerde bedragen

1. In afwijking van artikel 5, lid 1, onder i), kunnen de lidstaten alle ondernemingen of bepaalde categorieën van ondernemingen toestaan of voorschrijven om vaste activa tegen geherwaardeerde bedragen te waarderen. Indien nationale wetgeving in zulke waardering voorziet, bepaalt ze de inhoud, grenswaarden en toepassingsregels ervan.

2. Wanneer lid 1 wordt toegepast, wordt het verschil tussen de waardering op basis van de aanschaffingsprijs of vervaardigingskosten en de waardering op basis van een herwaardering in de herwaarderingsreserve onder "Eigen vermogen" opgenomen.

De herwaarderingsreserve kan te allen tijde geheel of ten dele in kapitaal worden omgezet.

De herwaarderingsreserve wordt verminderd indien de gereserveerde bedragen niet meer noodzakelijk zijn voor de toepassing van de herwaarderingsgrondslag voor verslaglegging. De lidstaten kunnen regels geven voor het gebruik van de herwaarderingsreserve, met dien verstande dat er slechts bedragen uit de herwaarderingsreserve aan de winst-en-verliesrekening mogen worden toegevoegd indien de overgeboekte bedragen als kosten in de winst-en-verliesrekening zijn opgenomen dan wel betrekking hebben op een daadwerkelijk gerealiseerde waardevermeerdering. Uit de herwaarderingsreserve mogen noch rechtstreeks noch onrechtstreeks bedragen worden uitgekeerd, tenzij zij overeenstemmen met een gerealiseerde waardevermeerdering.

Behalve in de in de tweede en derde alinea van dit lid genoemde gevallen, mag de herwaarderingsreserve niet worden verminderd.

3. De waardecorrecties worden elk jaar berekend op basis van het geherwaardeerde bedrag. In afwijking van de artikelen 8 en 12 kunnen lidstaten echter toestaan of voorschrijven dat enkel het bedrag van de waardecorrecties die het resultaat zijn van een waardering op basis van de aanschaffingsprijs of vervaardigingskosten worden getoond onder de betreffende posten in de in de artikelen 13 en 14 beschreven schema's en dat het verschil als resultaat van de waardering op basis van een herwaardering overeenkomstig dit artikel afzonderlijk in de schema's wordt getoond.

Artikel 7

Alternatieve waarderingsgrondslag voor de waarde in het economisch verkeer

1. In afwijking van artikel 5, lid 1, onder i), en in overeenstemming met de in dit artikel vastgestelde voorwaarden:
 - (a) staan de lidstaten alle ondernemingen of bepaalde categorieën van ondernemingen toe of schrijven hen voor dat financiële instrumenten, met inbegrip van afgeleide financiële instrumenten, tegen de waarde in het economisch verkeer worden gewaardeerd;
 - (b) kunnen de lidstaten voor alle ondernemingen of bepaalde categorieën van ondernemingen toestaan of voorschrijven dat bepaalde andere categorieën activa dan financiële instrumenten worden gewaardeerd op basis van bedragen die met verwijzing naar de waarde in het economisch verkeer zijn vastgesteld.

Dergelijke toestemming of dergelijk voorschrift kan tot geconsolideerde financiële overzichten worden beperkt.

2. Voor de toepassing van deze richtlijn worden grondstoffencontracten die ieder van de contractsluitende partijen het recht geven tot afwikkeling in contanten of enig ander financieel instrument, als afgeleide financiële instrumenten beschouwd, behalve wanneer aan de volgende voorwaarden is voldaan:
 - (a) de contracten werden gesloten en dienen duurzaam voor de verwachte inkoop-, verkoop- of gebruiksbehoeften van de onderneming;
 - (b) ze werden bij de totstandkoming al bedoeld als grondstoffencontracten;
 - (c) de afwikkeling zal naar verwachting geschieden door levering van de grondstof.
3. Lid 1, onder a), is enkel van toepassing op de volgende passiva:
 - (a) passiva die deel uitmaken van de handelsportefeuille;
 - (b) afgeleide financiële instrumenten.
4. Een waardering overeenkomstig lid 1, onder a), is niet van toepassing op:
 - (a) tot de vervaldag aangehouden niet-afgeleide financiële instrumenten;
 - (b) door de onderneming verstrekte leningen, respectievelijk te innen vorderingen die geen deel uitmaken van de handelsportefeuille;
 - (c) belangen in dochterondernemingen, geassocieerde ondernemingen en joint ventures, door de onderneming uitgegeven eigenvermogeninstrumenten, overeenkomsten die een eventuele inbreng in het kader van een samenwerking tussen ondernemingen behelzen, en andere financiële instrumenten met zodanige specifieke kenmerken dat verslaglegging over deze instrumenten volgens de algemeen aanvaarde praktijk op een andere manier dan voor andere financiële instrumenten geschiedt.
5. In afwijking van artikel 5, lid 1, onder i), kunnen de lidstaten toestaan dat activa of passiva die in aanmerking komen als afgedekte positie in een "fair value hedge accounting"-systeem, of welomschreven onderdelen daarvan, gewaardeerd worden op basis van het specifiek uit hoofde van het "hedge accounting"-systeem vereiste bedrag.
6. In afwijking van de leden 3 en 4 van dit artikel kunnen de lidstaten toestaan of voorschrijven dat de verantwoording, waardering en vermelding van financiële instrumenten gebeurt in overeenstemming met internationale standaarden voor jaarrekeningen overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1606/2002.
7. De reële waarde in de zin van dit artikel wordt bepaald op basis van een van de volgende waarden:
 - (a) een marktwaarde voor die financiële instrumenten waarvoor direct een betrouwbare markt is aan te wijzen. Wanneer de marktwaarde niet dadelijk te bepalen valt voor het instrument zelf maar wel voor de bestanddelen ervan of

voor een soortgelijk instrument, mag de marktwaarde uit die van zijn bestanddelen of van het soortgelijke instrument worden afgeleid;

- (b) een waarde, verkregen met behulp van algemeen aanvaarde waarderingsmodellen en -technieken voor de instrumenten waarvoor niet direct een betrouwbare markt is aan te wijzen. Dergelijke waarderingsmodellen en -technieken leveren een redelijke benadering van de marktwaarde op.

Financiële instrumenten die niet met behulp van de onder a) en b) beschreven methoden op betrouwbare wijze kunnen worden gewaardeerd, worden overeenkomstig het beginsel van de aanschaffingsprijs of vervaardigingskosten gewaardeerd.

- 8. Niettegenstaande artikel 5, lid 1, onder c), wordt een verandering in de waarde van een op basis van de waarde in het economisch verkeer gewaardeerd financieel instrument opgenomen in de winst-en-verliesrekening. Een dergelijke verandering wordt evenwel rechtstreeks opgenomen in de reserve "waarde in het economisch verkeer" wanneer:

- (a) het opgenomen instrument een instrument is ter afdekking in het kader van een "hedge accounting"-systeem waarbij dergelijke waardeveranderingen in hun geheel of gedeeltelijk niet in de winst-en-verliesrekening hoeven te worden verwerkt; of
- (b) de waardeverandering verband houdt met een wisselkoersverschil dat zich voordoet in een bedrag dat deel uitmaakt van een netto-investering van een onderneming in een buitenlandse entiteit.

De lidstaten kunnen toestaan of voorschrijven dat een waardeverandering van een verkoopbaar financieel actief dat geen afgeleid financieel instrument is, rechtstreeks in de reserve "waarde in het economisch verkeer" wordt opgenomen. De reserve "waarde in het economisch verkeer" wordt aangepast wanneer de gereserveerde bedragen niet meer noodzakelijk zijn voor de toepassing van de punten a) en b).

- 9. Onverminderd het bepaalde in artikel 5, lid 1, onder c), kunnen de lidstaten voor alle ondernemingen of bepaalde categorieën van ondernemingen toestaan of voorschrijven dat, wanneer andere activa dan financiële instrumenten tegen de waarde in het economisch verkeer worden gewaardeerd, een verandering in de waarde in de winst-en-verliesrekening wordt opgenomen.

HOOFDSTUK 3

BALANS EN WINST-EN-VERLIESREKENING

Artikel 8

Algemene bepalingen betreffende de balans en de winst-en-verliesrekening

1. De indeling van de balans en de winst-en-verliesrekening worden niet van het ene boekjaar op het andere gewijzigd. Afwijking van dit beginsel is in uitzonderingsgevallen toegestaan om een getrouw beeld te geven van de activa, de passiva, de financiële positie en de winst of het verlies van de onderneming. Deze afwijkingen worden in de toelichting bij de financiële overzichten vermeld en naar behoren gemotiveerd.
2. In de balans en in de winst-en-verliesrekening worden de in de artikelen 9, 13 en 14 van deze richtlijn vermelde posten afzonderlijk en in de aangegeven volgorde opgenomen. Een verdere splitsing van de posten is toegestaan, mits hierbij de indeling van de schema's in acht wordt genomen. Nieuwe posten kunnen worden toegevoegd voor zover hun inhoud niet door een van de in de schema's vermelde posten wordt gedekt. De lidstaten kunnen een dergelijke splitsing of toevoeging van nieuwe posten voorschrijven.
3. De indeling, omschrijving en terminologie van de met Arabische cijfers aangeduide posten van de balans en de winst-en-verliesrekening worden aangepast wanneer zulks wegens de bijzondere aard van de onderneming vereist is. De lidstaten kunnen een dergelijke aanpassing voorschrijven voor ondernemingen die deel uitmaken van een bepaalde economische sector.
4. Bij elk van de posten van de balans en de winst-en-verliesrekening wordt het bedrag van de overeenkomstige post van het voorafgaande boekjaar vermeld. Elk geval van het ontbreken van vergelijkbaarheid of elke aanpassing van de bedragen worden in de toelichting bij de financiële overzichten vermeld en uitgelegd.
5. De lidstaten kunnen toestaan of voorschrijven dat de schema's van de balans en van de winst-en-verliesrekening worden aangepast teneinde de bestemming van winst en de verwerking van verlies te laten uitkomen.
6. Voor een geassocieerde onderneming geldt het volgende:
 - (a) De lidstaten kunnen toestaan of voorschrijven dat een geassocieerde onderneming op basis van de vermogensmutatiemethode als bepaald in artikel 27, lid 2 tot en met 8, in de jaarlijkse financiële overzichten wordt verantwoord, mits enkele essentiële aanpassingen ten gevolge van de bijzondere kenmerken van jaarlijkse financiële overzichten in vergelijking met geconsolideerde financiële overzichten.

- (b) De lidstaten kunnen toestaan of voorschrijven dat het deel van de winst of het verlies dat aan de geassocieerde onderneming kan worden toegerekend, slechts wordt verantwoord in de winst-en-verliesrekening voor zover dat deel overeenkomt met dividenden die reeds zijn ontvangen of die opeisbaar zijn.
- (c) Wanneer de winst of het verlies dat aan de geassocieerde onderneming kan worden toegerekend en in de winst-en-verliesrekening is verantwoord, groter is dan het bedrag van de dividenden die reeds zijn ontvangen of die opeisbaar zijn, wordt het bedrag van het verschil opgenomen in een reserve die niet aan de aandeelhouders mag worden uitgekeerd.

Artikel 9

Indeling van de balans

Voor de opstelling van de balans schrijven de lidstaten het onderstaande schema voor:

Activa

A. Geplaatst, niet gestort kapitaal

waarvan opgevraagd

(tenzij het opgevraagde kapitaal overeenkomstig het nationale recht onder "eigen vermogen" wordt opgenomen. In dat geval wordt het gedeelte van het kapitaal dat is opgevraagd, maar nog niet gestort, hetzij onder post A, hetzij onder post C II 5 van de activa opgenomen.)

B. Vaste activa

I. Immateriële vaste activa

1. Kosten van onderzoek en ontwikkeling, voor zover het nationale recht toestaat dat zij onder de activa worden opgenomen.
2. Concessies, octrooien, licenties, merken en soortgelijke rechten en waarden voor zover zij:
 - (a) onder bezwarende titel zijn verkregen en niet onder post B I 3 moeten worden vermeld; of
 - (b) in eigen bedrijf tot stand zijn gebracht, voor zover het nationale recht toestaat dat zij onder de activa worden opgenomen.
3. Goodwill, voor zover deze onder bezwarende titel is verkregen.
4. Vooruitbetalingen.

II. Materiële vaste activa

1. Terreinen en gebouwen.

2. Technische installaties en machines.
3. Andere installaties, technische en administratieve uitrusting.
4. Vooruitbetalingen en materiële vaste activa in aanbouw.

III. Financiële vaste activa

1. Aandelen in verbonden ondernemingen.
2. Vorderingen op verbonden ondernemingen.
3. Deelnemingen.
4. Vorderingen op ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat.
5. Effecten die tot de vaste activa behoren.
6. Overige leningen.
7. Eigen aandelen (met vermelding van hun nominale waarde of, bij gebreke hiervan, hun fractiewaarde), voor zover de nationale wetgeving toestaat dat zij op de balans worden opgenomen.

C. Vlottende activa

I. Voorraden

1. Grondstoffen en hulpstoffen.
2. Werk in uitvoering.
3. Gereed product en handelsvoorraden.
4. Vooruitbetalingen.

II. Vorderingen

(Bij elk der volgende posten wordt het bedrag van de vorderingen met een resterende looptijd van meer dan een jaar afzonderlijk vermeld.)

1. Handelsdebiteuren.
2. Vorderingen op verbonden ondernemingen.
3. Vorderingen op ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat.
4. Overige vorderingen.
5. Geplaatst kapitaal dat is opgevraagd en niet gestort (tenzij het opgevraagde kapitaal overeenkomstig het nationale recht onder post A van de activa wordt opgenomen).

6. Overlopende posten (tenzij overlopende posten overeenkomstig het nationale recht onder post D van de activa worden opgenomen).

III. Effecten

1. Aandelen in verbonden ondernemingen.
2. Eigen aandelen (met vermelding van hun nominale waarde of, bij gebreke hiervan, hun fractiewaarde), voor zover de nationale wetgeving toestaat dat zij op de balans worden opgenomen.
3. Overige effecten.

IV. Kasmiddelen en bank- en girosaldi

D. Overlopende posten

(tenzij overlopende posten overeenkomstig het nationale recht onder post C II 6 van de activa worden opgenomen.)

Eigen vermogen en passiva

A. Eigen vermogen

I. Geplaatst kapitaal

(tenzij overeenkomstig het nationale recht het opgevraagde kapitaal onder deze post wordt opgenomen. In dat geval worden de bedragen van het geplaatste kapitaal en van het gestorte kapitaal afzonderlijk vermeld.)

II. Agio

III. Herwaarderingsreserve

IV. Reserves

1. Wettelijke reserve, voor zover het nationale recht de vorming van deze reserve voorschrijft.
2. Reserve voor eigen aandelen, voor zover het nationale recht de vorming van deze reserve voorschrijft, onverminderd het bepaalde in artikel 22, lid 1, onder b), van Richtlijn 77/91/EEG.
3. Statutaire reserves.
4. Overige reserves, met inbegrip van de reserve "waarde in het economisch verkeer".

V. Overgedragen resultaten

VI. Resultaat van het boekjaar

B. Voorzieningen

1. Voorzieningen voor pensioenverplichtingen en soortgelijke verplichtingen.
2. Voorzieningen voor belastingverplichtingen.
3. Overige voorzieningen.

C. Schulden

(Bij elk der volgende posten alsmede bij het geheel van deze posten worden het bedrag van de schulden met een resterende looptijd van ten hoogste een jaar en het bedrag van de schulden met een resterende looptijd van meer dan een jaar afzonderlijk vermeld.)

1. Obligatieleningen met afzonderlijke vermelding van converteerbare leningen.
2. Schulden aan kredietinstellingen.
3. Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen voor zover zij niet afzonderlijk op de voorraden in mindering worden gebracht.
4. Schulden aan leveranciers en handelskredieten.
5. Te betalen wissels.
6. Schulden aan verbonden ondernemingen.
7. Schulden aan ondernemingen waarmede een deelnemingsverhouding bestaat.
8. Overige schulden, waaronder belastingschulden en schulden uit hoofde van de sociale zekerheid.
9. Overlopende posten (tenzij overlopende posten overeenkomstig het nationale recht onder post D onder "Overlopende posten" worden opgenomen).

D. Overlopende posten

(tenzij overlopende posten overeenkomstig het nationale recht onder post C 9 onder "Schulden" worden opgenomen.)

Artikel 10

Alternatieve presentatie van de balans

De lidstaten kunnen toestaan of voorschrijven dat alle ondernemingen of bepaalde categorieën van ondernemingen bij de presentatie van de balans op basis van een onderscheid tussen vlottende en vaste posten een ander schema gebruiken dan hetwelk in artikel 9 wordt bedoeld, op voorwaarde dat de verstrekte informatie ten minste gelijkwaardig is aan hetgeen anders op grond van artikel 9 zou zijn vereist.

Bijzondere voorschriften betreffende bepaalde balansposten

1. Valt een actief of een passief onder verscheidene posten van het schema, dan wordt bij de post waaronder het wordt opgenomen of in de toelichting bij de financiële overzichten het verband met de andere posten vermeld.
2. Eigen aandelen en aandelen in verbonden ondernemingen worden uitsluitend onder de daartoe voorgeschreven posten opgenomen.
3. Vermogensbestanddelen worden op grond van hun bestemming ingedeeld bij de vaste of bij de vlottende activa.
4. Rechten op onroerende goederen en soortgelijke rechten zoals deze in het nationale recht zijn omschreven, worden onder "Terreinen en gebouwen" vermeld.
5. Bij vaste activa met een beperkte gebruiksduur worden de aanschaffingsprijs of vervaardigingskosten verminderd met de waardecorrecties die worden berekend met het oog op de stelselmatige afschrijving van deze activa gedurende de gebruiksduur. Hierbij geldt het volgende:
 - (a) op financiële vaste activa kunnen waardecorrecties worden toegepast teneinde ze in aanmerking te nemen tegen de lagere waarde die zij op de balansdatum bezitten;
 - (b) op vaste activa worden, ook als hun gebruiksduur niet beperkt is, waardecorrecties toegepast teneinde ze in aanmerking te nemen tegen de lagere waarde die zij op de balansdatum bezitten, wanneer wordt verwacht dat de waardevermindering duurzaam zal zijn;
 - (c) de onder a) en b) bedoelde waardecorrecties worden op de winst-en-verliesrekening geboekt en afzonderlijk in de toelichting bij de financiële overzichten vermeld, indien dit niet reeds in de winst-en-verliesrekening is geschied;
 - (d) de waardering tegen de lagere waarde als bedoeld onder a) en b) mag niet worden gehandhaafd wanneer de oorzaken van de waardecorrecties hebben opgehouden te bestaan. Deze bepaling geldt niet voor waardecorrecties ten opzichte van goodwill.
6. Op vlottende activa worden waardecorrecties toegepast teneinde ze in aanmerking te nemen tegen de lagere marktwaarde of in bijzondere omstandigheden tegen een andere lagere waarde die zij op de balansdatum bezitten.

De waardering tegen de lagere waarde als bedoeld in de eerste alinea mag niet worden gehandhaafd wanneer de oorzaken van de waardecorrecties niet langer van toepassing zijn.
7. Rente op vreemd vermogen dat wordt gebruikt voor de financiering van de productie van vaste of vlottende activa mag in de vervaardigingskosten worden opgenomen

voor zover zij op de productieperiode betrekking heeft. Van de toepassing van deze bepaling wordt in de toelichting bij de financiële overzichten melding gemaakt.

8. De lidstaten kunnen toestaan dat de aanschaffingsprijs of vervaardigingskosten van voorraden van goederen van dezelfde soort, alsmede van alle vervangbare bestanddelen met inbegrip van effecten, worden berekend op basis van gewogen gemiddelde prijzen of volgens de methode "first in, first out" (FIFO), dan wel volgens een soortgelijke methode.
9. Wanneer het nationale recht toestaat dat de kosten van onderzoek en ontwikkeling onder de activa worden opgenomen, worden zij uiterlijk binnen vijf jaar afgeschreven. Zolang de kosten van onderzoek en ontwikkeling niet volledig zijn afgeschreven, wordt geen winst uitgekeerd, tenzij het bedrag van de daarvoor beschikbare reserves en de overgebrachte resultaten ten minste gelijk is aan het bedrag van de niet-afgeschreven kosten.

In uitzonderlijke gevallen kunnen de lidstaten een afwijking van de bepalingen van de vorige alinea toestaan. Deze afwijkingen worden in de toelichting bij de financiële overzichten vermeld en naar behoren gemotiveerd.

10. Goodwill wordt stelselmatig over zijn gebruiksduur afgeschreven. Wanneer de gebruiksduur niet met zekerheid kan worden geraamd, wordt goodwill over een maximale periode van 5 jaar afgeschreven. De periode of perioden waarover goodwill wordt afgeschreven, wordt of worden in de toelichting bij de financiële overzichten verklaard.
11. De voorzieningen vormen een dekking voor naar hun aard duidelijk omschreven verplichtingen die op de balansdatum als waarschijnlijk of als vaststaand worden beschouwd, doch waarvan niet bekend is in welke omvang of wanneer zij zullen ontstaan.

De lidstaten kunnen ook toestaan dat er voorzieningen worden aangelegd die beogen een dekking te vormen voor naar hun aard duidelijk omschreven kosten die op de balansdatum als waarschijnlijk of als vaststaand worden beschouwd, doch waarvan niet bekend is in welke omvang of wanneer zij zullen ontstaan.

Een voorziening geeft de beste schatting van de kosten die als waarschijnlijk worden beschouwd weer of, in geval van een verplichting, het bedrag dat vereist is om haar op de balansdatum af te wikkelen.

Artikel 12

Indeling van de winst-en-verliesrekening

1. Voor de opstelling van de winst-en-verliesrekening schrijven de lidstaten een of beide in de artikelen 13 en 14 opgenomen schema's voor. Indien een lidstaat beide schema's voorschrijft, kan hij de ondernemingen de keuze laten.
2. In afwijking van artikel 4, lid 1, kunnen de lidstaten toestaan of voorschrijven dat alle ondernemingen of bepaalde categorieën van ondernemingen een overzicht van

hun resultaten opstellen in plaats van een overeenkomstig de artikelen 13 en 14 opgestelde winst-en-verliesrekening, op voorwaarde dat de verstrekte informatie ten minste gelijkwaardig is aan hetgeen anders op grond van de artikelen 13 en 14 vereist zou zijn.

Artikel 13

Indeling van de winst-en-verliesrekening – naar aard van de kosten

1. Netto-omzet.
2. Wijziging in voorraden gereed product en goederen in bewerking.
3. Geactiveerde productie ten behoeve van het eigen bedrijf.
4. Overige bedrijfsopbrengsten.
5. a) Grondstoffen en hulpstoffen.
b) Overige externe kosten.
5. Personeelskosten:
 - (a) lonen en salarissen;
 - (b) sociale lasten, met afzonderlijke vermelding van pensioenlasten.
7. a) Waardecorrecties op immateriële en materiële vaste activa.
b) Waardecorrecties op vlottende activa, voor zover deze de in de onderneming gebruikelijke waardecorrecties te boven gaan.
8. Overige bedrijfskosten.
9. Opbrengsten uit deelnemingen, met afzonderlijke vermelding van die uit verbonden ondernemingen.
10. Opbrengsten uit andere effecten en vorderingen die tot de vaste activa behoren, met afzonderlijke vermelding van die uit verbonden ondernemingen.
11. Overige rentebaten en soortgelijke opbrengsten, met afzonderlijke vermelding van die uit verbonden ondernemingen.
12. Waardecorrecties op financiële vaste activa en op effecten die tot de vlottende activa behoren.
13. Rentelasten en soortgelijke kosten, met afzonderlijke vermelding van aan verbonden ondernemingen verschuldigde bedragen.
14. Belastingen op het resultaat.

15. Resultaat na aftrek van belastingen.
16. Overige belastingen, niet opgenomen onder posten 1 tot 15.
17. Resultaat van het boekjaar.

Artikel 14

Indeling van de winst-en-verliesrekening – naar functie van de kosten

1. Netto-omzet.
2. Kostprijs van de omzet (met inbegrip van waardecorrecties).
3. Bruto-omzetresultaat.
4. Verkoopkosten (met inbegrip van waardecorrecties).
5. Algemene beheerskosten (met inbegrip van waardecorrecties).
6. Overige bedrijfsopbrengsten.
7. Opbrengsten uit deelnemingen, met afzonderlijke vermelding van die uit verbonden ondernemingen.
8. Opbrengsten uit andere effecten en vorderingen die tot de vaste activa behoren, met afzonderlijke vermelding van die uit verbonden ondernemingen.
9. Overige rentebaten en soortgelijke opbrengsten, met afzonderlijke vermelding van die uit verbonden ondernemingen.
10. Waardecorrecties op financiële vaste activa en op effecten die tot de vlottende activa behoren.
11. Rentelasten en soortgelijke kosten, met afzonderlijke vermelding van aan verbonden ondernemingen verschuldigde bedragen.
12. Belastingen op het resultaat.
13. Resultaat na aftrek van belastingen.
14. Overige belastingen, niet opgenomen onder posten 1 tot 13.
15. Resultaat van het boekjaar.

Artikel 15

Bijzonder voorschrift betreffende de winst-en-verliesrekening

Wanneer individuele baten- of lastenposten van uitzonderlijke aard of frequentie zijn, vermeldt de onderneming ze afzonderlijk in de winst-en-verliesrekening en verklaart ze het bedrag en de aard ervan in de toelichting bij de financiële overzichten.

Artikel 16

Vereenvoudigingen voor kleine en middelgrote ondernemingen

1. De lidstaten staan kleine ondernemingen toe om een verkorte balans op te stellen waarin slechts de met letters en Romeinse cijfers aangeduide posten uit artikel 9 zijn opgenomen, met afzonderlijke vermelding van de bij de posten C II onder "Activa" en C onder "Eigen vermogen en passiva" tussen haakjes gevraagde informatie, maar zulks door middel van een totaalbedrag voor elke post.
2. De lidstaten staan kleine en middelgrote ondernemingen toe om een verkorte winst-en-verliesrekening op te stellen binnen de volgende grenzen:
 - (a) in artikel 13 kunnen de posten 1 tot en met 5 in een post "Bruto-omzetresultaat" worden samengevoegd;
 - (b) in artikel 14 kunnen posten 1, 2, 3 en 6 in een post "Bruto-omzetresultaat" worden samengevoegd.

HOOFDSTUK 4

TOELICHTING BIJ DE FINANCIËLE OVERZICHTEN

Artikel 17

Inhoud van de toelichting bij de financiële overzichten voor alle ondernemingen

1. Naast de informatie die in andere bepalingen van deze richtlijn wordt vereist, vermelden alle ondernemingen in de toelichting bij de financiële overzichten minstens informatie met betrekking tot het volgende:
 - (a) de toegepaste grondslagen voor financiële verslaglegging, met name de op de verschillende posten in de jaarlijkse financiële overzichten toegepaste waarderingsgrondslag;
 - (b) en overzicht van de verschuivingen in de herwaarderingsreserve gedurende het boekjaar en een verklaring voor de fiscale behandeling van de erin vermelde posten, indien de vaste activa tegen hergewaardeerde bedragen worden

gewaardeerd; de boekwaarde in de balans die zou zijn verantwoord indien de vaste activa niet waren geherwaardeerd;

- (c) indien de financiële instrumenten tegen de waarde in het economisch verkeer worden gewaardeerd, wordt het volgende vermeld:
- i) de significante hypothesen die aan de waarderingmodellen en -technieken ten grondslag liggen, indien de waarde in het economisch verkeer overeenkomstig artikel 7, lid 7, onder b), is bepaald;
 - ii) per categorie van financiële instrumenten, de waarde in het economisch verkeer en de waardevermeerderingen en -verminderingen die rechtstreeks in de winst- en verliesrekening zijn opgenomen evenals veranderingen die in de reserve "waarde in het economisch verkeer" zijn opgenomen;
 - iii) voor elke categorie van afgeleide financiële instrumenten, vermelding van de omvang en de aard van de instrumenten, met opgave van alle significante voorwaarden die op het bedrag, het tijdstip en de zekerheid van toekomstige kasstromen van invloed kunnen zijn;
 - iv) een overzicht van de verschuivingen gedurende het boekjaar in de reserve "waarde in het economisch verkeer".
- (d) het totaalbedrag van de financiële verplichtingen, garanties of onvoorziene gebeurtenissen die niet in de balans zijn opgenomen, en opgave van de aard en vorm van alle zakelijke zekerheden die werden gesteld; verplichtingen inzake pensioenen en verplichtingen jegens verbonden of geassocieerde ondernemingen worden afzonderlijk vermeld;
- (e) de aard en het zakelijke doel van regelingen van de onderneming die niet in de balans zijn opgenomen, en de financiële gevolgen van deze regelingen voor de onderneming;
- (f) de aard van belangrijke gebeurtenissen die zich na het jaareinde voordeden en die niet in de winst-en-verliesrekening of balans worden weergegeven, alsook de financiële gevolgen van deze gebeurtenissen;
- (g) het bedrag van de schulden van de onderneming met een resterende looptijd van meer dan vijf jaar, alsmede het bedrag van alle schulden van de onderneming waarvoor de onderneming zakelijke zekerheid heeft gesteld, met opgave van de aard en vorm van deze zekerheid;
- (h) transacties die door de onderneming met verbonden partijen zijn aangegaan, met inbegrip van het bedrag van dergelijke transacties, de aard van de betrekking met de verbonden partij, alsmede andere informatie over de transacties die nodig is voor het verkrijgen van inzicht in de financiële positie van de onderneming, indien dergelijke transacties niet onder normale marktvoorwaarden zijn verricht. Informatie over individuele transacties kan overeenkomstig de aard daarvan worden samengevoegd, behalve wanneer gescheiden informatie nodig is voor het verkrijgen van inzicht in de gevolgen

van transacties met verbonden partijen voor de financiële positie van de onderneming.

2. De lidstaten verlangen van kleine ondernemingen niet dat ze meer vermelden dan in dit artikel wordt vereist.
3. Indien de toelichtingen bij de balans en bij de winst-en-verliesrekening overeenkomstig dit hoofdstuk worden gepresenteerd, hanteren ze dezelfde volgorde als die waarin de verschillende posten in de balans en in de winst-en-verliesrekening worden gepresenteerd.

Artikel 18

Bijkomende vermeldingen voor middelgrote en grote ondernemingen en organisaties van openbaar belang

1. Naast de informatie die in artikel 17 en alle andere bepalingen van deze richtlijn wordt vereist, vermelden middelgrote en grote ondernemingen en organisaties van openbaar belang in de toelichting bij de financiële overzichten informatie over het volgende:
 - (a) Voor de verschillende posten van vaste activa:
 - i) de aanschaffingsprijs of vervaardigingskosten, dan wel bij gebruik van een alternatieve waarderingsgrondslag, de waarde in het economisch verkeer of het hergewaardeerde bedrag bij het begin en einde van het boekjaar;
 - ii) mutaties en overboekingen tijdens het boekjaar;
 - iii) de gecumuleerde waardecorrecties bij het begin en einde van het boekjaar;
 - iv) geboekte waardecorrecties tijdens het boekjaar;
 - v) verschuivingen in gecumuleerde waardecorrecties met betrekking tot mutaties en overboekingen tijdens het boekjaar;
 - vi) het bedrag dat tijdens het jaar is geactiveerd indien de deelneming overeenkomstig artikel 11, lid 7, is geactiveerd;
 - (b) wanneer op vaste of vlottende activa louter voor belastingdoeleinden waardecorrecties worden toegepast, wordt het bedrag van de correcties vermeld en naar behoren gemotiveerd;
 - (c) wanneer financiële instrumenten tegen de aanschaffingsprijs of productiekosten worden gewaardeerd:
 - i) voor iedere categorie van afgeleide financiële instrumenten:

- de waarde in het economisch verkeer van de instrumenten, indien een dergelijke waarde kan worden bepaald middels een van de in artikel 7, lid 7, onder a), voorgeschreven methoden;
 - informatie over de omvang en de aard van de instrumenten;
- ii) voor financiële vaste activa die in aanmerking worden genomen tegen een hoger bedrag dan hun waarde in het economisch verkeer:
- de boekwaarde en de waarde in het economisch verkeer van de afzonderlijke activa, dan wel van passende groepen van deze afzonderlijke activa;
 - de redenen waarom de boekwaarde niet is verminderd, met opgave van de aard van de aanwijzingen die ten grondslag liggen aan de veronderstelling dat de boekwaarde zal kunnen worden gerealiseerd;
- (d) het bedrag van de bezoldigingen die voor het boekjaar aan de leden van de bestuurs-, leidinggevende en toezichhoudende organen uit hoofde van hun werkzaamheden zijn toegekend, alsmede de pensioenen die zijn ingegaan en pensioenverplichtingen die zijn aangegaan met betrekking tot leden van die organen. Deze gegevens worden door middel van een totaalbedrag voor elke genoemde groep verstrekt.

De lidstaten kunnen toestaan dat deze verlangde gegevens niet worden verstrekt wanneer deze gegevens kunnen worden herleid tot een bepaald lid van de genoemde organen;

- (e) het bedrag van de aan leden van de bestuurs-, leidinggevende en toezichhoudende organen verleende voorschotten en kredieten, met vermelding van de interestvoet, de belangrijkste voorwaarden en de eventueel afgeloste of afgeschreven bedragen of bedragen waarvan werd afgezien, alsmede de ten behoeve van de betrokken personen aangegane garantieverplichtingen van welke aard ook. Deze gegevens worden door middel van een totaalbedrag voor elke genoemde groep verstrekt;
- (f) het gemiddelde personeelsbestand gedurende het boekjaar, gesplitst naar categorieën, alsmede de personeelskosten van het boekjaar, onderverdeeld in lonen, salarissen, socialezekerheidskosten en pensioenskosten, wanneer zij niet afzonderlijk in de winst-en-verliesrekening worden opgenomen;
- (g) de uitgestelde belastingen op het eind van het boekjaar en de verschuivingen erin tijdens het boekjaar;
- (h) naam en zetel van elk van de ondernemingen waarin de onderneming zelf of via een persoon die in eigen naam, maar voor rekening van deze onderneming handelt, een deelneming heeft, met opgave van het aandeel in het kapitaal, alsmede het bedrag van het eigen vermogen en van het resultaat over het laatste boekjaar van de betrokken onderneming waarvoor de financiële overzichten zijn vastgesteld; de vermelding van het eigen vermogen en van het resultaat

mag achterwege blijven wanneer de betrokken onderneming haar balans niet openbaar maakt en de balans niet door de onderneming wordt gecontroleerd.

De lidstaten kunnen toestaan dat de in bovenstaande eerste alinea verlangde informatie wordt verstrekt in de vorm van een overzicht dat overeenkomstig artikel 3, lid 1 en lid 3, van Richtlijn 2009/101/EG wordt neergelegd; de neerlegging van dergelijk overzicht wordt in de toelichting bij de financiële overzichten vermeld. De lidstaten kunnen ook toestaan dat er informatie achterwege wordt gelaten indien het vermelden ervan aan een van de ondernemingen waarop ze betrekking heeft ernstig nadeel kan berokkenen. De lidstaten kunnen het achterwege laten van deze informatie afhankelijk stellen van de toestemming van overheid of rechter. Van het achterwege laten van deze informatie wordt in de toelichting bij de financiële overzichten melding gemaakt;

- (i) het aantal en de nominale waarde of, bij gebreke hiervan, de fractiewaarde van de tijdens het boekjaar binnen de grenzen van een maatschappelijk kapitaal geplaatste aandelen, onverminderd het bepaalde betreffende het bedrag van dat kapitaal in artikel 2, lid 1, onder e), van Richtlijn 2009/101/EG en in artikel 2, onder c), van Richtlijn 77/91/EEG;
- (j) indien er verschillende soorten aandelen bestaan: het aantal en de nominale waarde of, bij gebreke hiervan, de fractiewaarde van elke soort;
- (k) de mededeling of er winstbewijzen, converteerbare obligaties, warrants, opties of soortgelijke effecten of rechten bestaan, met opgave van het aantal en de eraan verbonden rechten;
- (l) naam, zetel en rechtsvorm van de ondernemingen waarvan de onderneming de onbeperkt aansprakelijke vennoot is;
- (m) naam en zetel van de onderneming die de geconsolideerde financiële overzichten opstelt van het grootste geheel van ondernemingen waarvan de onderneming als dochteronderneming deel uitmaakt;
- (n) naam en zetel van de onderneming die de geconsolideerde financiële overzichten opstelt van het kleinste geheel van ondernemingen dat is opgenomen in het onder m) bedoelde geheel van ondernemingen waarvan de onderneming als dochteronderneming deel uitmaakt;
- (o) de plaats waar de onder m) en n) bedoelde geconsolideerde financiële overzichten verkrijgbaar zijn, wordt vermeld, tenzij zij niet voor het publiek beschikbaar zijn;
- (p) het voorstel tot bestemming van winst of verwerking van verlies;
- (q) de bestemming van winst of verwerking van verlies.

2. De lidstaten zijn in de volgende gevallen niet verplicht om punt h) toe te passen op een onder hun nationale recht vallende onderneming die een moederonderneming is:

- (a) indien de betrokken onderneming is opgenomen in de door deze moederonderneming opgestelde geconsolideerde financiële overzichten of in de geconsolideerde financiële overzichten van een groter geheel van ondernemingen als bedoeld in artikel 24, lid 5;
- (b) indien deze moederonderneming de rechten in het kapitaal van die onderneming in haar jaarlijkse financiële overzichten overeenkomstig artikel 8, lid 6, verantwoordt, of in de door haar opgestelde geconsolideerde financiële overzichten overeenkomstig artikel 27, lid 1 tot en met 8.

Artikel 19

Bijkomende vermeldingen voor grote ondernemingen en organisaties van openbaar belang

1. Naast de informatie die in de artikelen 17 en 18 en alle andere bepalingen van deze richtlijn wordt vereist, vermelden grote ondernemingen en organisaties van openbaar belang in de toelichting bij de financiële overzichten informatie over het volgende:
 - (a) de netto-omzet gesplitst naar categorieën van bedrijfsactiviteiten en naar geografische markten, voor zover deze categorieën en markten vanuit het oogpunt van de organisatie van de verkoop van goederen en de verlening van diensten onderling aanzienlijke verschillen te zien geven;
 - (b) de tijdens het boekjaar door de wettelijke auditor of het auditkantoor aangerekende totale honoraria voor de wettelijke controle van de jaarlijkse financiële overzichten, en de door de wettelijke auditor of het auditkantoor aangerekende totale honoraria voor andere assuranceopdrachten, voor belastingadviesdiensten en voor andere niet-controlediensten.
2. De lidstaten kunnen toestaan dat de informatie als bedoeld in lid 1, onder a), achterwege wordt gelaten indien het vermelden ervan ernstig nadeel aan de onderneming kan berokkenen. De lidstaten kunnen het achterwege laten van deze informatie afhankelijk stellen van de toestemming van overheid of rechter. Van het achterwege laten van deze informatie wordt in de toelichting bij de financiële overzichten melding gemaakt.

HOOFDSTUK 5

BESTUURSVERSLAG

Artikel 20

Inhoud van het bestuursverslag

1. Het bestuursverslag geeft ten minste een getrouw overzicht van de ontwikkeling en de resultaten van het bedrijf en van de positie van de onderneming, alsmede een beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerheden waarmee zij wordt geconfronteerd.

Het overzicht bevat een evenwichtige en volledige analyse van de ontwikkeling en de resultaten van het bedrijf en van de positie van de onderneming die in overeenstemming is met de omvang en de complexiteit van dit bedrijf.

In de mate waarin zulks noodzakelijk is voor een goed begrip van de ontwikkeling, resultaten of positie van de onderneming omvat de analyse zowel financiële als, waar zulks passend wordt geacht, niet-financiële essentiële prestatie-indicatoren die betrekking hebben op het specifieke bedrijf, met inbegrip van informatie betreffende milieu- en personeelsaangelegenheden.

In de analyse omvat het bestuursverslag, waar zulks passend wordt geacht, verwijzingen naar en aanvullende uitleg betreffende de bedragen in de jaarlijkse financiële overzichten.

2. Het bestuursverslag bevat ook informatie omtrent:
 - (a) de belangrijke gebeurtenissen die na het einde van het boekjaar hebben plaatsgevonden;
 - (b) de verwachte ontwikkeling van de onderneming;
 - (c) de werkzaamheden op het gebied van onderzoek en ontwikkeling;
 - (d) wat de verkrijging van eigen aandelen betreft, de gegevens als bedoeld in artikel 22, lid 2, van Richtlijn 77/91/EEG;
 - (e) het bestaan van bijkantoren van de onderneming;
 - (f) wat betreft het gebruik door de onderneming van financiële instrumenten en voor zover zulks van betekenis is voor de beoordeling van haar activa, passiva, financiële positie en winst of verlies:
 - i) de doelstellingen en het beleid van de onderneming inzake de beheersing van het risico, met inbegrip van haar beleid inzake hedging van alle

belangrijke soorten voorgenomen transacties waarvoor hedge accounting wordt toegepast;

- ii) het door de onderneming gelopen prijsrisico, kredietrisico, liquiditeitsrisico en kasstroomrisico.
3. De lidstaten kunnen kleine ondernemingen vrijstellen van de verplichting om bestuursverslagen op te stellen, mits ze in de toelichtingen bij de financiële overzichten de in artikel 22, lid 2, van Richtlijn 77/91/EEG bedoelde informatie over de verkrijging door een onderneming van eigen aandelen vermelden.
4. De lidstaten kunnen middelgrote ondernemingen vrijstellen van de in lid 1, derde alinea, vastgestelde verplichting, voor zover ze betrekking heeft op niet-financiële informatie.

Artikel 21

Verklaring inzake corporate governance

1. Een organisatie van openbaar belang neemt een verklaring inzake corporate governance in haar bestuursverslag op. Deze verklaring vormt een specifiek deel van het bestuursverslag en bevat ten minste de volgende informatie:
- (a) een verwijzing naar een of meerdere van de volgende gegevens:
 - i) de corporate-governancecode waaraan de onderneming is onderworpen;
 - ii) de corporate-governancecode die de onderneming heeft besloten vrijwillig toe te passen;
 - iii) alle relevante informatie over de corporate-governancepraktijken die naast de nationale wettelijke vereisten worden toegepast.
- Indien wordt verwezen naar een corporate-governancecode als bedoeld onder i) en ii), vermeldt de onderneming tevens waar de desbetreffende teksten voor het publiek beschikbaar zijn; indien wordt verwezen naar de informatie als bedoeld onder iii), maakt de onderneming haar corporate-governancepraktijken beschikbaar voor het publiek;
- (b) indien een onderneming, in overeenstemming met de nationale wetgeving, afwijkt van de onder a), i) of ii), bedoelde corporate-governancecode, een vermelding van de delen van de corporate-governancecode waarvan zij afwijkt en van de redenen daarvoor; in gevallen waarin de onderneming heeft besloten naar geen enkele bepaling van een onder a), i) of ii), bedoelde corporate-governancecode te verwijzen, dient zij aan te geven om welke redenen zij daartoe heeft besloten;
 - (c) een beschrijving van de belangrijkste kenmerken van de interne controle- en risicobeheersystemen van de onderneming, in verband met het proces van financiële verslaglegging;

- (d) de informatie die verlangd wordt in artikel 10, lid 1, onder c), d), f), h) en i), van Richtlijn 2004/25/EG van het Europees Parlement en de Raad³², voor zover de onderneming onder deze richtlijn valt;
- (e) tenzij de desbetreffende informatie reeds volledig in nationale wetgeving wordt verstrekt, de werking van de aandeelhoudersvergadering en haar voornaamste bevoegdheden en een beschrijving van de rechten van de aandeelhouders en hoe deze kunnen worden uitgeoefend;
- (f) de samenstelling en de werking van de bestuurs-, leidinggevende en toezichthoudende organen en hun comités.

2. De lidstaten kunnen toestaan dat de krachtens lid 1 van dit artikel vereiste informatie openbaar wordt gemaakt in een afzonderlijk verslag dat samen met het bestuursverslag wordt gepubliceerd of door middel van een verwijzing in het bestuursverslag naar de plaats op de website van de onderneming waar het desbetreffende document voor het publiek beschikbaar is.

In het geval van een afzonderlijk verslag kan de corporate-governanceverklaring een verwijzing bevatten naar het bestuursverslag waar de krachtens lid 1, onder d), van dit artikel vereiste informatie beschikbaar is. Wat de bepalingen van lid 1, onder c) en d), van dit artikel betreft, brengt de wettelijke auditor een advies uit overeenkomstig de tweede alinea van artikel 34, lid 1. De lidstaten zien erop toe dat de wettelijke auditor controleert of voor de in lid 1, onder a), b), e) en f), bedoelde informatie een corporate-governanceverklaring is opgesteld.

3. Onverminderd artikel 46 kunnen de lidstaten organisaties van openbaar belang die alleen andere effecten dan aandelen hebben uitgegeven die op een gereguleerde markt in de zin van artikel 4, lid 1, onder 14), van Richtlijn 2004/39/EG zijn toegelaten, vrijstelling verlenen van de toepassing van het bepaalde in lid 1, onder a), b), e) en f), tenzij de desbetreffende organisaties van openbaar belang aandelen hebben uitgegeven die in een multilaterale handelsfaciliteit in de zin van artikel 4, lid 1, onder 15), van Richtlijn 2004/39/EG worden verhandeld.

HOOFDSTUK 6

GECONSOLIDEERDE FINANCIËLE OVERZICHTEN EN VERSLAGEN

Artikel 22

Toepassingsgebied

Voor de toepassing van dit hoofdstuk worden de moederonderneming en al haar dochterondernemingen in de consolidatie opgenomen, wanneer de moederonderneming dan

³² PB L 142 van 30.4.2004, blz. 12.

wel een of meer dochterondernemingen een van de in bijlage I of bijlage II genoemde rechtsvormen heeft.

Artikel 23

De vereiste om geconsolideerde financiële overzichten op te stellen

1. Een lidstaat kan een onder zijn nationale recht vallende onderneming in een van de volgende situaties voorschrijven om geconsolideerde financiële overzichten en een geconsolideerd bestuursverslag op te stellen indien deze onderneming (moederonderneming) een of meer andere ondernemingen (dochteronderneming(en)) controleert:
 - (a) ze bezit de meerderheid van de stemrechten van de aandeelhouders van de andere onderneming(en);
 - (b) ze heeft het recht de meerderheid van de leden van het bestuurs-, leidinggevende of toezichthoudende orgaan van de andere onderneming(en) te benoemen of te ontslaan en is er tevens aandeelhouder van;
 - (c) ze heeft het recht een overheersende invloed uit te oefenen op de andere onderneming(en) waarvan zij aandeelhouder is, krachtens een met de onderneming(en) gesloten overeenkomst of een bepaling in de statuten van deze onderneming(en), indien het recht waaronder de andere onderneming(en) val(t)(len), dergelijke overeenkomsten of statutaire bepalingen toestaat;
 - (d) ze kan op de andere onderneming(en) een overheersende invloed of zeggenschap uitoefenen of oefent deze feitelijk uit;
 - (e) ze staat samen met de andere onderneming(en) onder centrale leiding van de moederonderneming;
 - (f) ze is een aandeelhouder van de andere onderneming(en), en:
 - i) de meerderheid der leden van de bestuurs-, leidinggevende of toezichthoudende organen van de andere onderneming(en) die gedurende het voorafgaande boekjaar en tijdens het boekjaar tot aan de opstelling van de geconsolideerde financiële overzichten in functie zijn, is enkel door uitoefening van haar stemrechten benoemd; of
 - ii) beheerst op grond van een overeenkomst met andere aandeelhouders van de andere onderneming(en), alleen de meerderheid van de stemrechten van de aandeelhouders.

Het bepaalde onder i) is evenwel niet van toepassing indien een derde partij tegenover de andere onderneming(en) de onder a), b) of c) bedoelde rechten heeft.
2. Voor de toepassing van lid 1, onder a), b) en f), worden het stem-, benoemings- of ontslagrecht van een andere dochteronderneming en de rechten van een persoon die

in eigen naam maar voor rekening van de moederonderneming of van een andere dochteronderneming handelt, bij de rechten van de moederonderneming geteld.

3. Voor de toepassing van lid 1, onder a), b) en f), worden de in lid 2 genoemde rechten verminderd met de rechten:
 - (a) verbonden aan de aandelen die worden gehouden voor rekening van anderen dan de moederonderneming of een dochteronderneming, of
 - (b) verbonden aan de aandelen die tot zekerheid worden gehouden, mits deze rechten in overeenstemming met de ontvangen instructies worden uitgeoefend of het bezit van deze aandelen voor de onderneming die deze houdt, een gewone transactie is bij haar leningverstreckende activiteiten, op voorwaarde dat het stemrecht in het belang van de zekerheidsteller wordt uitgeoefend.
4. Voor de toepassing van lid 1, onder a) en f), wordt het totaal van de stemrechten van de aandeelhouders van de dochteronderneming verminderd met de stemrechten verbonden aan de aandelen die worden gehouden door deze onderneming zelf, door een dochteronderneming van deze onderneming of door een persoon in eigen naam maar voor rekening van deze ondernemingen.
5. Onverminderd artikel 24, lid 10, worden de moederonderneming en al haar dochterondernemingen in de consolidatie opgenomen, ongeacht de plaats van de zetel van die dochterondernemingen.
6. Voor de toepassing van lid 5 wordt een dochteronderneming van een dochteronderneming geacht een dochteronderneming te zijn van de moederonderneming die aan het hoofd staat van deze in de consolidatie op te nemen onderneming.
7. Onverminderd dit artikel en de artikelen 22 en 24 kunnen de lidstaten aan een onder hun recht vallende onderneming voorschrijven geconsolideerde financiële overzichten en een geconsolideerd bestuursverslag op te stellen, indien:
 - (a) deze onderneming en een of meer andere ondernemingen waarmee ze niet verbonden is als bedoeld in lid 1, onder a) tot en met f), onder centrale leiding staan krachtens een met deze onderneming gesloten overeenkomst of een bepaling in de statuten van deze ondernemingen; of
 - (b) de bestuurs-, leidinggevende of toezichthoudende organen van deze onderneming, alsmede die van een of meer andere ondernemingen waarmee ze niet verbonden is als bedoeld in lid 1, onder a) tot en met f), gedurende het boekjaar en tot de opstelling van de geconsolideerde financiële overzichten in meerderheid uit dezelfde personen bestaat.

In geval van toepassing van de eerste alinea worden ondernemingen waartussen een in die alinea bedoeld verband bestaat en al hun dochterondernemingen in de consolidatie opgenomen wanneer een of meer van deze ondernemingen een van de in bijlage I of bijlage II genoemde rechtsvormen heeft.

Dit artikel, lid 5 en lid 6, artikel 24, lid 1 tot en met 3, artikel 24, lid 10, en de artikelen 25 tot en met 29 zijn van toepassing op de geconsolideerde financiële

overzichten en het geconsolideerde bestuursverslag als bedoeld in dit lid. De bepalingen over de moederonderneming worden daarbij beschouwd als betrekking hebbende op alle in de eerste alinea bedoelde ondernemingen. Onverminderd artikel 25, lid 3, tweede alinea, worden onder de posten "kapitaal", "agio", "herwaarderingsreserve", "reserves", "overgedragen resultaten" en "resultaat van het boekjaar" in de geconsolideerde financiële overzichten de samengevoegde bedragen opgenomen die zijn toe te rekenen aan elk van de in de eerste alinea van dit lid bedoelde ondernemingen.

Artikel 24

Vrijstellingen van consolidatie

1. Kleine groepen zijn vrijgesteld van de verplichting om geconsolideerde financiële overzichten en een geconsolideerd bestuursverslag op te stellen, behalve wanneer een verbonden onderneming een organisatie van openbaar belang is.
2. De lidstaten kunnen voorzien in een vrijstelling voor middelgrote groepen van de verplichting om geconsolideerde financiële overzichten en een geconsolideerd bestuursverslag op te stellen, behalve wanneer een verbonden onderneming een organisatie van openbaar belang is.
3. De lidstaten kunnen een vrijstelling toestaan van de verplichting om geconsolideerde financiële overzichten en een geconsolideerd bestuursverslag op te stellen, wanneer de moederonderneming niet een van de in bijlage I of bijlage II genoemde rechtsvormen heeft.
4. Onverminderd dit artikel, lid 1, 2 en 3, verlenen de lidstaten in de twee volgende gevallen vrijstelling van de verplichting om geconsolideerde financiële overzichten en een geconsolideerd bestuursverslag op te stellen, aan een onder hun recht vallende moederonderneming die tevens een dochteronderneming is, indien haar eigen moederonderneming onder het recht van een lidstaat valt:
 - (a) de moederonderneming is houdster van alle aandelen van deze vrijgestelde onderneming. De aandelen van deze onderneming die uit hoofde van een wettelijke of statutaire verplichting worden gehouden door leden van haar bestuurs-, leidinggevende of toezichthoudende organen, worden niet in aanmerking genomen;
 - (b) de moederonderneming is houdster van ten minste 90% van de aandelen van de vrijgestelde onderneming en de overige aandeelhouders van deze onderneming hebben het gebruik van de vrijstelling goedgekeurd.
5. De in lid 4 bedoelde vrijstellingen worden slechts onder de volgende voorwaarden verleend:
 - (a) de vrijgestelde onderneming en, onverminderd lid 10, al haar dochterondernemingen worden geconsolideerd in de financiële overzichten van een groter geheel van ondernemingen waarvan de moederonderneming onder het recht van een lidstaat valt;

- (b) de onder a) bedoelde geconsolideerde financiële overzichten en het geconsolideerde bestuursverslag van het grotere geheel van ondernemingen worden, overeenkomstig deze richtlijn, opgesteld door de moederonderneming van dit geheel volgens het recht van de lidstaat waaronder deze onderneming valt;
- (c) de vrijgestelde onderneming maakt de onder a) bedoelde geconsolideerde financiële overzichten en het onder b) bedoelde geconsolideerde bestuursverslag, alsmede het verslag van degene die belast is met de controle van deze financiële overzichten en, in voorkomend geval, de in lid 7 bedoelde documenten overeenkomstig artikel 30 openbaar volgens het recht van de lidstaat waaronder zij valt. Deze lidstaat kan voorschrijven dat deze bescheiden in de officiële taal van deze staat openbaar worden gemaakt en dat de vertaling ervan wordt gewaarmerkt;
- (d) in de toelichting bij de jaarlijkse financiële overzichten van de vrijgestelde onderneming wordt het volgende vermeld:
 - i) de naam en de zetel van de moederonderneming die de onder a) bedoelde geconsolideerde financiële overzichten opstelt;
 - ii) de vrijstelling van de verplichting om geconsolideerde financiële overzichten en een geconsolideerd bestuursverslag op te stellen.

6. Onverminderd dit artikel, lid 2 en lid 3, en artikel 3, lid 6, kunnen de lidstaten in de niet in lid 4 genoemde gevallen vrijstelling verlenen van de verplichting om geconsolideerde financiële overzichten en een geconsolideerd bestuursverslag op te stellen aan een onder hun nationaal recht vallende moederonderneming die tevens een dochteronderneming is van een moederonderneming die onder het recht van een lidstaat valt, indien aan alle in lid 5 genoemde voorwaarden is voldaan en indien aandeelhouders van de vrijgestelde onderneming die een minimumpercentage van het geplaatste kapitaal van deze onderneming vertegenwoordigen, niet uiterlijk zes maanden voor het eind van het boekjaar hebben verzocht om geconsolideerde financiële overzichten op te stellen. De lidstaten kunnen dit percentage niet vaststellen op meer dan 10% voor naamloze vennootschappen en commanditaire vennootschappen op aandelen, of op meer dan 20% voor ondernemingen met een andere rechtsvorm.

De lidstaten kunnen niet als voorwaarde voor de vrijstelling stellen dat de moederonderneming die de in lid 5, onder a), bedoelde geconsolideerde financiële overzichten opstelt, eveneens onder hun recht valt.

De lidstaten mogen die vrijstelling niet afhankelijk maken van voorwaarden betreffende de opstelling van en de controle op de in lid 5, onder a), bedoelde geconsolideerde financiële overzichten.

7. De lidstaten kunnen de in lid 4, 5 en 6 bedoelde vrijstellingen afhankelijk maken van het verstrekken, overeenkomstig deze richtlijn, van aanvullende gegevens in de in lid 5, onder a), bedoelde geconsolideerde financiële overzichten of in een daaraan gehecht document, mits zij zulks verlangen van de onder hun recht vallende

ondernemingen die geconsolideerde financiële overzichten moeten opstellen en in dezelfde situatie verkeren.

8. De leden 4 tot en met 7 laten de wetgevingen van de lidstaten betreffende de opstelling van geconsolideerde financiële overzichten of een geconsolideerd bestuursverslag onverlet indien deze bescheiden worden verlangd
 - i) ter voorlichting van de werknemers of van hun vertegenwoordigers, of
 - ii) op verzoek van overheid of rechter voor eigen kennisneming.
9. Onverminderd dit artikel, lid 2 en lid 3, en artikel 3, lid 6, kunnen de lidstaten vrijstelling verlenen van de verplichting om geconsolideerde financiële overzichten en een geconsolideerd bestuursverslag op te stellen aan onder hun recht vallende moederondernemingen die tevens dochteronderneming zijn van een moederonderneming die niet onder het recht van een lidstaat valt, indien aan de volgende voorwaarden is voldaan:
 - (a) de vrijgestelde onderneming en, onverminderd lid 10, al haar dochterondernemingen worden geconsolideerd in de financiële overzichten van een groter geheel van ondernemingen;
 - (b) de onder a) bedoelde geconsolideerde financiële overzichten en, in voorkomend geval, het geconsolideerde bestuursverslag worden opgesteld overeenkomstig deze richtlijn, of op een gelijkwaardige wijze als waarop geconsolideerde financiële overzichten en geconsolideerde bestuursverslagen overeenkomstig deze richtlijn worden opgesteld;
 - (c) de onder a) bedoelde geconsolideerde financiële overzichten zijn gecontroleerd door een of meer personen die bevoegd zijn tot controle van de financiële overzichten krachtens het nationale recht waaronder de onderneming valt die deze heeft opgesteld.

Lid 5, onder c) en d), en lid 6 tot en met 8 zijn van toepassing.

De lidstaten kunnen een vrijstelling op grond van dit lid slechts verlenen als ze dezelfde vrijstelling uit hoofde van de leden 4 tot en met 8 verlenen.

10. Een onderneming moet niet in geconsolideerde financiële overzichten worden opgenomen indien aan minstens een van de volgende voorwaarden is voldaan:
 - (a) ingrijpende en duurzame beperkingen bemoeilijken in wezenlijke mate:
 - i) de moederonderneming om haar rechten ten aanzien van het vermogen of het bestuur van deze onderneming uit te oefenen, of
 - ii) dat centrale leiding wordt uitgeoefend over deze onderneming, waarmee een in artikel 23, lid 7, bedoelde betrekking bestaat;
 - (b) de gegevens die nodig zijn om de geconsolideerde financiële overzichten overeenkomstig deze richtlijn op te stellen, kunnen niet zonder onevenredige kosten of onverantwoorde vertraging worden verkregen;

- (c) de aandelen in deze onderneming worden uitsluitend met het oog op latere vervreemding gehouden.

Dit lid is ook van toepassing op organisaties van openbaar belang.

Artikel 25

De opstelling van geconsolideerde financiële overzichten

1. De hoofdstukken 2 en 3 zijn van toepassing op de geconsolideerde financiële overzichten, mits enkele essentiële aanpassingen ten gevolge van de bijzondere kenmerken van geconsolideerde financiële overzichten in vergelijking met jaarlijkse financiële overzichten.
2. De activa en passiva van de in de consolidatie opgenomen ondernemingen worden volledig in de geconsolideerde balans opgenomen.
3. De boekwaarde van de aandelen in het kapitaal van de in de consolidatie opgenomen ondernemingen valt weg tegen het daarin belichaamde deel van het eigen vermogen van de in de consolidatie opgenomen ondernemingen, met dien verstande dat:
 - (a) dit wegvallen geschiedt op grond van de boekwaarde op de datum waarop deze ondernemingen voor het eerst in de consolidatie zijn opgenomen. De uit het wegvallen voortvloeiende verschillen worden zoveel mogelijk rechtstreeks toegerekend aan de posten van de geconsolideerde balans waarvan de waarde hoger of lager is dan hun boekwaarde;
 - (b) de lidstaten kunnen toestaan of voorschrijven dat het wegvallen plaatsvindt op grond van de waarde van de aanwijsbare activa en passiva op de datum van verkrijging der aandelen of, bij verkrijging op verschillende data, op de datum waarop de onderneming dochteronderneming is geworden;
 - (c) het bij toepassing van het bepaalde onder a) overblijvende verschil of het uit de toepassing van het bepaalde onder b) voortvloeiende verschil in de geconsolideerde balans als goodwill wordt opgenomen. De methoden om de goodwill te berekenen en belangrijke veranderingen ten opzichte van het voorgaande jaar worden toegelicht in de toelichting bij de financiële overzichten. Indien een lidstaat toestaat dat een positieve en negatieve goodwill tegen elkaar wegvallen, wordt in de toelichting bij de financiële overzichten ook een analyse van de goodwill vermeld. Negatieve goodwill mag slechts in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening worden opgenomen indien dergelijke verwerking in overeenstemming is met de in hoofdstuk 2 vastgestelde beginselen.

De eerste alinea is evenwel niet van toepassing op aandelen in het kapitaal van de moederonderneming die worden gehouden door de moederonderneming of door een andere in de consolidatie opgenomen onderneming. Deze aandelen worden overeenkomstig hoofdstuk 3 in de geconsolideerde financiële overzichten als eigen aandelen beschouwd.

4. Bedragen die kunnen worden toegerekend aan aandelen in de in de consolidatie opgenomen dochterondernemingen die worden gehouden door andere personen dan de in de consolidatie opgenomen ondernemingen, worden in de geconsolideerde balans als minderheidsbelangen vermeld.
5. De baten en lasten van de in de consolidatie opgenomen ondernemingen worden volledig in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening opgenomen.
6. Bedragen in het resultaat van in de consolidatie opgenomen dochterondernemingen die kunnen worden toegerekend aan aandelen die worden gehouden door andere personen dan de in de consolidatie opgenomen ondernemingen, worden in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening vermeld als resultaat dat aan minderheidsbelangen kan worden toegerekend.
7. In de geconsolideerde financiële overzichten worden het vermogen, de financiële positie en de winst of het verlies van de geconsolideerde ondernemingen opgenomen alsof ze één enkele onderneming vormen.
8. De geconsolideerde financiële overzichten worden op dezelfde datum afgesloten als de financiële overzichten van de moederonderneming.

De lidstaten kunnen evenwel toestaan of voorschrijven dat de geconsolideerde financiële overzichten op een ander tijdstip worden afgesloten om rekening te houden met de balansdatum van de meeste of van de belangrijkste van de in de consolidatie opgenomen ondernemingen. Wanneer van deze afwijking gebruik wordt gemaakt, wordt zulks in de toelichting bij de geconsolideerde financiële overzichten vermeld en naar behoren gemotiveerd. Bovendien wordt er rekening gehouden met of wordt er melding gemaakt van belangrijke gebeurtenissen die zich tussen de balansdatum van een in de consolidatie opgenomen onderneming en de datum van afsluiting van de geconsolideerde balans hebben voorgedaan met betrekking tot het vermogen, de financiële positie of de winst of het verlies van de onderneming.

Als de balansdatum van een in de consolidatie opgenomen onderneming meer dan drie maanden vroeger valt dan de afsluitingsdatum van de geconsolideerde balans, wordt de onderneming in de consolidatie opgenomen op grond van tussentijdse financiële overzichten per de afsluitingsdatum van de geconsolideerde balans.

9. Indien het bestand der in de consolidatie opgenomen ondernemingen in de loop van het boekjaar een aanmerkelijke wijziging heeft ondergaan, bevatten de geconsolideerde financiële overzichten inlichtingen die een zinvolle vergelijking van de achtereenvolgende geconsolideerde financiële overzichten mogelijk maken. Wanneer dergelijke wijziging belangrijk is, kan aan deze verplichting worden voldaan door de opstelling van een aangepaste vergelijkende balans en een aangepaste vergelijkende winst-en-verliesrekening.
10. De in de geconsolideerde financiële overzichten op te nemen activa en passiva worden op een uniforme basis en in overeenstemming met hoofdstuk 2 gewaardeerd.
11. Een onderneming die geconsolideerde financiële overzichten opstelt, hanteert daarbij dezelfde waarderingsgrondslagen als voor haar jaarlijkse financiële overzichten. De lidstaten kunnen echter toestaan of voorschrijven dat er bij de geconsolideerde

financiële overzichten overeenkomstig hoofdstuk 2 andere waarderingsgrondslagen worden gebruikt. Wanneer van deze afwijking gebruik wordt gemaakt, wordt zulks in de toelichting bij de geconsolideerde financiële overzichten vermeld en naar behoren gemotiveerd.

12. Indien de in de consolidatie opgenomen ondernemingen de in de geconsolideerde financiële overzichten op te nemen activa en passiva waarden met behulp van andere grondslagen dan die welke voor de consolidatie worden gebruikt, worden die activa en passiva opnieuw gewaardeerd overeenkomstig de grondslagen voor de consolidatie. In uitzonderingsgevallen zijn afwijkingen van dit beginsel toegestaan. Deze worden in de toelichting bij de geconsolideerde financiële overzichten vermeld en naar behoren gemotiveerd.
13. Uitgestelde belastingen worden bij consolidatie verantwoord, voor zover mag worden aangenomen dat daaruit voor een van de geconsolideerde ondernemingen in de afzienbare toekomst inderdaad kosten zullen voortvloeien.
14. Wanneer uitsluitend voor de toepassing van de belastingwetgeving waardecorrecties zijn uitgevoerd met betrekking tot in de geconsolideerde financiële overzichten op te nemen activa, worden deze activa pas in de geconsolideerde financiële overzichten opgenomen nadat deze correcties ongedaan zijn gemaakt.

Artikel 26

Proportionele consolidatie

1. De lidstaten kunnen toestaan of voorschrijven dat, wanneer een in de consolidatie opgenomen onderneming samen met een of meer niet in de consolidatie opgenomen ondernemingen een andere onderneming bestuurt, deze laatste in de geconsolideerde financiële overzichten wordt opgenomen naar rato van de rechten in haar kapitaal die door de in de consolidatie opgenomen onderneming worden gehouden.
2. Artikel 24, lid 10, en artikel 25 zijn van overeenkomstige toepassing op de in lid 1 van dit artikel bedoelde proportionele consolidatie.

Artikel 27

Vermogensmutatiemethode voor geassocieerde ondernemingen

1. Wanneer een in de consolidatie opgenomen onderneming een geassocieerde onderneming heeft, wordt die geassocieerde onderneming als een afzonderlijke post in de geconsolideerde balans vermeld.
2. Wanneer dit artikel voor het eerst wordt toegepast, wordt voor de geassocieerde onderneming in de geconsolideerde balans een bedrag vermeld dat overeenkomt met een deel van het eigen vermogen van de geassocieerde onderneming dat deze deelneming belichaamt. Het verschil tussen dit bedrag en de overeenkomstig de hoofdstukken 2 en 3 bepaalde boekwaarde, wordt afzonderlijk in de geconsolideerde

balans of in de toelichting bij de geconsolideerde financiële overzichten vermeld. Dit verschil wordt berekend per de datum waarop de methode voor het eerst wordt toegepast.

Bovendien kunnen de lidstaten toestaan of voorschrijven dat het verschil wordt berekend per de datum van verkrijging der aandelen of, bij verkrijging op verschillende data, per de datum waarop de onderneming een geassocieerde onderneming is geworden.

3. Wanneer activa of passiva van de geassocieerde onderneming volgens andere methoden zijn gewaardeerd dan die welke overeenkomstig artikel 25, lid 11, voor de consolidatie zijn gehanteerd, kunnen zij voor de berekening van het in lid 2 van dit artikel bedoelde verschil opnieuw worden gewaardeerd volgens de voor de consolidatie gehanteerde methoden. Wanneer dergelijke herwaardering niet is uitgevoerd, wordt dat in de toelichting bij de geconsolideerde financiële overzichten vermeld. De lidstaten kunnen een dergelijke herwaardering voorschrijven.
4. Het in lid 2 bedoelde bedrag dat overeenkomt met een deel van het eigen vermogen van de geassocieerde onderneming, wordt verhoogd of verminderd met het bedrag van de tijdens het boekjaar opgetreden waardeverandering van het deel van het eigen vermogen van de geassocieerde onderneming dat deze deelneming belichaamt. Dat bedrag wordt verminderd met het bedrag van de van de geassocieerde onderneming ontvangen dividenden.
5. Wanneer het in lid 2 van dit artikel bedoelde positieve verschil niet kan worden toegerekend aan een categorie van activa of passiva, wordt het overeenkomstig artikel 9, artikel 11, lid 5, onder d), artikel 11, lid 10, en artikel 25, lid 3, onder c), als goodwill behandeld.
6. Het deel van het resultaat van de geassocieerde onderneming dat aan deze deelnemingen kan worden toegerekend, wordt vermeld in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening onder een afzonderlijke post die dienovereenkomstig wordt omschreven.
7. Voor zover de feiten bekend zijn of kunnen worden geverifieerd, worden winsten en verliezen die voortvloeien uit transacties tussen de geassocieerde ondernemingen en andere in de consolidatie opgenomen ondernemingen, uit de geconsolideerde financiële overzichten weggelaten, indien ze begrepen zijn in de boekwaarde van de activa.
8. Wanneer een geassocieerde onderneming geconsolideerde financiële overzichten opstelt, zijn de leden 1 tot en met 7 van toepassing op het in deze geconsolideerde financiële overzichten vermelde eigen vermogen.

Artikel 28

Toelichting bij de geconsolideerde financiële overzichten

1. Naast de informatie die op grond van de andere bepalingen van deze richtlijn wordt vereist, wordt in de toelichting bij de geconsolideerde financiële overzichten de

informatie vermeld als vereist in artikelen de 17, 18 en 19, mits enkele essentiële aanpassingen ten gevolge van de bijzondere kenmerken van geconsolideerde financiële overzichten in vergelijking met jaarlijkse financiële overzichten, zodat de informatie van nut is voor de beoordeling van de financiële posities van het geheel der in de consolidatie opgenomen ondernemingen.

De volgende wijzigingen aan de informatie als vereist door de artikelen 17, 18 en 19 zijn van toepassing:

- (a) bij vermelding van transacties tussen verbonden partijen worden transacties tussen in de consolidatie opgenomen verbonden partijen die bij consolidatie worden geëlimineerd, niet vermeld;
- (b) bij vermelding van het gemiddelde personeelsbestand gedurende het boekjaar wordt het gemiddelde personeelsbestand van ondernemingen die proportioneel worden geconsolideerd afzonderlijk vermeld;
- (c) bij vermelding van de bedragen van de aan leden van de bestuurs-, leidinggevende en toezichthoudende organen verleende bezoldigingen, voorschotten en kredieten, worden enkel de aan leden van de bestuurs-, leidinggevende en toezichthoudende organen van de moederonderneming verleende bedragen vermeld; die vermelding omvat bedragen die door de moederonderneming en haar dochterondernemingen zijn verleend.

2. De toelichting bij de geconsolideerde financiële overzichten bevat boven op de in lid 1 vereiste informatie ook de volgende informatie:

- (a) naam en zetel van de in de consolidatie opgenomen ondernemingen; het deel van het kapitaal van de in de consolidatie opgenomen ondernemingen met uitzondering van de moederonderneming, dat wordt gehouden door de in de consolidatie opgenomen ondernemingen, hetzij zelf, hetzij via een persoon in eigen naam maar voor rekening van die ondernemingen; informatie over de in artikel 23, lid 1 en lid 7, bedoelde voorwaarden op grond waarvan, na toepassing van artikel 23, leden 2, 3 en 4, de consolidatie heeft plaatsgevonden. Laatstgenoemde vermelding is echter niet noodzakelijk indien de consolidatie op grond van artikel 23, lid 1, onder a), heeft plaatsgevonden en het aandeel in het kapitaal en het aandeel in de stemrechten gelijk zijn.

Dezelfde informatie wordt verstrekt met betrekking tot de ondernemingen die uit hoofde van artikel 5, lid 1, onder j), buiten de consolidatie zijn gelaten; tevens wordt de reden van de uitsluiting van de in artikel 24, lid 10, bedoelde ondernemingen gegeven;

- (b) naam en zetel van in de zin van artikel 27, lid 1, in de consolidatie opgenomen geassocieerde ondernemingen, met opgave van het aandeel in het kapitaal van die ondernemingen dat door in de consolidatie opgenomen ondernemingen of door een persoon in eigen naam maar voor rekening van die ondernemingen wordt gehouden;
- (c) naam en zetel van de ondernemingen waarop overeenkomstig artikel 26 een proportionele consolidatie is toegepast, de gegevens waaruit het gezamenlijke

bestuur blijkt, alsmede het aandeel in het kapitaal van die ondernemingen dat door de in de consolidatie opgenomen ondernemingen of door een persoon in eigen naam maar voor rekening van die ondernemingen wordt gehouden;

- (d) naam en zetel van de niet onder a), b) en c) bedoelde ondernemingen, waarin de in de consolidatie opgenomen ondernemingen, hetzij zelf, hetzij via een persoon die in eigen naam maar voor rekening van deze ondernemingen handelt, een deelneming houden. Het aandeel in het kapitaal, het bedrag van het eigen vermogen en het resultaat over het laatste boekjaar van de betrokken onderneming waarvoor de financiële overzichten zijn vastgesteld, worden ook vermeld. De vermelding van het eigen vermogen en van het resultaat mag ook achterwege blijven wanneer de betrokken onderneming haar balans niet openbaar maakt.
- (e) de lidstaten kunnen toestaan dat de onder a) tot en met d) vereiste informatie wordt verstrekt in de vorm van een overzicht dat overeenkomstig artikel 3, lid 3, van Richtlijn 2009/101/EG wordt neergelegd. Van de neerlegging van dergelijk overzicht wordt in de toelichting bij de financiële overzichten melding gemaakt. De lidstaten kunnen ook toestaan dat er informatie achterwege wordt gelaten indien het vermelden ervan aan een van de ondernemingen waarop ze betrekking heeft ernstig nadeel kan berokkenen. De lidstaten kunnen het achterwege laten van deze informatie afhankelijk stellen van de toestemming van overheid of rechter. Van het achterwege laten van deze informatie wordt in de toelichting bij de financiële overzichten melding gemaakt.

Artikel 29

Het geconsolideerde bestuursverslag

1. Naast de informatie die op grond van andere bepalingen van deze richtlijn wordt vereist, wordt in het geconsolideerde bestuursverslag minstens de informatie vermeld als vereist in de artikelen 20 en 21, mits enkele essentiële aanpassingen ten gevolge van de bijzondere kenmerken van een geconsolideerd bestuursverslag in vergelijking met een bestuursverslag, zodat de informatie van nut is voor de beoordeling van het geheel der in de consolidatie opgenomen ondernemingen.
2. De volgende wijzigingen aan de informatie als vereist door de artikelen 20 en 21 zijn van toepassing:
 - (a) bij opgave van de bijzonderheden van de eigen verworven aandelen vermeldt het geconsolideerde bestuursverslag het aantal en de nominale waarde of, bij gebreke hiervan, de fractiewaarde van alle aandelen in de moederonderneming die worden gehouden door haarzelf, door dochterondernemingen of door een persoon in eigen naam maar voor rekening van die ondernemingen. De lidstaten kunnen toestaan of voorschrijven dat deze gegevens in de toelichting bij de geconsolideerde financiële overzichten worden verstrekt;
 - (b) bij opgave van de interne controle- en risicobeheersystemen verwijst de verklaring inzake corporate governance naar de belangrijkste kenmerken van

de interne controles en risicobeheersystemen voor het geheel der in de consolidatie opgenomen ondernemingen.

3. Wanneer er naast een bestuursverslag ook een geconsolideerd bestuursverslag is vereist, mogen beide verslagen worden samengevoegd tot een enkel verslag.

HOOFDSTUK 7

OPENBAARMAKING

Artikel 30

Algemeen voorschrift voor openbaarmaking

1. De lidstaten zien erop toe dat ondernemingen de jaarlijkse financiële overzichten en het bestuursverslag, na overeenkomstig de daarvoor geldende regels te zijn goedgekeurd, samen met het in artikel 34 bedoelde verslag van de wettelijke auditor, openbaar maken op de wijze die in de wetgeving van elke lidstaat overeenkomstig hoofdstuk 2 van Richtlijn 2009/101/EG is vastgesteld.

De lidstaten kunnen ondernemingen echter vrijstellen van de verplichting om het bestuursverslag openbaar te maken. In dat geval is op verzoek een volledig of gedeeltelijk afschrift van dergelijk verslag verkrijgbaar. De prijs daarvan mag niet meer bedragen dan de administratieve kosten.

2. De lidstaat van een in bijlage II vermelde onderneming kan die onderneming vrijstellen van de verplichting om haar financiële overzichten overeenkomstig artikel 3 van Richtlijn 2009/101/EG openbaar te maken, mits zij deze financiële overzichten op haar kantoor ter beschikking van het publiek houdt, indien:
 - (a) alle onbeperkt aansprakelijke vennoten van de betrokken onderneming, ondernemingen als bedoeld in bijlage I zijn naar het recht van andere lidstaten dan die waaronder de betrokken onderneming valt, en geen van deze ondernemingen de financiële overzichten van de betrokken onderneming samen met haar eigen financiële overzichten openbaar maakt;
 - (b) alle onbeperkt aansprakelijke vennoten ondernemingen zijn die niet onder het recht van een lidstaat vallen, maar een rechtsvorm hebben die vergelijkbaar is met die welke in Richtlijn 2009/101/EG zijn genoemd.

Op verzoek moet een afschrift van de financiële overzichten kunnen worden verkregen. De prijs van dit afschrift mag niet meer bedragen dan de administratieve kosten daarvan.

3. Lid 1 is van toepassing op geconsolideerde financiële overzichten en geconsolideerde bestuursverslagen.

Wanneer de onderneming die de geconsolideerde financiële overzichten heeft opgesteld, niet een van de in bijlage I genoemde rechtsvormen heeft, en zij volgens de voor haar geldende nationale wetgeving ten aanzien van de in lid 1 genoemde stukken niet verplicht is tot een soortgelijke openbaarmaking als bedoeld in artikel 3 van Richtlijn 2009/101/EG, houdt zij deze stukken toch ten minste op haar kantoor ter beschikking van het publiek. Op verzoek kan een afschrift van deze stukken worden verkregen. De prijs daarvan mag niet meer bedragen dan de administratieve kosten.

Artikel 31

Vereenvoudigingen voor kleine en middelgrote ondernemingen

1. De lidstaten kunnen kleine ondernemingen vrijstellen van de verplichting om hun winst-en-verliesrekeningen en bestuursverslagen openbaar te maken.
2. De lidstaten kunnen middelgrote ondernemingen toestaan om:
 - (a) een verkorte balans openbaar te maken waarin slechts de met letters en Romeinse cijfers aangeduide posten uit artikel 9 zijn opgenomen, met afzonderlijke vermelding in de balans of in de toelichting bij de financiële overzichten van:
 - i) B I 3, B II 1, 2, 3 en 4, B III 1, 2, 3, 4 en 7, C II 2, 3 en 6, en C III 1 en 2 onder "Activa" en C 1, 2, 6, 7 en 9 onder "Eigen vermogen en passiva",
 - ii) de bij de posten C II onder "Activa" en C onder "Eigen vermogen en passiva" tussen haakjes gevraagde informatie, door middel van een totaalbedrag voor alle betrokken posten, en afzonderlijk voor de posten C II 2 en 3 onder "Activa" en C 1, 2, 6, 7 en 9 onder "Eigen vermogen en passiva";
 - (b) een verkorte toelichting bij hun financiële overzichten openbaar te maken zonder de in artikel 18, lid 1, onder g) en k), vereiste informatie.

Dit lid laat de bepalingen van artikel 30, lid 1, betreffende de winst-en-verliesrekening, het bestuursverslag en het verslag van de wettelijke auditor onverlet.

Artikel 32

Andere voorschriften voor openbaarmaking

1. In alle gevallen waarin de jaarlijkse financiële overzichten en het bestuursverslag in hun geheel openbaar worden gemaakt, worden zij weergegeven in de vorm en met de tekst op basis waarvan de wettelijke auditor zijn verslag heeft opgesteld. De volledige tekst van het verslag van de wettelijke auditor wordt eraan toegevoegd.

2. Worden de jaarlijkse financiële overzichten niet in hun geheel openbaar gemaakt, dan wordt erop gewezen dat het om een verkorte versie gaat en wordt verwezen naar het register waarbij de financiële overzichten overeenkomstig artikel 3 van Richtlijn 2009/101/EG zijn neergelegd. Wanneer de financiële overzichten nog niet zijn neergelegd, wordt het feit op zich vermeld. Het verslag van de wettelijke auditor wordt niet mede openbaar gemaakt, maar er wordt wel vermeld of de wettelijke auditor een onvoorwaardelijk goedkeurende verklaring, een verklaring met voorbehoud of een afkeurende verklaring heeft afgegeven dan wel geen oordeel heeft kunnen uitspreken. Ook wordt vermeld of de wettelijke auditor in zijn verslag in het bijzonder de aandacht heeft gevestigd op bepaalde aangelegenheden, zonder een verklaring met voorbehoud af te geven.

Artikel 33

Verplichtingen tot en aansprakelijkheid voor het opstellen en openbaar maken van de financiële overzichten en het bestuursverslag

1. De lidstaten zien erop toe dat de leden van de bestuurs-, leidinggevende en toezichthoudende organen van de onderneming collectief de verplichting hebben ervoor te zorgen dat de jaarlijkse financiële overzichten, het bestuursverslag en, indien deze afzonderlijk wordt opgesteld, de verklaring inzake corporate governance overeenkomstig de voorschriften van deze richtlijn worden opgesteld en openbaar gemaakt, evenals, indien van toepassing, overeenkomstig de internationale standaarden voor jaarrekeningen die overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1606/2002 zijn goedgekeurd. Deze organen handelen binnen het kader van de bevoegdheden die hun krachtens het nationale recht zijn toegewezen.
2. De lidstaten zien erop toe dat de leden van de bestuurs-, leidinggevende en toezichthoudende organen van de onderneming collectief de verplichting hebben ervoor te zorgen dat de geconsolideerde financiële overzichten, de geconsolideerde bestuursverslagen en, indien deze afzonderlijk wordt opgesteld, de geconsolideerde verklaring inzake corporate governance overeenkomstig de voorschriften van deze richtlijn worden opgesteld en openbaar gemaakt, evenals, indien van toepassing, overeenkomstig de internationale standaarden voor jaarrekeningen die overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1606/2002 zijn goedgekeurd. Deze organen handelen binnen het kader van de bevoegdheden die hun krachtens het nationale recht zijn toegewezen.
3. De lidstaten zien erop toe dat hun wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen inzake aansprakelijkheid van toepassing zijn op de leden van de bestuurs-, leidinggevende en toezichthoudende organen van de ondernemingen, ten minste jegens de onderneming, wegens schending van de in de leden 1 en 2 bedoelde verplichtingen.

HOOFDSTUK 8

CONTROLE

Artikel 34

Algemeen voorschrift

1. De lidstaten zien erop toe dat de financiële overzichten van organisaties van openbaar belang, middelgrote en grote ondernemingen worden gecontroleerd door een of meer personen die op grond van Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad³³ door de lidstaten zijn gemachtigd om wettelijke controles te verrichten.

De wettelijke auditor geeft tevens een oordeel over de samenhang, of het ontbreken daarvan, tussen het bestuursverslag en de financiële overzichten voor hetzelfde boekjaar.

2. De eerste alinea van lid 1 is van toepassing op geconsolideerde financiële overzichten. De tweede alinea van lid 1 is van toepassing op geconsolideerde financiële overzichten en geconsolideerde bestuursverslagen.

Artikel 35

Inhoud van het controleverslag

1. Het verslag van de wettelijke auditor bevat de volgende elementen:
 - (a) een inleiding, waarin ten minste wordt vermeld op welke financiële overzichten de wettelijke controle betrekking heeft en welke de toepasselijke voorschriften voor de financiële verslaglegging zijn;
 - (b) een beschrijving van de reikwijdte van de wettelijke controle, waarin ten minste wordt aangegeven welke standaarden voor de accountantscontrole bij de uitvoering van de wettelijke controle in acht zijn genomen;
 - (c) een verklaring, waarin de wettelijke auditor duidelijk vermeldt of de jaarlijkse financiële overzichten een getrouw beeld geven overeenkomstig de toepasselijke voorschriften voor de financiële verslaglegging en, in voorkomend geval, of de jaarlijkse financiële overzichten aan de wettelijke vereisten voldoen; de verklaring kan de vorm aannemen van een onvoorwaardelijk goedkeurende verklaring, een verklaring met voorbehoud, een afkeurende verklaring of, indien de wettelijke auditor geen oordeel kan uitspreken, een verklaring van oordeelsonthouding;

³³ PB L 157 van 9.6.2006, blz. 87.

- (d) een verwijzing naar bepaalde aangelegenheden waarop de wettelijke auditor in het bijzonder de aandacht vestigt zonder een verklaring met voorbehoud af te geven;
 - (e) een oordeel over de samenhang, of het ontbreken daarvan, tussen het bestuursverslag en de financiële overzichten voor hetzelfde boekjaar.
2. Het verslag wordt door de wettelijke auditor ondertekend en gedagtekend.
 3. Het verslag van de wettelijke auditor over de geconsolideerde financiële overzichten voldoet aan de in de leden 1 en 2 vastgelegde voorschriften. Bij de beoordeling van de samenhang van het bestuursverslag en de financiële overzichten als vereist door lid 1, onder e), houdt de wettelijke auditor rekening met de geconsolideerde financiële overzichten en het geconsolideerde bestuursverslag. Indien de jaarlijkse financiële overzichten van de moederonderneming bij de geconsolideerde financiële overzichten zijn gevoegd, kunnen de in dit artikel vereiste verslagen van de wettelijke auditors worden gecombineerd.

HOOFDSTUK 9

Verslag van betalingen aan overheden

Artikel 36

Definities

Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt verstaan onder:

1. "onderneming actief in de winningsindustrie": een onderneming met activiteiten op het gebied van de verkenning, opsporing, ontwikkeling en ontginning van mineralen-, olie- en aardgasvindplaatsen als bedoeld in Sectie B, afdelingen 05 tot 08, van bijlage I bij Verordening (EG) nr. 1893/2006 van het Europees Parlement en de Raad³⁴;
2. "onderneming actief in de houtkap van oerbossen": een onderneming met activiteiten als bedoeld in Sectie A, afdeling 2.2, van bijlage I bij Verordening (EG) nr. 1893/2006 van het Europees Parlement en de Raad³⁵, in oerbossen;
3. "overheid": elke nationale, regionale of lokale autoriteit van een lidstaat of van een derde land. Het omvat elke afdeling, elk agentschap of elke onderneming onder controle van deze autoriteit als vastgesteld in artikel 23, lid 1 tot 6, van deze richtlijn;

³⁴ PB L 393 van 30.12.2006, blz. 1.

³⁵ PB L 393 van 30.12.2006, blz. 1.

4. "project": is gelijk aan een specifieke meldende bedrijfseenheid op het laagste niveau van de onderneming waarin regelmatige interne bestuursverslagen worden opgesteld om de activiteiten te controleren.

Artikel 37

Ondernemingen die betalingen aan overheden moeten openbaar maken

1. De lidstaten schrijven grote ondernemingen en alle organisaties van openbaar belang die actief zijn in de winningsindustrie of de houtkap van oerbossen voor om jaarlijks een verslag over betalingen aan overheden op te stellen en openbaar te maken.
2. Deze verplichting geldt niet voor onder het recht van een lidstaat vallende ondernemingen die tevens een dochteronderneming of moederonderneming zijn, indien aan beide van de onderstaande voorwaarden wordt voldaan:
 - (a) de moederonderneming valt onder het recht van een lidstaat;
 - (b) de betalingen aan overheden van een dergelijke onderneming zijn opgenomen in het geconsolideerde verslag van betalingen aan overheden dat overeenkomstig artikel 39 door de moederonderneming wordt opgesteld.

Artikel 38

Inhoud van het verslag

1. Het verslag bevat het volgende indien het significant is voor de ontvangende overheid:
 - (a) het totale bedrag van de betalingen, inclusief betalingen in natura, die in een boekjaar aan elke overheid zijn gedaan;
 - (b) het totale bedrag per soort betaling, inclusief betalingen in natura, die in een boekjaar aan elke overheid is gedaan;
 - (c) het bedrag per soort betaling, inclusief betalingen in natura, die in een boekjaar voor elk project is gedaan en het totale bedrag van de betalingen voor elk project, indien de betalingen aan een specifiek project werden toegeschreven.
2. De volgende soorten betalingen worden openbaar gemaakt:
 - (a) productierechten;
 - (b) belastingen over de winst;
 - (c) royalty's;
 - (d) dividenden;

- (e) ondertekenings-, opsporings- en productiebonussen;
 - (f) licentierechten, huurprijzen, toetredingsgelden en andere vergoedingen voor licenties en/of concessies;
 - (g) andere rechtstreekse voordelen voor de betreffende overheid.
3. Betalingen in natura aan een overheid mogen in waarde of in volume worden vermeld. Indien ze in waarde worden vermeld, worden er ondersteunende documenten verstrekt om aan te tonen hoe de waarde werd bepaald.
 4. De Commissie krijgt overeenkomstig artikel 42 de bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen om het concept van materialiteit van de betalingen te verduidelijken.
 5. Het verslag sluit alle soorten betalingen uit die gedaan werden aan een regering in een land waar de openbaarmaking van dit soort betaling door de strafwetgeving van dat land duidelijk verboden is. In dergelijke gevallen verklaart de onderneming dat zij in overeenstemming met de leden 1 tot en met 3 geen betalingen heeft vermeld, en maakt zij de naam van de betrokken regering bekend.

Artikel 39

Geconsolideerd verslag van betalingen aan overheden

1. De lidstaten schrijven alle onder hun nationaal recht vallende grote ondernemingen of organisaties van openbaar belang die actief zijn in de winningsindustrie of houtkap van oerbossen voor om een geconsolideerd verslag van betalingen aan overheden op te stellen overeenkomstig de artikelen 37 en 38, indien de moederonderneming krachtens artikel 23, lid 1 tot en met 6 van deze richtlijn, verplicht is geconsolideerde financiële overzichten op te stellen.
2. De verplichting om een geconsolideerd verslag op te stellen als bedoeld in lid 1 is niet van toepassing op:
 - (a) een moederonderneming van een kleine groep als bepaald in artikel 3, lid 4, behalve wanneer een verbonden onderneming een organisatie van openbaar belang is;
 - (b) een moederonderneming van een middelgrote groep als bepaald in artikel 3, lid 5, behalve wanneer een verbonden onderneming een organisatie van openbaar belang is;
 - (c) een onder het recht van een lidstaat vallende moederonderneming die tevens een dochteronderneming is, indien haar eigen moederonderneming onder het recht van een lidstaat valt.
3. Een onderneming moet niet in een geconsolideerd verslag van betalingen aan overheden worden opgenomen indien minstens een van de onderstaande voorwaarden is vervuld:

- (a) ingrijpende en duurzame beperkingen bemoeilijken in wezenlijke mate de moederonderneming om haar rechten ten aanzien van het vermogen of het bestuur van deze onderneming uit te oefenen;
- (b) de gegevens die nodig zijn om het geconsolideerde verslag van betalingen aan overheden overeenkomstig deze richtlijn op te stellen, kunnen niet zonder onevenredige kosten of onverantwoorde vertraging worden verkregen.

Artikel 40

Openbaarmaking

Het in artikel 37 bedoelde verslag en het in artikel 39 bedoelde geconsolideerde verslag van betalingen aan overheden worden openbaar gemaakt op de wijze die in de wetgeving van elke lidstaat overeenkomstig hoofdstuk 2 van Richtlijn 2009/101/EG is voorgeschreven.

Artikel 41

Herziening

De Commissie herziet de tenuitvoerlegging en doeltreffendheid van dit hoofdstuk en brengt er verslag over uit, met name over de reikwijdte van de verslagleggingsverplichtingen en de modaliteiten van de verslaglegging op projectbasis. Bij de herziening moet ook rekening worden gehouden met de internationale ontwikkelingen en moeten de gevolgen voor de concurrentiekracht en de veiligheid van de energievoorziening in aanmerking worden genomen. De herziening dient uiterlijk vijf jaar na de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn te zijn afgerond. Het verslag wordt, in voorkomend geval samen met een wetgevingsvoorstel, aan het Europees Parlement en de Raad voorgelegd.

HOOFDSTUK 10

SLOTBEPALINGEN

Artikel 42

Uitoefening van gedelegeerde bevoegdheden

1. De bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen wordt aan de Commissie toegekend onder de in dit artikel neergelegde voorwaarden.
2. De in artikel 1, lid 2, artikel 3, lid 10, en artikel 38, lid 4, bedoelde bevoegdheidsdelegatie wordt aan de Commissie toegekend voor onbepaalde tijd met ingang van de in artikel 50 bedoelde datum.

3. Het Europees Parlement of de Raad kan de in de artikel 1, lid 2, artikel 3, lid 10, en artikel 38, lid 4, bedoelde bevoegdheidsdelegatie te allen tijde intrekken. Het besluit tot intrekking beëindigt de delegatie van de in dat besluit genoemde bevoegdheid. Het wordt van kracht op de dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie* of op een daarin genoemde latere datum. Het laat de geldigheid van de reeds van kracht zijnde gedelegeerde handelingen onverlet.
4. Zodra de Commissie een gedelegeerde handeling heeft vastgesteld, doet zij daarvan gelijktijdige kennisgeving aan het Europees Parlement en de Raad.
5. Een overeenkomstig artikel 1, lid 2, artikel 3, lid 10, en artikel 38, lid 4, vastgestelde gedelegeerde handeling treedt alleen in werking indien het Europees Parlement of de Raad binnen een termijn van twee maanden na de kennisgeving van de handeling aan het Europees Parlement of de Raad daartegen geen bezwaar heeft gemaakt, of indien zowel het Europees Parlement als de Raad voor het verstrijken van de termijn van twee maanden de Commissie hebben meegedeeld dat zij daartegen geen bezwaar zullen maken. Die termijn wordt op initiatief van het Europees Parlement of de Raad met twee maanden verlengd.

Artikel 43

Vrijstelling voor dochterondernemingen

Onverminderd de bepalingen van Richtlijnen 2009/101/EG en 77/91/EEG moeten de lidstaten de voorschriften van deze richtlijn betreffende de inhoud, de controle en de openbaarmaking van de jaarlijkse financiële overzichten en het bestuursverslag niet toepassen op onder hun nationale recht vallende ondernemingen die een dochteronderneming zijn, indien aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- (1) de moederonderneming valt onder het recht van een lidstaat;
- (2) alle aandeelhouders van de dochteronderneming hebben zich akkoord verklaard met de vrijstelling van een dergelijke verplichting; deze verklaring is voor ieder boekjaar vereist;
- (3) de moederonderneming heeft zich garant verklaard voor de door de dochteronderneming aangegane verplichtingen;
- (4) de verklaringen onder 2) en 3) van dit artikel worden door de dochteronderneming openbaar gemaakt op de wijze die in de wetgeving van de lidstaat overeenkomstig hoofdstuk 2 van Richtlijn 2009/101/EG is voorgeschreven;
- (5) de dochteronderneming is opgenomen in de geconsolideerde financiële overzichten die door de moederonderneming overeenkomstig deze richtlijn worden opgesteld;
- (6) van de vrijstelling wordt melding gemaakt in de toelichting bij de door de moederonderneming opgestelde geconsolideerde financiële overzichten;
- (7) de onder 5) van dit artikel bedoelde geconsolideerde financiële overzichten, het geconsolideerde bestuursverslag en het verslag van de wettelijke auditor worden

door de dochteronderneming openbaar gemaakt op de wijze die in de wetgeving van de lidstaat overeenkomstig hoofdstuk 2 van Richtlijn 2009/101/EG is voorgeschreven.

Artikel 44

Ondernemingen die onbeperkt aansprakelijke vennoot zijn van andere ondernemingen

1. De lidstaten kunnen voorschrijven dat onder hun recht vallende ondernemingen als bedoeld in bijlage I, die onbeperkt aansprakelijke vennoot zijn van enige in artikel 1, lid 1, onder b) en c) bedoelde onderneming ("betrokken onderneming"), samen met hun eigen financiële overzichten ook de financiële overzichten van de betrokken onderneming overeenkomstig deze richtlijn opstellen, laten controleren en openbaar maken.

In dit geval zijn de voorschriften van deze richtlijn niet van toepassing op de betrokken onderneming.

2. De lidstaten moeten de voorschriften van deze richtlijn niet toepassen op de betrokken onderneming indien:
 - (a) de financiële overzichten van de betrokken onderneming overeenkomstig deze richtlijn worden opgesteld, gecontroleerd en openbaar gemaakt door een onderneming die een onbeperkt aansprakelijke vennoot is van de betrokken onderneming en onder het recht van een andere lidstaat valt;
 - (b) de betrokken onderneming wordt opgenomen in de geconsolideerde financiële overzichten die overeenkomstig deze richtlijn zijn opgesteld, gecontroleerd en openbaar gemaakt door een onbeperkt aansprakelijke vennoot, of wanneer de betrokken onderneming is opgenomen in de geconsolideerde financiële overzichten van een groter geheel van ondernemingen, die overeenkomstig deze richtlijn zijn opgesteld, gecontroleerd en openbaar gemaakt door een moederonderneming die onder het recht van een lidstaat valt. Van deze vrijstelling wordt in de toelichting bij de geconsolideerde financiële overzichten melding gemaakt.
3. In de in lid 2 bedoelde gevallen deelt de betrokken onderneming op verzoek de naam mee van de entiteit die de financiële overzichten openbaar maakt.

Artikel 45

Vrijstelling van winst-en-verliesrekening voor moederondernemingen die geconsolideerde financiële overzichten opstellen

De lidstaten moeten de voorschriften van deze richtlijn betreffende de controle en openbaarmaking van de winst-en-verliesrekening niet toepassen op onder hun nationale recht vallende ondernemingen die een moederonderneming zijn, indien aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- (1) de moederonderneming stelt de geconsolideerde financiële overzichten op overeenkomstig deze richtlijn en wordt in de geconsolideerde financiële overzichten opgenomen;
- (2) van de vrijstelling wordt melding gemaakt in de toelichting bij de door de moederonderneming opgestelde jaarlijkse financiële overzichten;
- (3) van de vrijstelling wordt melding gemaakt in de toelichting bij de door de moederonderneming opgestelde geconsolideerde financiële overzichten;
- (4) de winst of het verlies van de moederonderneming, berekend overeenkomstig deze richtlijn, wordt in de balans van de moederonderneming vermeld.

Artikel 46

Beperking van vrijstellingen voor organisaties van openbaar belang

Tenzij uitdrukkelijk bepaald in deze richtlijn stellen de lidstaten de in deze richtlijn vastgestelde vereenvoudigingen en vrijstellingen niet ter beschikking van organisaties van openbaar belang.

Artikel 47

Sancties

De lidstaten stellen de regels vast voor de sancties die van toepassing zijn op inbreuken op de krachtens deze richtlijn vastgestelde nationale bepalingen en treffen alle nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat deze worden toegepast. De vastgestelde sancties zijn doeltreffend, evenredig en afschrikkend.

Artikel 48

Intrekking

De Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG worden ingetrokken.

Verwijzingen naar de ingetrokken richtlijnen gelden als verwijzingen naar deze richtlijn en worden gelezen volgens de in bijlage III opgenomen concordantietabel.

Artikel 49

Omzetting

1. De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk op 1 juli 2014 aan deze richtlijn te voldoen. Zij delen de

Commissie de tekst van die bepalingen onverwijld mede, alsmede een tabel ter weergave van het verband tussen die bepalingen en deze richtlijn.

Wanneer de lidstaten die bepalingen aannemen, wordt in de bepalingen zelf of bij de officiële bekendmaking daarvan naar deze richtlijn verwezen. De regels voor die verwijzing worden vastgesteld door de lidstaten.

2. De lidstaten delen de Commissie de tekst van de belangrijkste bepalingen van intern recht mede die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

Artikel 50

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Artikel 51

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.

Gedaan te Brussel,

Voor het Europees Parlement
De voorzitter

Voor de Raad
De voorzitter

BIJLAGE I

Ondernemingsvormen als bedoeld in artikel 1, lid 1, eerste alinea

- *België:*
de naamloze vennootschap/la société anonyme, de commanditaire vennootschap op aandelen/la société en commandite par actions, de personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid/la société de personnes à responsabilité limitée;
- *Bulgarije:*
акционерно дружество, дружество с ограничена отговорност, командитно дружество с акции;
- *Tsjechië:*
společnost s ručením omezeným, akciová společnost;
- *Denemarken:*
aktieselskaber, kommanditaktieselskaber, anpartsselskaber;
- *Duitsland:*
die Aktiengesellschaft, die Kommanditgesellschaft auf Aktien, die Gesellschaft mit beschränkter Haftung;
- *Estland:*
aktsiaselts, osühing;
- *Ierland:*
public companies limited by shares or by guarantee, private companies limited by shares or by guarantee;
- *Griekenland:*
η ανώνυμη εταιρία, η εταιρία περιορισμένης ευθύνης, η ετερόρρυθμη κατά μετοχές εταιρία;
- *Spanje:*
la sociedad anónima, la sociedad comanditaria por acciones, la sociedad de responsabilidad limitada;
- *Frankrijk:*
la société anonyme, la société en commandite par actions, la société à responsabilité limitée;
- *Italië:*

la società per azioni, la società in accomandita per azioni, la società a responsabilità limitata;

– *Cyprus:*

Δημόσιες εταιρείες περιορισμένης ευθύνης με μετοχές ή με εγγύηση, ιδιωτικές εταιρείες περιορισμένης ευθύνης με μετοχές ή με εγγύηση;

– *Letland:*

akciju sabiedrība, sabiedrība ar ierobežotu atbildību;

– *Litouwen:*

akcinės bendrovės, uždaroji akcinės bendrovės;

– *Luxemburg:*

la société anonyme, la société en commandite par actions, la société à responsabilité limitée;

– *Hongarije:*

részvénytársaság, korlátolt felelősségű társaság;

– *Malta:*

kumpanija pubblika —public limited liability company, kumpanija privata —private limited liability company,

soċjeta in akkomandita bil-kapital maqsum f'azzjonijiet —partnership en commandite with the capital divided into shares;

– *Nederland:*

de naamloze vennootschap, de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid;

– *Oostenrijk:*

die Aktiengesellschaft, die Gesellschaft mit beschränkter Haftung;

– *Polen:*

spółka akcyjna, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, spółka komandytowo-akcyjna;

– *Portugal:*

a sociedade anónima, de responsabilidade limitada, a sociedade em comandita por acões, a sociedade por quotas de responsabilidade limitada;

– *Roemenië:*

societate pe acțiuni, societate cu răspundere limitată, societate în comandită pe acțiuni.

– *Slovenië:*

delniška družba, družba z omejeno odgovornostjo, komanditna delniška družba;

– *Slowakije:*

akciová spoločnosť, spoločnosť s ručením obmedzeným;

– *Finland:*

osakeyhtiö/aktiebolag;

– *Zweden:*

aktiebolag;

– *Verenigd Koninkrijk:*

public companies limited by shares or by guarantee, private companies limited by shares or by guarantee

BIJLAGE II

Ondernemingsvormen als bedoeld in artikel 1, lid 1, tweede alinea

- *België:*
de vennootschap onder firma/la société en nom collectif, de gewone commanditaire vennootschap/la société en commandite simple;
- *Bulgarije:*
събирателно дружество, командитно дружество;
- *Tsjechië:*
veřejná obchodní společnost, komanditní společnost, družstvo;
- *Denemarken:*
interessentskaber, kommanditselskaber;
- *Duitsland:*
die offene Handelsgesellschaft, die Kommanditgesellschaft;
- *Estland:*
täisühing, usaldusühing;
- *Ierland:*
partnerships, limited partnerships, unlimited companies;
- *Griekenland:*
η ομόρρυθμος εταιρία, η ετερόρρυθμος εταιρία;
- *Spanje:*
sociedad colectiva, sociedad en comandita simple;
- *Frankrijk:*
la société en nom collectif, la société en commandite simple;
- *Italië:*
la società in nome collettivo, la società in accomandita semplice;
- *Cyprus:*
Ομόρρυθμες και ετερόρρυθμες εταιρείες (συνεταιρισμοί);

- *Letland:*
pilnsabiedrība, komanditsabiedrība;
- *Litouwen:*
tikrosios ūkinės bendrijos, komanditinės ūkinės bendrijos;
- *Luxemburg:*
la société en nom collectif, la société en commandite simple;
- *Hongarije:*
közkereseti társaság, betéti társaság, közös vállalat, egyesülés;
- *Malta:*
Soċjeta fisem kollettiv jew soċjeta in akkomandita, bil-kapital li mhux maqsum f'azzjonijiet meta s-soċji kollha li għandhom responsabbilita' llimitata huma soċjetajiet in akkomandita bil-kapital maqsum f'azzjonijiet —Partnership en nom collectif or partnership en commandite with capital that is not divided into shares, when all the partners with unlimited liability are partnership en commandite with the capital divided into shares;
- *Nederland:*
de vennootschap onder firma, de commanditaire vennootschap;
- *Oostenrijk:*
die offene Handelsgesellschaft, die Kommanditgesellschaft;
- *Polen:*
spółka jawna, spółka komandytowa;
- *Portugal:*
sociedade em nome colectivo, sociedade em comandita simples;
- *Roemenië:*
asocietate în nume colectiv, societate în comandită simplă;
- *Slovenië:*
družba z neomejeno odgovornostjo, komanditna družba;
- *Slowakije:*
verejná obchodná spoločnosť, komanditná spoločnosť;

- *Finland:*
avoin yhtiö/ öppet bolag, kommandiittiyhtiö/kommanditbolag;
- *Zweden:*
handelsbolag, kommanditbolag;
- *Verenigd Koninkrijk:*
partnerships, limited partnerships, unlimited companies

BIJLAGE III

CONCORDANTIETABEL

Richtlijn 78/660/EEG	-	Richtlijn 83/349/EEG	-	Deze richtlijn
Artikel 1, lid 1, eerste alinea, aanhef	-		-	Artikel 1, onder a)
Artikel 1, lid 1, eerste alinea, eerste tot en met zevenentwintigste streepje	-		-	Bijlage I
Artikel 1, lid 1, tweede alinea	-		-	Artikel 1, onder b)
Artikel 1, lid 1, tweede alinea, onder a) tot en met aa)	-		-	Bijlage II
Artikel 1, lid 1, derde alinea	-		-	Artikel 1, onder c)
Artikel 1, lid 2	-		-	-
Artikel 2, lid 1	-		-	Artikel 4, lid 1
Artikel 2, lid 2	-		-	Artikel 4, lid 2
Artikel 2, lid 3	-		-	Artikel 4, lid 3
Artikel 2, lid 4	-		-	Artikel 4, lid 3
Artikel 2, lid 5	-		-	Artikel 4, lid 4
Artikel 2, lid 6	-		-	Artikel 4, lid 5
Artikel 3	-		-	Artikel 8, lid 1
Artikel 4, lid 1	-		-	Artikel 8, lid 2
Artikel 4, lid 2	-		-	Artikel 8, lid 3
Artikel 4, lid 3	-		-	-
Artikel 4, lid 4	-		-	Artikel 8, lid 4
Artikel 4, lid 5	-		-	-
Artikel 4, lid 6	-		-	Artikel 5, lid 1, onder h)

Artikel 5	-	-
Artikel 6	-	Artikel 8, lid 5
Artikel 7	-	Artikel 5, onder g)
Artikel 8	-	-
Artikel 9, onder A)	-	Artikel 9, onder A)
Artikel 9, onder B)	-	-
Artikel 9, onder C)	-	Artikel 9, onder B)
Artikel 9, onder D)	-	Artikel 9, onder C)
Artikel 9, onder E)	-	Artikel 9, onder D)
Artikel 9, onder F)	-	-
<i>Passiva</i>	-	<i>Eigen vermogen en passiva</i>
Artikel 9, onder A)		Artikel 9, onder A)
Artikel 9, onder B)	-	Artikel 9, onder B)
Artikel 9, onder C)	-	Artikel 9, onder C)
Artikel 9, onder D)	-	Artikel 9, onder D)
Artikel 9, onder E)	-	-
Artikel 10	-	-
Artikel 10 bis	-	Artikel 10
Artikel 11, eerste alinea	-	Artikel 3, lid 1, en artikel 16, lid 1
Artikel 11, tweede alinea	-	-
Artikel 11, derde alinea	-	Artikel 3, lid 7
Artikel 12, lid 1	-	Artikel 3, lid 8
Artikel 12, lid 2	-	-
Artikel 12, lid 3	-	Artikel 3, lid 9
Artikel 13, lid 1	-	Artikel 11, lid 1

Artikel 13, lid 2	-	Artikel 11, lid 2
Artikel 14	-	Artikel 17, lid 1, onder d)
Artikel 15, lid 1	-	Artikel 11, lid 3
Artikel 15, lid 2	-	Artikel 2, lid 4
Artikel 15, lid 3, onder a)	-	Artikel 18, lid 1, onder a)
Artikel 15, lid 3, onder b)	-	-
Artikel 15, lid 3, onder c)	-	Artikel 18, lid 1, onder a) i)
Artikel 15, lid 4	-	-
Artikel 16	-	Artikel 11, lid 4
Artikel 17	-	Artikel 2, lid 2
Artikel 18	-	-
Artikel 19	-	Artikel 2, lid 8
Artikel 20, lid 1	-	Artikel 11, lid 11, eerste alinea
Artikel 20, lid 2	-	Artikel 11, lid 11, tweede alinea
Artikel 20, lid 3	-	-
Artikel 21	-	-
Artikel 22, eerste alinea	-	Artikel 12, lid 1
Artikel 22, tweede alinea	-	Artikel 12, lid 2
Artikel 23, punten 1 tot en met 15	-	Artikel 13, punten 1 tot en met 15
Artikel 23, punten 16 tot en met 19	-	-
Artikel 23, punten 20 en 21	-	Artikel 13, punten 16 en 17
Artikel 24	-	-

Artikel 25, punten 1 tot en met 13	-	Artikel 14, punten 1 tot en met 13
Artikel 25, punten 14 tot en met 17	-	-
Artikel 25, punten 18 en 19	-	Artikel 14, punten 14 en 15
Artikel 26	-	-
Artikel 27, eerste alinea, aanhef	-	Artikel 3, lid 2
Artikel 27, eerste alinea, onder a) en c)	-	Artikel 16, lid 2, onder a) en b)
Artikel 27, eerste alinea, onder b) en d)	-	-
Artikel 27, tweede alinea	-	Artikel 3, lid 7
Artikel 28	-	Artikel 2, lid 5
Artikel 29	-	-
Artikel 30	-	-
Artikel 31, lid 1	-	Artikel 5, lid 1, aanhef en onder a) tot en met f)
Artikel 31, lid 1, onder a)	-	Artikel 5, lid 2
Artikel 31, lid 2	-	Artikel 5, lid 3
Artikel 32	-	Artikel 5, lid 1, onder i)
Artikel 33, lid 1, aanhef	-	Artikel 6, lid 1
Artikel 33, lid 1, onder a) en b), en de tweede en derde alinea	-	-
Artikel 33, lid 1, onder c)	-	Artikel 6, lid 1
Artikel 33, lid 2, onder a), eerste alinea, en artikel 33, lid 2, onder b), c) en d)	-	Artikel 6, lid 2

Artikel 33, lid 2, onder a), tweede alinea	-	Artikel 17, lid 1, onder b)
Artikel 33, lid 3	-	Artikel 6, lid 3
Artikel 33, lid 4	-	Artikel 17, lid 1, onder b), laatste zin
Artikel 33, lid 5	-	-
Artikel 34	-	-
Artikel 35, lid 1, onder a)	-	Artikel 5, lid 1, onder i)
Artikel 35, lid 1, onder b) en c)	-	Artikel 11, lid 5
Artikel 35, lid 1, onder d)	-	Artikel 18, lid 1, onder b)
Artikel 35, lid 2	-	Artikel 2, lid 6
Artikel 35, lid 3	-	Artikel 2, lid 7
Artikel 35, lid 4	-	Artikel 11, lid 7, en artikel 18, lid 1, onder a) vi)
Artikel 36	-	-
Artikel 37, lid 1	-	Artikel 11, lid 9
Artikel 37, lid 2	-	Artikel 11, lid 10
Artikel 38	-	-
Artikel 39, lid 1, onder a)	-	Artikel 5, lid 1, onder i)
Artikel 39, lid 1, onder b)	-	Artikel 11, lid 6
Artikel 39, lid 1, onder c)	-	-
Artikel 39, lid 1, onder d)	-	Artikel 11, lid 6
Artikel 39, lid 1, onder e)	-	Artikel 18, lid 1, onder b)
Artikel 39, lid 2	-	Artikel 2, lid 6

Artikel 40, lid 1	-	Artikel 11, lid 8
Artikel 40, lid 2	-	-
Artikel 41	-	-
Artikel 42, eerste alinea	-	Artikel 11, lid 11, derde alinea
Artikel 42, tweede alinea	-	-
Artikel 42 bis, lid 1	-	Artikel 7, lid 1, onder a)
Artikel 42 bis, lid 2	-	Artikel 7, lid 2
Artikel 42 bis, lid 3	-	Artikel 7, lid 3
Artikel 42 bis, lid 4	-	Artikel 7, lid 4
Artikel 42 bis, lid 5	-	Artikel 7, lid 5
Artikel 42 bis, lid 5, onder a)	-	Artikel 7, lid 6
Artikel 42 ter	-	Artikel 7, lid 7
Artikel 42 quater	-	Artikel 7, lid 8
Artikel 42 quinquies	-	Artikel 17, lid 1, onder c)
Artikel 42 sexies	-	Artikel 7, lid 1, onder b)
Artikel 42 septies	-	Artikel 7, lid 9
Artikel 43, lid 1, aanhef	-	Artikel 17, lid 1, aanhef
Artikel 43, lid 1, onder 1)	-	Artikel 17, lid 1, onder a)
Artikel 43, lid 1, onder 2), eerste alinea	-	Artikel 18, lid 1, onder h), eerste alinea
Artikel 43, lid 1, onder 2), tweede alinea	-	Artikel 18, lid 1, onder l)
Artikel 43, lid 1, onder 3)	-	Artikel 18, lid 1, onder h)
Artikel 43, lid 1, onder 4)	-	Artikel 18, lid 1, onder j)

Artikel 43, lid 1, onder 5)	-	Artikel 18, lid 1, onder k)
Artikel 43, lid 1, onder 6)	-	Artikel 17, lid 1, onder g)
Artikel 43, lid 1, onder 7)	-	Artikel 17, lid 1, onder d)
Artikel 43, lid 1, onder 7) a)	-	Artikel 17, lid 1, onder e)
Artikel 43, lid 1, onder 7) b)	-	Artikel 2, lid 3, en artikel 17, lid 1, onder h)
Artikel 43, lid 1, onder 8)	-	Artikel 19, lid 1, onder a)
Artikel 43, lid 1, onder 9)	-	Artikel 18, lid 1, onder f)
Artikel 43, lid 1, onder 10)	-	-
Artikel 43, lid 1, onder 11)	-	Artikel 18, lid 1, onder g)
Artikel 43, lid 1, onder 12)	-	Artikel 18, lid 1, onder d), eerste alinea
Artikel 43, lid 1, onder 13)	-	Artikel 18, lid 1, onder e)
Artikel 43, lid 1, onder 14) a)	-	Artikel 18, lid 1, onder c) i)
Artikel 43, lid 1, onder 14) b)	-	Artikel 18, lid 1, onder c) ii)
Artikel 43, lid 1, onder 15)	-	Artikel 19, lid 1, onder b)
Artikel 43, lid 2	-	-
Artikel 43, lid 3	-	Artikel 18, lid 1, onder d), tweede alinea
Artikel 44	-	-
Artikel 45, lid 1	-	Artikel 18, lid 1, onder h), tweede alinea

		Artikel 28, lid 2, onder e)
Artikel 45, lid 2	-	Artikel 19, lid 2
Artikel 46	-	Artikel 20
Artikel 46 bis	-	Artikel 21
Artikel 47, lid 1 en lid 1, onder a)	-	Artikel 30, leden 1 en 2
Artikel 47, lid 2	-	Artikel 31, lid 1
Artikel 47, lid 3	-	Artikel 31, lid 2
Artikel 48	-	Artikel 32, lid 1
Artikel 49	-	Artikel 32, lid 2
Artikel 50	-	Artikel 18, lid 1, onder p) en g)
Artikel 50 bis	-	-
Artikel 50 ter	-	Artikel 33, lid 1
Artikel 50 quater	-	Artikel 33, lid 2
Artikel 51, lid 1	-	Artikel 34, lid 1
Artikel 51, lid 2	-	-
Artikel 51, lid 3	-	-
Artikel 51 bis	-	Artikel 35, leden 1 en 2
Artikel 52	-	-
Artikel 53, lid 2	-	Artikel 3, lid 10
Artikel 53 bis	-	Artikel 45
Artikel 55	-	-
Artikel 56, lid 1	-	-
Artikel 56, lid 2	-	Artikel 18, lid 1, onder m), n) en o)
Artikel 57	-	Artikel 43
Artikel 57 bis	-	Artikel 44

Artikel 58	-	Artikel 45
Artikel 59, lid 1	-	Artikel 8, lid 6, onder a)
Artikel 59, lid 2 tot en met 6, onder a)	-	Artikel 8, lid 6, onder a), en artikel 27
Artikel 59, lid 6, onder b) en c)	-	Artikel 8, lid 6, onder b) en c)
Artikel 59, leden 7 en 8	-	Artikel 8, lid 6, onder a), en artikel 27
Artikel 59, lid 9	-	-
Artikel 60	-	-
Artikel 60 bis	-	Artikel 47
Artikel 61	-	Artikel 18, lid 2
Artikel 61 bis	-	-
Artikel 62	-	Artikel 51
-	Artikel 1, lid 1, onder a), b) en c)	Artikel 23, lid 1, onder a), b) en c)
-	Artikel 1, lid 1, onder d)	Artikel 23, lid 1, onder f)
-	Artikel 1, lid 2	Artikel 23, lid 1, onder d) en e)
-	Artikel 2, leden 1, 2 en 3	Artikel 23, leden 2, 3 en 4
-	Artikel 3, lid 1	Artikel 23, lid 5
-	Artikel 3, lid 2	Artikel 23, lid 6
-	Artikel 4, lid 1	Artikel 22
-	Artikel 4, lid 2	Artikel 24, lid 3
-	Artikel 5	-
-	Artikel 6, lid 1	Artikel 24, lid 2
-	Artikel 6, lid 2	Artikel 3, lid 6
-	Artikel 6, leden 3 en 4	-
-	Artikel 7, lid 1	Artikel 24, lid 4

-	Artikel 7, lid 2	Artikel 24, lid 5
-	Artikel 7, lid 3	Artikel 46
-	Artikel 8	Artikel 24, lid 6
-	Artikel 9, lid 1	Artikel 24, lid 7
-	Artikel 9, lid 2	-
-	Artikel 10	Artikel 24, lid 8
-	Artikel 11	Artikel 24, lid 9
-	Artikel 12	Artikel 23, lid 7
-	Artikel 13, leden 1, 2 en 2, onder a)	-
-	Artikel 13, lid 3	Artikel 24, lid 10
-	Artikel 15	-
-	Artikel 16	Artikel 4
-	Artikel 17, lid 1	Artikel 25, lid 1
-	Artikel 17, lid 2	-
-	Artikel 18	Artikel 25, lid 2
-	Artikel 19	Artikel 25, lid 3
-	Artikel 20	-
-	Artikel 21	Artikel 25, lid 4
-	Artikel 22	Artikel 25, lid 5
-	Artikel 23	Artikel 25, lid 6
-	Artikel 24	-
-	Artikel 25, lid 1	Artikel 5, lid 1, onder b)
-	Artikel 25, lid 2	Artikel 5, lid 3
-	Artikel 26, lid 1, inleidende zin	Artikel 25, lid 7
-	Artikel 26, lid 1, onder a), b) en c)	-

-	Artikel 26, leden 2 en 3	-
-	Artikel 27	Artikel 25, lid 8
-	Artikel 28	Artikel 25, lid 9
-	Artikel 29, lid 1	Artikel 25, lid 10
-	Artikel 29, lid 2	Artikel 25, lid 11
-	Artikel 29, lid 3	Artikel 25, lid 12
-	Artikel 29, lid 4	Artikel 25, lid 13
-	Artikel 29, lid 5	Artikel 25, lid 14
-	Artikel 30	-
-	Artikel 31	Artikel 25, lid 3, onder c), laatste zin
-	Artikel 32, leden 1 en 2	Artikel 26
-	Artikel 32, lid 3	-
-	Artikel 33, lid 1, eerste zin	Artikel 27, lid 1
-	Artikel 33, lid 1, tweede zin	Artikel 2, lid 13
-	Artikel 33, lid 2 tot en met 8	Artikel 27, lid 2 tot en met 8
-	Artikel 33, lid 9	-
-	Artikel 34, inleidende tekst, en artikel 34, lid 1, eerste zin	Artikel 17, lid 1, onder a)
-	Artikel 34, lid 1, tweede zin	-
-	Artikel 34, lid 2	Artikel 28, lid 2, onder a)
-	Artikel 34, lid 3, onder a)	Artikel 28, lid 2, onder b)
-	Artikel 34, lid 3, onder b)	-
-	Artikel 34, lid 4	Artikel 28, lid 2, onder c)
-	Artikel 34, lid 5	Artikel 28, lid 2, onder d)
-	Artikel 34, lid 6	Artikel 17, lid 1, onder g)
-	Artikel 34, lid 7	Artikel 17, lid 1, onder d)
-	Artikel 34, lid 7, onder a)	Artikel 17, lid 1, onder e)

-	Artikel 34, lid 7, onder b)	Artikel 17, lid 1, onder h)
-	Artikel 34, lid 8	Artikel 19, lid 1, onder a)
-	Artikel 34, lid 9, onder a)	-
-	Artikel 34, lid 9, onder b)	Artikel 18, lid 1, onder d), en artikel 28, lid 1, onder b)
-	Artikel 34, leden 10 en 11	-
-	Artikel 34, leden 12 en 13	Artikel 28, lid 1, onder c)
-	Artikel 34, lid 14	Artikel 17, lid 1, onder c)
-	Artikel 17, lid 1, onder c)	Artikel 18, lid 1, onder c)
-	Artikel 34, lid 16	Artikel 19, lid 1, onder b)
-	Artikel 35, lid 1	Artikel 28, lid 2, onder e)
-	Artikel 35, lid 2	-
-	Artikel 36, lid 1	Artikel 20, lid 1, en artikel 29, lid 1
-	Artikel 36, lid 2, onder a), b) en c)	Artikel 20, lid 2, onder a), b) en c)
-	Artikel 36, lid 2, onder d)	Artikel 29, lid 2, onder a)
-	Artikel 36, lid 2, onder e)	Artikel 20, lid 2, onder f)
-	Artikel 36, lid 2, onder f)	Artikel 29, lid 2, onder b)
-	Artikel 36, lid 3	Artikel 29, lid 3
-	Artikel 36 bis	Artikel 33, lid 2
-	Artikel 36 ter	Artikel 33, lid 3
-	Artikel 37, lid 1	Artikel 34, lid 2
-	Artikel 37, lid 2	Artikel 35, lid 1
-	Artikel 37, lid 3	Artikel 35, lid 2
-	Artikel 37, lid 4	Artikel 35, lid 3
-	Artikel 38, lid 1	Artikel 30, lid 1, eerste alinea, en artikel 30, lid 3, eerste alinea

-	Artikel 38, lid 2	Artikel 30, lid 1, tweede alinea
-	Artikel 38, lid 3	-
-	Artikel 38, lid 4	Artikel 30, lid 3, tweede alinea
-	Artikel 38, leden 5, 6 en 7	-
-	Artikel 38 bis	-
-	Artikel 39	-
-	Artikel 40	-
-	Artikel 41, lid 1	Artikel 2, lid 12
-	Artikel 41, lid 1, onder a)	Artikel 2, lid 3
-	Artikel 41, lid 2 tot en met 5	-
-	Artikel 42	-
-	Artikel 43	-
-	Artikel 44	-
-	Artikel 45	-
-	Artikel 46	-
-	Artikel 47	-
-	Artikel 48	Artikel 47
-	Artikel 49	-
-	Artikel 50	-
-	Artikel 50 bis	-
-	Artikel 51	-